

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD

OFFICIËEL ORGAAN VAN HET
MINISTERIE VAN OORLOG

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Luitenant-Kolonel b.d.
Redactie: W. DEN TOOM, Kolonel-Waarnemer
B. KONING, Luit.-Kolonel van de Generale Staf
E. J. C. VAN HOOTEGEM, Luit.-Kolonel van de Gen. Staf

122ste JAAR

Nr 2

FEBR. 1953

Nadruk

verboden

Abonnement f3.— per kwart. Overzeese Gewesten en Buitenland f15.— p. jr. Losse ex. f1.25

MOORMAN's PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Legerorders	62
Mededelingen van de Chef van de Generale Staf	63
Militaire mutaties	63

Redactioneel gedeelte

Lessen uit de oefening „Holdfast”, door A. T. C. Opsomer, Luitenant-Generaal	65
Taak en wijze van optreden van territoriale eenheden, door W. de Boer, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	88
125-jarig K.M.A.	96
Meningen van anderen	97
Veertig-jarig bestaan Militaire Luchtvaart	98
Pelotonsopleiding infanterie, door C. Westland, Kapitein der Infanterie	99
Verantwoordelijkheid en initiatief, door Mr P. Westerdijk, Majoor Militair Juridische Dienst	109
Veldpamflet voor troepleiders, door H. E. Gramberg, Eerste-Luitenant N.D.V.N.	112
Nieuwe uitgaven	87, 113
Uit de buitenlandse vakpers	115

De Legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit orgaan uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Luchtmacht niet kan inhouden.

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD

OFFICIËEL ORGAAN VAN HET
MINISTERIE VAN OORLOG

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Luitenant-Kolonel b.d.
Redactie: W. DEN TOOM, Kolonel-Waarnemer
B. KONING, Luit.-Kolonel van de Generale Staf
E. J. C. VAN HOOTEGEM, Luit.-Kolonel van de Gen. Staf

122ste JAAR

Nr 2

FEBR. 1953

Nadruk

verboden

Abonnement f3.— per kwart. Overzeese Gewesten en Buitenland f15.— p. jr. Losse ex. f1.25

MOORMAN's PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Legerorders	62
Mededelingen van de Chef van de Generale Staf	63
Militaire mutaties	63

Redactioneel gedeelte

Lessen uit de oefening „Holdfast”, door A. T. C. Opsomer, Luitenant-Generaal	65
Taak en wijze van optreden van territoriale eenheden, door W. de Boer, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	88
125-jarig K.M.A.	96
Meningen van anderen	97
Veertig-jarig bestaan Militaire Luchtvaart	98
Pelotonsopleiding infanterie, door C. Westland, Kapitein der Infanterie	99
Verantwoordelijkheid en initiatief, door Mr P. Westerdijk, Majoor Militair Juridische Dienst	109
Veldpamflet voor troepleiders, door H. E. Gramberg, Eerste-Luitenant N.D.V.N.	112
Nieuwe uitgaven	87, 113
Uit de buitenlandse vakpers	115

De Legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit orgaan uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Luchtmacht niet kan inhouden.

Officiële mededelingen

van het

Ministerie van Oorlog

UIT DE LEGERORDERS

Nr 348 — Het dragen van regenjassen.

Aangezien gebleken is, dat de geldende bepalingen betreffende het dragen van regenjassen aanleiding kunnen geven tot onzekerheid omtrent de categorieën van militairen, aan wie het dragen van een regenjas bij de militaire uniform is toegestaan, wordt ter kennis van de Koninklijke Landmacht en de Luchtmacht gebracht, dat de regenjas mag worden gedragen door alle in uniform geklede, tot de Koninklijke Landmacht en de Luchtmacht behorende militairen, mits, voor wat de Koninklijke Landmacht betreft, met inachtneming van het gestelde in L.O. 1952 nr 80 L.

Gelet op het bepaalde in art. 35 van deel B Voorlopig RIDKL, bestaat de **verplichting** tot aanschaffing van regenjassen slechts, voorzover deze behoren tot de persoonlijke standaarduitrusting (L.O. 1949 nr 107 L-LM).

Nr 359 — Lidmaatschap van en steunverlening aan verenigingen op communistische grondslag.

Het is in strijd met de plicht van de militaire ambtenaar ¹⁾ zich aan te sluiten bij of op enigerlei andere wijze steun te verlenen ²⁾ aan de:

- a. Communistische Partij Nederland;
- b. Arbeidersbond voor cultuur;
- c. Algemeen Nederlands jeugdverbond;
- d. Nederlandse vrouwenbeweging;
- e. Eenheidsvakcentrale en de daarbij aangesloten bedrijfsbonden, zoals:
 1. Algemene bond van werkers in de hout- en meubileringsindustrie;
 2. Algemene bond van spoor-, tram- en nevenbedrijvenpersoneel;

¹⁾ Schending van deze plicht kan leiden tot ontslag uit de dienst.

²⁾ Deze ruime formulering omvat dus ook het deelnemen aan of bijwonen van openbare of andere vergaderingen of bijeenkomsten, het zich abonneren op dagbladen, periodieken of andere geschriften, welke van bedoelde groepen of verenigingen uitgaan, enzovoorts.

3. Algemene bedrijfsbond transport;
 4. Algemene bond van werkers in de tabaksindustrie;
 5. Algemene bond van werkers in de bouwnijverheid;
 6. Algemene Nederlandse bond voor hotelpersoneel;
 7. Algemene Nederlandse bond van bioscoop- en theaterpersoneel;
 8. Algemene Nederlandse bond van zeevarenden;
 9. Algemene bond van werkers in de textiel- en kledingindustrie;
 10. Algemene bond van werknemers in handels-, bank- en verzekeringswezen;
 11. Bond van land- en zuivelarbeiders;
 12. Bond van Nederlands overheidspersoneel;
 13. Algemene bond van werkers in de chemische-, voedings- en fabriekmatige bedrijven;
 14. Bond van werknemers in de grafische en papierverwerkende bedrijven;
 15. Bond van werknemers in de metaalnijverheid en aanverwante bedrijfstakken;
- f. andere groepen of verenigingen van personen op communistische grondslag.

Nr 364 L — Schouderlint „Suriname”.

1. Door het personeel, dat is ingedeeld bij onderdelen bestemd voor uitzending naar Suriname en dat in verband daarmee is overgeplaatst naar een der regimenten infanterie, wordt een schouderlint (korpsonderscheidingsteken) gedragen met de naam „Suriname”.

2. De kleur van bedoeld schouderlint is licht Nassaus blauw, die van de letters goudgeel.

3. Het schouderlint, bedoeld sub 1, wordt gedragen van het tijdstip af waarop de overplaatsing, bedoeld in sub 1, is ingegaan tot aan het tijdstip waarop het verband met het voor uitzending naar Suriname bestemde onderdeel voor de militair ophoudt te bestaan.

MEDEDELINGEN VAN DE CHEF VAN DE GENERALE STAF

Verschenen voorschriften.

1547. *2e Opgave van wijzigingen op voorschrift nr. 1547, 3e druk, „Kaartlezen“.*

1619. *Afstandbedieningsapparaat RM-29-(). vbdd nr. 4/1/34.*

1659. *Telefoonversterker EE-89-A. vbdd nr. 4/10/5.*

Bediening en onderhoud van de telefoon-versterker EE-89-A.

1661. *Afstandbedieningsuitrusting RC-261.*

Bediening en beschrijving van de Afstandbedieningsuitrusting RC-261.

1809. *Beladingslijst van een Staf en Stafbatterij Divisie-Artillerie.*

Aan te vragen d.t.v. Inspecteur der Artillerie.

IK 125. *Instructiekaart nr. 125 „Overzicht van het 1e en 2e echelons preventief onderhoud en inspecties aan voertuigen.“*

IK 140. *Instructiekaart nr. 140 „Hoe te handelen bij een atoombomaanval“.*

Deze kaart is bestemd voor alle militairen en dient terstond bij de Inrichting Uitgeven van Boekwerken in de vereiste aantallen te worden aangevraagd. Boeking van de kaart geschiedt niet op de voorschriftenlijst van betrokkene, doch op de kledinglijst.

IK 150. *Instructiekaart nr. 150 „Het afstellen der mitrailleur Browning van .50-in M2 HB (enkelloops) vóór en tijdens het schieten“.*

MILITAIRE MUTATIES

Bij K.B. van 20 December 1952 nr 17 zijn met ingang van 1 Januari 1953 benoemd en aangesteld tot luitenant-kolonel bij de Generale Staf, de majoors T. H. Bakker, F. E. van Horn, E. J. C. van Hootegem (tijdelijk luitenant-kolonel), J. G. Smit (tijdelijk luitenant-kolonel), J. H. Heimel, M. P. Feith, N. W. Hofstede, E. R. d'Engelbronner, F. M. F. Claassen, L. E. Hinrichs (tijdelijk luitenant-kolonel), J. L. Maris en H. L. T. Ubbink, allen van de Generale Staf;

bij het dienstvak der intendance, bij het Regiment intendancetroepen: de majoors P. A. Hoogcarspel en J. T. Walta, beiden van dat regiment;

bij het wapen der infanterie:

- a. bij het regiment infanterie Oranje-Gelderland, de majoors F. E. Chattelin, P. W. van Duin, en H. G. M. Bouwman, allen van dat regiment;
- b. bij het Regiment zware infanterie Chassé, de majoor Jhr J. J. G. Alting von Geusau, van dat regiment;
- c. bij het Korps Commandotroepen, de majoor T. Beets, van het Garderegiment Grenadiers en Jagers;

bij het wapen der cavalerie, bij het Regiment Huzaren van Sytzama, de majoor (tijdelijk luitenant-kolonel) P. J. Ootmar, commandant van dat regiment;

bij het wapen der artillerie, bij het Regiment veldartillerie Prins Maurits, de majoor (tijdelijk luitenant-kolonel) F. E. Lagerwerff, commandant van dat regiment;

bij het Regiment Lichte luchtdoelartillerie Betuwe, de majoor B. Andringa, van dat regiment;

bij het Regiment lichte luchtdoelartil-

lerie Kornwerderzand, de majoor F. G. P. Stuker, van dat regiment;

bij het wapen van de verbindingsdienst, bij het 1e Regiment verbindings-troepen de majoors L. A. Punt en E. Erkelens, beiden van dat regiment;

bij het dienstvak van de technische dienst, bij het Regiment technische troepen, de majoors D. A. N. Margadant, A. A. F. Maurenbrecher, Ir M. C. Palm, W. G. Vrind, P. S. Yoe, Ir L. W. C. Adank en H. M. Stam, allen van dat regiment.

Bij K.B. van 2 Januari 1953, no 57 zijn met ingang van 31 December 1952 benoemd en aangesteld bij de Generale Staf tot kolonel, de luitenant-kolonels P. Gips (tijdelijk kolonel), G. Dijkstra, M. de Boer (tijdelijk kolonel) en W. de Boer, allen van de Generale Staf;

bij het dienstvak der intendance, bij het Regiment intendancetroepen, tot kolonel-intendant, de Luitenant-kolonel-intendant J. P. de Hingh, van dat regiment;

bij het wapen der infanterie tot kolonel: bij het Regiment Limburgse Jagers de Luitenant-kolonel H. A. J. Schouwman van dat regiment; bij het Regiment infanterie Oranje-Gelderland de luitenant-kolonels G. J. van Buuren, van het Garderegiment Grenadiers en Jagers en D. J. ter Haar van dat regiment; bij het Regiment infanterie Johan Willem Friso, de luitenant-kolonel D. Blanken van het Garderegiment fuseliers Prinses Irene; bij het Regiment van Heutsz de luitenant-kolonel (tijdelijk kolonel) D. Huiting, van het Regiment infanterie Oranje-Gelderland en A. J. A. Pereira (tij-

delijk generaal-majoor) van dat regiment;

bij het wapen der artillerie, bij het Regiment lichte luchtdoelartillerie Betuwe tot kolonel, de Luitenant-kolonel J. T. Winkel, Commandant van dat regiment;

bij het wapen der genie, bij het 1e Regiment genietroepen, tot kolonel de Luitenant-kolonel A. M. S. Perquin, Commandant van dat regiment;

bij het dienstvak van de technische dienst, bij het Regiment technische troepen, tot kolonel, de Luitenant-kolonels J. H. Bruijn, Ir M. Brinkgreve, beiden van dat regiment;

bij het wapen der Koninklijke Marechaussee, tot kolonel, de Luitenant-kolonel N. D. Nammensma, Commandant van het Depot der Koninklijke Marechaussee.

Bij K.B. van 24 December '52 nr 15 is met ingang van 31 December 1952 tijdelijk, voor de tijd, dat hij de functie vervult van Adjudant-Generaal der Koninklijke Landmacht, benoemd en aangesteld bij het reserve-personeel der landmacht, bij het wapen der cavalerie, bij het Regiment huzaren van Boreel, tot reserve-kolonel, de reserve-luitenant-kolonel B. J. Buma, van dat regiment.

Bij K.B. zijn benoemd en aangesteld bij het reserve-personeel der landmacht. bij het wapen der infanterie, bij het Regiment infanterie Johan Willem Friso tot reserve-luitenant-kolonel de reserve-majors J. de Vries en G. J. van Zeben; tot reserve-majoor de reserve-kapiteins J.

Hoezen en J. Gorter, beiden van dat regiment;

bij het Regiment infanterie Oranje-Gelderland tot reserve-majoor de reserve-kapitein H. G. ter Wengel, van dat regiment.

Bij K.B. is benoemd en aangesteld bij het reserve-personeel der landmacht bij het Regiment aan- en afvoertroepen, tot reserve-luitenant-kolonel de reserve-majoor F. W. du Pré, van dat regiment; op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit de militaire dienst verleend aan de reserve-luitenant-kolonel F. W. du Pré.

Tijdelijk voor de duur van zijn detachering in de Verenigde Staten van Noord-Amerika benoemd en aangesteld bij de Generale Staf tot luitenant-kolonel de majoor P. J. Doornebal van de Generale Staf.

Benoemd en aangesteld bij het dienstvak van de technische dienst bij het Regiment technische troepen, tot majoor de als zodanig tijdelijk benoemde reserve-kapitein voor algemene dienst F. A. H. Verdelman, van het Regiment veldartillerie Van Essen, zulks onder gelijktijdig eervol ontslag als tijdelijk reservekapitein voor algemene dienst.

Op het daartoe door haar gedaan verzoek een eervol ontslag uit de dienst bij het reserve-personeel der landmacht verleend aan de reserve-kapitein mevr. T. M. Tonsbeek-Verkerk, commandant van de Onderafdeling Luchtmacht van de Militaire Vrouwenafdeling.

Einde van de Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

TEKENINGEN EN SCHETSEN

Wij verzoeken inzenders van artikelen tekeningen en schetsen niet tussen de tekst te tekenen, daar reproductie dan zeer bezwaarlijk of dikwijls niet mogelijk is. Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij in O.I. inkt op tekenpapier of calqueerpapier. Men houde er rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel bij reproductie worden verkleind tot ten hoogste kolom-breedte. Letters en cijfers moeten dus zo groot getekend worden, dat ze bij verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten ze na verkleining nog ten minste 1 mm hoog zijn.

Lessen uit de oefening „Hold Fast”

door luitenant-generaal A. T. C. OPSOMER,
commandant eerste Nederlandse legerkorps

1. Inleiding.

Van 15-22 September 1952 werd in Duitsland de oefening „Hold Fast” gehouden, waaraan van Nederlandse zijde werd deelgenomen door het 1e Nederlandse Legerkorps, bestaande uit de 2e Divisie (als „skeleton”), de 3e Divisie en een aantal Legerkorpstroepen. Vorig jaar werd voor de eerste maal door Nederlandse troepen in internationaal verband aan grote manoeuvres deelgenomen en zeer zeker waren toen de resultaten niet onbevredigend, al viel er uiteraard veel te verbeteren. Voordat de oefeningen dit jaar begonnen had de toenmalige commandant van BAOR er op gewezen, dat men vooral de oefeningen niet moest zien als een soort examen, als een test waarop beoordeeld zou worden, doch als een oefening, waarbij het te doen is om de zwakke punten te ontdekken en de nodige ervaringen op te doen. In het bijzonder ging het erom ervaring op te doen in de samenwerking van troepen van verschillende nationaliteiten onder één commandant. In hoofdzaak komt dit neer op de goede samenwerking der staven en deze was dan ook voorbereid door enkele telefoonoefeningen in Mei en Juli, waarbij zeer belangrijke ervaringen waren opgedaan.

Wat betreft de Nederlandse troepen is duidelijk gebleken van hoe 'n groot belang dergelijke grote oefeningen zijn; de ervaringen en lessen van verleden jaar werden nu in praktijk gebracht. De Nederlandse troepen vertoonden dan ook een zeer grote vooruitgang in vergelijking tot verleden jaar en de prestaties van onze troepen vonden dan ook zeer veel waardering, zo zelfs, dat een buitenlandse stafofficier opmerkte: „Wat moet er door jullie dit jaar hard gewerkt zijn om zoiets te bereiken”. Hoezeer wij op verschillend gebied ook tevreden kunnen zijn met de bereikte resultaten, men vergeete niet, dat er uiteraard nog veel te wensen overblijft en dat er verschillende punten zijn, die nog een belangrijke verbetering behoeven. In het volgende zal ik in hoofdzaak wijzen op punten, die nog wijziging of verbetering behoeven; een enkele maal ook op zeer goede punten.

Eén van de zeer goede dingen, die evenals verleden jaar, ook nu weer naar voren zijn gekomen, is de goede wil en het grote enthousiasme van alle deelnemers; een zwak punt blijft nog altijd de discipline op verschillend gebied, waarop ik hierna nog terugkom.

2. Verloop van de oefening.

Nadat de onderdelen in Nederland waren geconcentreerd op de Veluwe en in Noord-Brabant werd 1 LK verplaatst naar het concentratie-rayon in Duitsland, tevens gebied waar 1 LK zich in een bastion ter verdediging moest inrichten. Aangezien Britse pantserstroepen vooruit waren en opdracht hadden gedurende 48 uur stand te houden na het eerste contact met de vijand had 1 LK een redelijke tijd om zich geheel ter verdediging in te richten, zich in te graven, hindernissen te maken en mijnevelden aan te leggen. Daar een zekere hoeveelheid hindernis-

materiaal beschikbaar was, terwijl ook aanzienlijke aantallen (dummy) mijnen werden aangevoerd, kon de stelling op zeer realistische wijze worden ingericht en konden de vuurplannen volledig worden uitgewerkt. Aangezien deze twee punten in Nederland nooit tot hun recht komen — althans niet op een zo grote schaal — hebben onze troepen alleen al hierdoor een groot profijt van deze oefening kunnen trekken. Rekening moest worden gehouden met een nachtelijke terugtocht van een pantserdivisie door het gebied van 1 LK.

Tenslotte moesten worden voorbereid tegenaanvallen op Divisie en Legerkorpsniveau om een eventueel in de stelling doorgedrongen vijand er weer uit te werpen en moest rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat — nadat de vijand voldoende verzwakt was door zijn aanvallen — tot een tegenoffensief met pantserstrijdkrachten zou worden overgegaan, waarbij de mogelijkheid niet was uitgesloten, dat de opmars voor dit offensief door het gebied van 1 LK zou gaan.

3. De inrichting van de stelling.

A. Alvorens te bespreken op welke wijze de opdracht werd uitgevoerd wil ik eerst de voornaamste grondslagen van de verdediging in herinnering brengen, aangezien mij gebleken is, dat nog niet een ieder hiervoor voldoende begrip vertoont.

In punt 190 van het Voorschrift A 1526 „Het bataljon Infanterie” vinden we bij de beginselen van de verdediging: „In de diepte gegroepeerd moeten steunpunten naar alle zijden ter verdediging worden ingericht.” Met steunpunt wordt dan bedoeld de versterking van een defensieve opstelling door ingraven, draadhindernissen en mijnen om te verhinderen dat de bezetting onder de voet wordt gelopen, maar ook de versterking van de opstelling door vuur van alle beschikbare wapens. De in het steunpunt aanwezige wapens zijn dan de organiek tot de bezetting behorende wapens plus die wapens, die door een hoger echelon ter beschikking zijn gesteld.

De hoeveelheid werk, die wordt uitgevoerd om deze opstellingen tot steunpunten te maken, hangt af van de beschikbare tijd, van de aantallen mijnen en draad, alsmede van natuurlijke hulpmiddelen. De hogere commandant zal de prioriteit vaststellen voor de beschikbaarstelling van alle mogelijke versterkingsmiddelen rekening houdende met de belangrijkheid van het steunpunt en met de natuurlijke sterkte van de opstelling. Wat betreft anti-tankmijnen zullen de Legerkorpscommandant of de Divisiecommandant, dan wel beiden bepalen welke hoeveelheid mijnen voor de tactische en welke voor de beschermende en verdedigende mijnenvelden worden beschikbaar gesteld.

Op deze wijze kan het zijn, dat tijd en beschikbare voorraden slechts de versterking toelaten van bijv. pelotons- en compagniessteunpunten; heeft men meer tijd en materiaal beschikbaar dan kan men komen tot bataljons- en soms zelfs tot regimentssteunpunten.

Beginsel moet echter zijn, dat eerst de kleinere eenheden steunpunten vormen, vóór de grotere in aanmerking komen. Helaas zijn slechts zelden tijd en materiaal beschikbaar om grote gebieden volledig te versterken. Men zal dan de kleine eenheden eerst in sterke steunpunten moeten onderbrengen en vertrouwen op de vuurkracht om ook grotere eenheden

tot steunpunten te maken. Dit brengt ons dan vanzelf tot de onderlinge steun. Men moet het feit accepteren, dat normaal het niet mogelijk is versterkingen van zodanige kracht te maken, dat niet een vijand die bereid is de nodige verliezen te nemen, een deel van de stelling onder de voet loopt.

Indien echter de afstotende kracht van de hindernissen door voldoende vuurkracht kan worden versterkt, zodat de vijand meer verliezen lijdt, dan kon hij verwachten, kan het ogenblik komen dat:

hij geen verdere verliezen kan dulden,
hij zijn onmiddellijk beschikbare reserves heeft uitgeput,
het moreel van zijn troepen geschokt is,
zijn verliezen in lagere commandanten zodanig zijn, dat verwarring ontstaat.

Het is meestal een combinatie van 2 of meer dezer punten, die een plaatselijk succes voor de verdediging betekent met als resultaat dat de vijand zich terugtrekt, dan wel tracht de behaalde terreinwinst te consolideren.

Het is vanzelfsprekend dat noch een pelotons- noch een compagniesteunpunt met eigen middelen voldoende vuurkracht kan ontwikkelen om dit resultaat te bereiken. De beste methode om wel deze vuurkracht te krijgen is om een bedreigd steunpunt met de vuurkracht van ten minste twee soortgelijke steunpunten te ondersteunen alsmede te versterken met de vuurkracht van hogere echelons. Zo kan bijv. een compagnie worden ondersteund door het vuur van twee andere compagnieën en versterkt door het vuur van de overige wapens van het bataljon, door wapens van het regiment en door de Divisieartillerie, wellicht zelfs Legerkorpsartillerie. Op deze wijze krijgen we ook het beginsel dat het vuur der beschikbare wapens zo geconcentreerd mogelijk moet worden gebruikt (punt 190 Voorschrift „Het Bataljon Infanterie”).

De onderlinge steun is ook daarom nodig omdat een steunpunt dat krachtig wordt aangevallen in den regel onder hevig artillerie- en mortiervuur ligt en het is het vuur van andere steunpunten dat de vijand dan de meeste verliezen veroorzaakt. Het is ook dit vuur, dat de vijand, die langs een steunpunt gaat, bestrijdt.

Wanneer men deze beginselen in het oog houdt wordt het vastleggen van een verdedigende stelling o.m. een kwestie van berekening van de terreinen die beheerst worden door de dracht van de voornaamste wapens in elk steunpunt. Deze berekening moet beginnen bij de groep en worden opgevoerd tot de hoogst erbij betrokken eenheid. In voor tanks begaanbaar terrein is deze berekening gebaseerd op de anti-tank wapens, waarbij men er mee rekening moet houden, dat de werkzame dracht van de 17 pponder en voor de terugstootloze vuurmonden 600-800 m bedraagt.

Wil men de vuren van deze antitank wapens elkaar doen overlappen dan moet men ze niet verder dan 1000 m van elkaar zetten; moeten zij voor het front van een nevensteunpunt kunnen vuren dan moeten deze steunpunten zo dicht bij elkaar zijn gelegen dat dit mogelijk is. Een antitankkanon, dat niet mobiel is, zoals de 17-ponder, heeft, nadat hij het vuur heeft geopend slechts een kort leven. Daarom moeten de antitankkanonnen in voldoende hoeveelheid aanwezig zijn om met hun eerste schoten de vijand zware verliezen aan tanks toe te brengen.

De LK-commandant zal zo nodig bepalen in welke terreinen hij in het bijzonder de AT-verdediging sterk wil hebben en voorts de eventuele samenwerking op de Divisiegrens regelen en eventueel op de grens van een neveneenheid.

Bij de divisie is bij de Engelsen de gehele coördinatie van de A.T.-verdediging gelegd in handen van de DAC, die het machtigste AT-wapen, n.l. de 17-ponder-AT, onder zijn bevel heeft, waaraan de verdere AT-verdediging is aangepast; bij de Amerikanen wordt in de Divisie de AT-verdediging gecoördineerd door de Commandant van het Divisiebataljon Tanks, eveneens de C van het machtigste AT-wapen in de Divisie.

Bij de manoeuvres is aan onze zijde het geraamte van de AT-verdediging opgezet door de regimentscommandanten der Infanterie, terwijl vermoedelijk de DivC coördinerend heeft gewerkt en met de te zijner beschikking staande middelen de gaten heeft opgevuld. Het lijkt mij goed, dat wij in de toekomst — zodra de Div over zijn tankbataljon beschikt — de Amerikaanse methode volgen. Zolang dit nog niet het geval is zal de DivC zijn aanwijzingen aan de regimenten geven en aangeven welke terreinen zij met eigen middelen moeten afsluiten, hoe zij elkaar eventueel moeten steunen en op welke wijze eventuele gaten zullen worden opgevuld.

Thans nog een enkel woord over het woord „*bastion*”. Hieronder wordt verstaan een stelsel van elkaar onderling steunende steunpunten met voldoende vuurkracht en reserves om het met redelijke kans op succes tegen aanvallen op grote schaal te kunnen uithouden.

Velen zijn van mening dat voor de verdediging van een dergelijk bastion met niet minder dan een Legerkorps van tenminste 2 Divisiën kan worden volstaan, dat het sterk moet zijn aan artillerie en dat het over een eigen reserves aan tanks van ten minste een regiment moet beschikken.

Het spreekt vanzelf dat de omstandigheden er veelal toe dwingen om bredere fronten in te nemen, dan volgens de hierboven aangegeven beginselen gewenst zijn. Er is natuurlijk een grens aan de breedte van een front, dat men met enige kans op succes tegen een doorgezette grote aanval kan verdedigen. Iedere commandant die een grote frontbreedte te verdedigen heeft, is gedwongen openingen te laten, waar de steunpunten elkaar niet voor 100% kunnen steunen. Hij moet dan beslissen waar hij wel sterk wil zijn en waar openingen aanvaardbaar zijn.

B. Hoe heeft nu 1 (NL) LK zijn opdracht uitgevoerd? Een terreinstudie leerde, dat het bastion op een plateau lag en dat de meest onwaarschijnlijke aanvalsrichting van de vijand uit het ZO was, waar het terrein praktisch geen tankhindernissen bood en de voornaamste wegen liepen. Dringt de vijand verder tussen de bastions door, dan is ook een aanval uit het Z niet uitgesloten. Een aanval uit het Noorden is — in verband met de grens met een neutraal land — voorlopig minder waarschijnlijk, terwijl een aanval uit het W eerst later zou kunnen worden verwacht.

De omvang van het bastion was door C-Northern Group ongeveer aangegeven. Uiteraard had C-1 LK hiervan wel kunnen afwijken, indien de opdracht dit noodzakelijk maakte. Het tot het uiterste vasthouden van het bastion eist verdediging naar alle kanten en het hebben van

een sterke reserve bij voorkeur van tanks in handen van de LK-commandant.

Op grond van deze overwegingen kwam C- 1 LK tot het volgende plan:

- a. *Op de plateauwand worden de toegangen tot het bastion uit O en ZO en Z richtingen door sterke steunpunten afgesloten.*
- b. *De kern van het bastion en het hoge deel O van BECKUM¹⁾ moet tot elke prijs behouden blijven.*
- c. *In de Divisiën slechts tegenaanvallen op beperkte schaal.*
- d. *LK Res: een regiment infanterie van de N. Divisie met een bataljon tanks.*

Taak: voorbereiding verdediging W en N.

Afsluiting rond BECKUM.

Tegenaanvallen tot verovering van belangrijke centra.

Op dit plan, dat aan de DCn werd medegedeeld, vonden terreinverkenningen plaats door LKC en DCn, terwijl na afloop van deze verkenningen een bespreking in het terrein plaats vond, waarbij geen wijzigingen in het plan nodig bleken.

Hierna werd het bevel van C- 1 LK uitgegeven. De LK Reserve kreeg opdracht een tegenaanval op een bepaalde plaats voor te bereiden met steun van 2 Tank Bataljon en een compagnie genietroepen, alsmede van beschikbare onderdelen van de artillerie. I LK moest op deze manier een vrij breed front bezetten, breder dan volgens de beginselen van de verdediging die ik U heb opgenoemd wel gewenst was, en dat er dus gaten tussen verschillende steunpunten ontstonden, zodat de bataljonssteunpunten elkaar niet altijd met vuur konden steunen. In deze gaten werden uiteraard de nodige mijnen gelegd en werden artillerievuren geprojecteerd.

C. Thans nog enkele opmerkingen omtrent de uitvoering door de troepen.

a. In het algemeen is er veel zorg besteed aan de inrichting van de stelling; de camouflage was goed tot zeer goed.

b. Auto's, die zich in het stellingterrein bevinden behoren eveneens te worden ingegraven. Hoe meer tijd we hebben, hoe meer alles onder de grond moet. Een uitstekend voorbeeld gaf hier 313 Bat Inf. Wel is het zaak, vooral in een dergelijk klein bastion, zoveel mogelijk voertuigen uit de stelling te halen. Deze kunnen regiments- of divisiegewijze achterwaarts, ter hoogte van de aanvullingsplaatsen gedekt worden opgesteld. Voor aanvulling gaan zij dan van de aanvullingsplaatsen naar de stellingen en terug en staan dus niet in de weg. Naar schatting kan 2/3 der voertuigen aldus achterwaarts worden opgesteld.

c. Te veel mensen en voertuigen bewogen zich overdag ongedekt in het stellinggebied zonder zich iets van de vijandelijke luchtmacht aan te trekken.

d. Het leggen van de mijnenvelden kost te veel tijd indien dit uitsluitend 's nachts gebeurt. Daarom zal het ook overdag moeten geschieden. De vijand moge dan ongeveer weten waar mijnenvelden liggen, wanneer hij er voor komt ziet het er toch anders uit en bovendien zijn uit de lucht eventuele dummy mijnenvelden niet van echte te onder-

1) Dit hoge gedeelte beheerste het belangrijke wegenknooppunt BECKUM.

scheiden. De ligging van de tactische mijnenvelden eist contrôle van de genie van Legerkorps en Divisie.

e. Het is gewenst dat Divisiegewijs dagelijks voor de eerstvolgende 24 uur een patrouilleplan wordt uitgegeven. Dit moet op Divisieniveau geschieden teneinde te voorkomen dat eigen patrouilles onder eigen artillerievuur komen. Ook de opdrachten voor commandotroepen en verkenningseenheden moeten in dit licht worden gezien.

f. Ook verder moet, zowel op Korps als op Divisieniveau nog meer gecoördineerd worden, zodat de infanterie niet door zijn ondersteunende wapens wordt gehinderd inplaats van gesteund.

4. De tegenaanval.

Dit is en blijft één van de allermoeilijkste gevechtsacties in de strijd en het is een actie, die wij in West Europa, gezien de tegenwoordige verhoudingen, zeer zeker veel zullen moeten uitvoeren en die wij dus zo goed mogelijk beheersen. Het lijkt mij goed U hier in het kort mijn mening over te geven. Eigenlijk zou ik kunnen volstaan met U te verwijzen naar het artikel van Generaal-Majoor *J. H. Couzy*, Commandant van de 1e Divisie, in *De Militaire Spectator* van December 1952. Met de mening van Generaal *Couzy* stem ik voor de volle 100 % in. Rekening houdende met een mogelijk optreden van de vijand zal de strijd zich kunnen ontwikkelen in 3 phases.

Phase 1.

Na het terugtrekken van eventuele dekkingstroepen zal de vijand met lichte troepen gevechtsaanraking tot stand brengen met onze voorste troepen en trachten in onze stellingen te infiltreren. Hij zal dit doen op een breed front niet alleen met het doel onze zwakke punten te vinden, maar ook om te trachten troepen in onze rug te krijgen om ons te hinderen bij de 2e Phase. Natuurlijk zal hij, wanneer hij ergens een gat vindt trachten dit onmiddellijk uit te buiten.

Phase 2.

Deze phase zal onmiddellijk na Phase 1 volgen, d.w.z. het is een kwestie van wellicht enkele uren. De vijand zal trachten door aanvallen ter sterkte van \pm een regiment infanterie met steun van de normale Divisieartillerie en tanks een gat in onze verdediging te slaan, welk gat dan onmiddellijk geëxploiteerd zal worden door zijn divisiereserves, waarna sterke krachten hier doorheen gegooid zullen worden.

Phase 3.

Wanneer phase 2 mislukt zal de vijand sterke krachten concentreren op een of ander punt — veelal bepaald door het wegennet — voor een aanval van 2 of meer divisies met zeer sterke artillerie en tanksteun. Deze concentratie zal enige dagen vorderen en met een redelijk goede inlichtingendienst zullen wij plaats en richting van de aanval te weten kunnen komen.

Ervaringen uit de 2e Wereldoorlog doen zien, dat een aanval op een front van \pm 12 km hem de beste voorwaarden biedt voor het gebruik van zijn overmachtige artillerie. De diepte waarover in eerste aanloop een dergelijke aanval doordringt kan — eveneens uit ervaringen in de laatste oorlog — worden gesteld op 7 à 8 km, in vele gevallen zelfs meer. Wanneer we in het licht van deze aanname nu het vraagstuk van de tegenaanval bekijken dan komen we tot de volgende conclusies.

Phase 1. Infiltratie van lichte troepen.

De voorregimenten, elk regiment met zijn organieke tanks, moeten dit zelf kunnen opvangen. Zijn er gaten tussen de bataljons dan is dit regimentszaak. Zijn er gaten tussen Regimenten, dan kan het zijn, dat de DC een der regimenten aanwijst, die ingeval van infiltratie de troepen aanwijst die hier de vijand moeten opruimen. Eventueel kan hij hiervoor delen van de Div reserve bestemmen.

Phase 2. De snelle aanvallen in regimentssterkte.

Een aanval door een vijandelijk regiment zal geen verdere indringing behoeven te hebben dan 2—3 km diepte. Een aantal van onze voorste troepen zal onder de voet gelopen worden, maar zeker niet meer dan de diepte van een voorbataljon. De vijand zal zich — in afwachting van versterkingen — ingraven, maar — indien onze steunpunten elkander kunnen steunen — zal de vijand onder zwaar vuur van infanteriewapens en mortieren liggen, terwijl ook de artillerie het zijne er toe zal bijdragen, om het de vijand onaangenaam te maken.

De tegenaanval in dit stadium zal ongetwijfeld de binnengedrongen vijand kunnen vernietigen en de toestand herstellen. Waarschijnlijk zal dit echter een te grote opdracht zijn voor de regimentsreserve, omdat het regiment zal moeten trachten de vijand vast te houden en verder doordringen te beletten, want in elk geval moet de vijand eerst tot staan worden gebracht, hetzij door aanwezige steunpunten dan wel mede door het afgrendelen van gaten.

Deze opdracht ligt echter wel binnen het raam van de Divisie-reserve, gesteund door het Divisietankbataljon en enige Legerkorps-artillerie als steun voor de Divisieartillerie.

Een deel van de divisiereserve zal daarna moeten worden bestemd om de verloren stellingen opnieuw te bezetten, terwijl de oorspronkelijke bezetting wordt teruggenomen en gehergroepeerd. Gedurende deze phase moet de Divisie er op voorbereid zijn om een tegenaanval te lanceren in de sector van een nevendivisie.

Phase 3. Stabilisering van de toestand bij concentratie van de vijand.

Wanneer de vijand begint zijn middelen te concentreren voor deze phase moeten de hogere commandanten hun aandacht hieraan wijden en hun reserves verplaatsen in die richting, vanwaar zij hun invloed op de slag kunnen doen gelden vóór het te laat is.

Wat nu betreft het Legerkorps kan worden verwacht dat deze aanval in massa zal doordringen diep in de legerkorpsgevechtzone en we zullen er op moeten rekenen, dat de normale legerkorpsreserve niet voldoende zal zijn om deze doorgedrongen vijand te vernietigen en de toestand te herstellen.

Een zeker aantal steunpunten zal onder de voet gelopen zijn en de gehele situatie zal in het algemeen duister en onoverzichtelijk zijn. De taak van het Legerkorps is de stelling tot elke prijs te houden en de eerste vraag die zich voordoet is: *hoe de toestand te stabiliseren en te voorkomen, dat de toestand slechter wordt.* Elke verdere indringing moet worden gestopt, en overdag is het meest geëigende onderdeel om dit te bereiken een tankbataljon met voldoende infanterie en met artilleriesteun, waarbij de infanterie zich dan onder dekking van de tanks in-

graaft. Wanneer dit van te voren is bekeken en het tankbataljon tijdig op daartoe geschikt terrein is ontplooid zal dit hem de op dit moment zo nodige adempauze geven. Deze adempauze zal worden vergroot door alle beschikbare artillerie te doen vuren op de basis van de penetratie, teneinde het oprukken van versterkingen van de vijand te bemoeilijken. Het belangrijkste punt in deze phase is de „stop” snel in stelling te krijgen en de moeilijkheid met de infanterie in dit stadium is, dat zij geen goede stop vormt zolang zij geen tijd heeft gehad om zich in te graven en haar vuurplan samen te stellen.

Voor het stabiliseren van de toestand zullen naast het tankbataljon vermoedelijk één à twee infanteriebataljons nodig zijn. De kans voor een Legerkorpscommandant om daarnaast nog een voldoende sterke macht te hebben om door een tegenaanval de vijand te vernietigen is vrijwel nihil. Het is meer waarschijnlijk, dat hij zich er toe zal moeten beperken de vijandelijke penetratie af te grendelen en de tegenaanval over te laten aan legerreserves, dan wel wachten totdat aanvallen van eigen strijdkrachten op andere delen van het front verlichting geven op het eigen frontgedeelte.

Er kunnen omstandigheden zijn, dat hij op generlei wijze steun kan verwachten; in dat geval moet de LKC zien hoe hij door reorganisatie, samentrekking van zijn front, als anderszins zijn taak kan uitvoeren. Uit het voorgaande kom ik tot de volgende conclusies:

- a. *een divisie voorzien van zijn organieke tanks is in staat elke aanval — behoudens een grote, gemasseerde, lang voorbereide — aanval te weerstaan;*
- b. *het is noodzakelijk de toestand eerst te stabiliseren wanneer de vijand een diepe penetratie in het front heeft gemaakt;*
- c. *een legerkorps is niet in staat zulk een inbreuk ongedaan te maken, tenzij het over een reserve aan tanks beschikt.*

Wanneer het Legerkorps — zoals bij de oefening Hold Fast het geval was — slechts uit 2 Divisiën bestaat, is het uiteraard bijzonder moeilijk een behoorlijke LK-reserve te creëren. Ik heb hierbij de oplossing gekozen 1 regiment aan één der Divn te onttrekken en dat, tezamen met het Legerkorpstankbataljon als LK-reserve te bestemmen.

In elk geval moet de LK-commandant de lijn vaststellen, welke ten koste van alles moet worden gehouden om eventueel hierachter de troepen voor een tegenaanval gereed te stellen.

Uiteraard dient elke tegenaanval grondig te worden voorbereid en in het bijzonder moeten duidelijke orders worden gegeven omtrent het doel van deze aanval, b.v. vernietigen van een vijand, die in een bepaalde strook is binnengedrongen, dan wel bezetting van een bepaald terreingedeelte. In de bevelen voor Hold Fast is de hierboven genoemde lijn ook inderdaad door mij vastgesteld en heeft de Commandant van de LK-reserve een tegenaanval voorbereid ter herovering van het belangrijke steunpunt *Diestedde*.

Zowel voorbereiding als uitvoering van de tegenaanval zijn zeer goed geweest en hebben de bewondering gewekt van de toch heus wel kritisch gestemde buitenlandse waarnemers. Eén punt verdient nog wel de nodige aandacht, n.l. dat de commandant die de tegenaanval leidt moet zorgen voor de nodige liaison met de aanwezige onderdelen, maar ook, dat wanneer deze liaison om een of andere reden niet tot stand mocht komen

of verloren gaan, deze onderdelen zelf verplicht zijn ongevraagd de nodige inlichtingen naar boven of opzij te verschaffen.

In ons geval hadden de tanks uitstekende verbindingen met de infanterie door waarnemers en radio. Echter ontbrak een liaison op de Cp van 31 RI, het regiment, dat gedeeltelijk onder de voet was gelopen.

Behalve deze tegenaanval, welke er op was gericht verloren belangrijk terrein te heroveren is door delen van het legerkorps nog medegewerkt aan de grote tegenaanval welke door C-Northern Group was bevolen, nadat de vijand in zijn pogingen om zich van de bastions meester te maken had gefaald en daarbij zulke zware verliezen had geleden, dat een groot deel van zijn gevechtskracht was uitgeput. Het doel van deze tegenaanval was door de aanval van 2 Engelse Pantserdivisiën van West naar Oost op *Lippstadt* en van 1 Belgische Pantserdivisie uit het Z eveneens op *Lippstadt* de vijand te vernietigen. Deze aanvallen zouden losbreken bij het aanbreken van de dag op Maandag 22 September. Zij zouden worden ingeleid door een stoot in het Noorden door een Nederlands regiment, in het Z door een Belgisch regiment, beide bedoeld als afleiding. Deze stoten moesten losbreken om 4.00; dus in de vorm van een nachtaanval.

C-Northern Group gaf de eerste mondelinge bevelen hiervoor op Zondag 21 September omstreeks het middaguur in een bespreking met de drie Legerkorpscommandanten. Toen C-1 LK van deze bespreking terugkwam was inmiddels de tegenaanval tegen de binnengedrongen vijand ingezet. Gedurende deze tegenaanval, die bij afwezigheid van C-1 LK door diens Chef van de Staf werd geleid, werden de eerste voorlopige bevelen voor de nachtaanval reeds uitgegeven, zodat de korte tijd die nog restte voor het invallen van de duisternis voor verkenningen kon worden gebruikt. De zeer moeilijke nachtelijke verplaatsing en gereedstelling, nog verzwaaard door het zeer slechte weer, is door 32 RI uitstekend uitgevoerd en precies op het vastgestelde uur — om 4.00 uur — is de aanval ingezet.

Er is één zaak, waar te weinig op gelet is n.l., het gebruik van zaklantaarns en het roken. Dit had gedurende en na het gereedstellen verboden moeten zijn. Voorafgaand overleg tussen tanks en infanterie — de tanks waren na het aanbreken van de dag beschikbaar — heeft, voor zover ik heb kunnen nagaan, niet plaats kunnen vinden, omdat tanks zijn gebruikt, die ook aan de eerste tegenaanval deelnamen. Hoewel de aanval zeer goed is verlopen en ook de tanks uitstekend werk hebben gedaan, blijft het bepaald noodzakelijk dat tevoren tussen de onderscheiden commandanten overleg wordt gepleegd. Tenslotte heeft ook hier weer in het begin van de aanval de neiging bestaan om de voertuigen te ver naar voren te laten komen. Reeds verleden jaar wees ik er op, toen men de neiging had ze vrijwel tot in de vijandelijke opstellingen te laten rijden. Zover ging men deze keer gelukkig niet, maar het is een punt waar voortdurend op moet worden gelet, want het veroorzaaktodeloze verliezen.

5. Stafdienst en Staven.

In het algemeen kan gezegd worden, dat de Stafdienst — mede dank zij de voorafgaande oefeningen — belangrijk is vooruitgegaan.

Aan de volgende punten moet in het bijzonder aandacht worden besteed.

a. De staven moeten een ruime opstelling hebben; in het algemeen waren de onderdelen van de verschillende staven *te* dicht op elkaar.

b. De opstelling moet zodanig zijn, dat zo nodig snel van opstelling kan worden veranderd; voertuigen moeten onmiddellijk weg kunnen rijden. Voor elke staf dient in de nabijheid een reserve-opstelling te zijn verkend en voorbereid.

c. De verschillende secties moeten elkaar behoorlijk geïnformeerd houden. Verschillende middelen om dit te bereiken zijn:

morgenbespreking,
informatientent,

rondzenden van dagboekbladen langs de verschillende secties,
onderling contact tussen de secties.

De Chef van de Staf, dan wel bij lagere staven de Plv Commandant, coördineert dit.

Bij staven, waarbij Cp en StK gescheiden zijn moet erom worden gedacht, dat ook het stafkwartier behoorlijk op de hoogte blijft. Bij LK en Div Staven is zowel in de commandopost als in het stafkwartier een informatientent, waar steeds de allerlaatste gegevens beschikbaar zijn. Ook voor lagere staven verdient iets dergelijks aanbeveling, zodat liaison-officieren, bezoekers etc. zich steeds op de hoogte kunnen stellen zonder de secties in hun werk te storen.

d. De secties moeten er voor zorgen, dat de Commandant (en Chef van de Staf in hogere Staven) steeds onmiddellijk op de hoogte is. Het is voorgekomen, dat een commandant beweerde een bevel van zijn naast-hogere commandant niet ontvangen te hebben, terwijl zijn staf er al lang op had gewerkt.

e. Wanneer ge iets van een lagere commandant wilt weten ga dan na — alvorens het hem telefonisch te vragen — of het gevraagde in Uw eigen staf niet reeds bekend is. Niets schaadt het vertrouwen zo, als te vragen naar dingen, die reeds zijn medegedeeld.

f. Een van de zeer moeilijke punten is door de goede werking van berichtenkantoor en distributiecentrum er voor te zorgen, dat de inkomende berichten snel diegenen bereiken, die er mee te maken hebben en dat de uitgaande berichten snel doorkomen. Bij 1 LK is hiervan diepgaande studie gemaakt en de resultaten zijn zeer gunstig geweest. Aan 2 en 3 Div is dit systeem overgedragen. Ook in de lagere staven moet hieraan grote aandacht worden gewijd.

g. Een van de oorzaken van vertraging is veelal een te hoog classificeren van stukken, waardoor codering nodig is en niet alle verbindingsmiddelen kunnen worden gebruikt. Gevolg is dikwijls, dat men om codering te vermijden alles per ordonnans stuurt, waardoor weer vertraging komt. Men moet goed bedenken of een bericht voor de vijand van belang kan zijn, wanneer het in klare taal wordt verzonden. De vijand heeft uiteraard tijd nodig om dit bericht, indien het is opgevangen, te vertalen, het naar de betrokken instanties te verzenden, terwijl er dan op moet worden gereageerd. Zou het daarna van belang zijn voor de vijand, zodat hij tijd heeft om erop te reageren, dan dient het uiteraard gecodeerd te worden verzonden; zou zijn reactie toch te laat komen of heeft hij er verder niets aan, dan kan het beter en veel sneller in klare taal worden verzonden.

h. Practisch alle officieren in de Staven beheersen nog onvoldoende het gebruik van radio en slidex.

i. Positieve inlichtingen van beneden naar boven waren in het algemeen goed. Te veel wordt nog vergeten, dat negatieve inlichtingen van minstens even groot belang zijn.

j. Voor de aanvang van de oefening is in het algemeen een ieder behoorlijk op de hoogte gebracht van de oefening en de te verwachten gebeurtenissen. Gedurende de oefening is dit uiteindelijk vrijwel op niets uitgelopen en de algemene — en zeer gerechtvaardigde — klacht is, dat van boven naar beneden in het bijzonder bij lagere staven veel te weinig inlichtingen werden doorgegeven. Tengevolge hiervan kunnen de lagere commandanten zich geen beeld meer vormen van de toestand en dus dikwijls weinig initiatief ontwikkelen, terwijl dan in het bijzonder bij ons Nederlanders in de lagere regionen en bij de troep de interesse dreigt verloren te gaan. Het is noodzakelijk dat ook bij de kleinste oefeningen hieraan wordt gedacht, zodat we het bij de grotere oefeningen automatisch gaan doen.

k. Zie vooruit en zorg dat de bevelen (eventueel voorlopige bevelen) tijdig komen.

l. Controleer of de gegeven bevelen inderdaad worden uitgevoerd, maar zorg daarbij ook de ondercommandanten hun verantwoordelijkheid te laten en niet in te grijpen in hun maatregelen tenzij maatregelen tegen Uw bevelen indruisen en daardoor ongelukken dreigen te ontstaan.

m. Sitraps, artraps e.d. doen er dikwijls te lang over alvorens zij hun bestemming bereiken, waardoor zij van geen nut meer zijn. Een bericht dat een vijandelijke batterij is opgesteld in een terrein, dat bereids weer in onze hand is, heeft voor de betrokken artilleriecommandant geen nut meer.

n. Ik neem aan dat thans in elke staf de nodige „Vaste Orders” zijn en dat zij thans na afloop van „Hold Fast” zijn bijgewerkt, terwijl zij ook verder, naar aanleiding van oefeningen en nieuwe ervaringen op de hoogte van de tijd moeten worden gehouden. Er zijn uiteraard vaste orders voor het werk *in* de staf en vaste orders voor de onderdelen.

U ziet, het is nog een hele waslijst van zaken waarop moet worden gelet en het zijn allemaal tekortkomingen, die bij deze manoeuvres zijn geconstateerd bij verschillende staven. Een ieder trekke zijn eigen schoenen aan en werke aan het ondervangen der tekortkomingen. Tenslotte is de practijk nodig om voldoende routine te krijgen en dus zullen er geregeld stafoefeningen moeten worden gehouden op alle niveaus. In dit verband zijn uiteraard de stafcursussen op de HKS, die thans worden gehouden van eminent belang.

6. De verplaatsing naar het manoeuvreterrein.

a. *De concentratie van de troepen van 1 LK in Duitsland is in het algemeen goed verlopen.* De bevelen hiervoor konden pas laat worden uitgegeven, omdat herhaaldelijk de spoorwegregelingen werden gewijzigd en uiteraard de vervoeren langs de weg rekening moesten houden met de tijdstippen waarop de per trein vervoerde troepen aankwamen. Een moeilijkheid was voorts, dat een groot deel van de dag verschillende wegen waren gereserveerd voor de vervoeren van Engelse troepen, zodat de Nederlandse troepen voor een groot deel 's nachts moesten marche-

ren. Ik kan er niet genoeg op wijzen dat de naast de chauffeur zittende man — veelal een officier of een kaderlid — zelf wakker moet blijven en er voor zorgen dat de chauffeur niet in slaap valt. In het bijzonder kort voor het aanbreken van de dag is grote oplettendheid vereist. Ik verwijs hier naar Hoofdstuk 7 punt 51 van het Velddienstvoorschrift, waar een en ander nauwkeurig is geregeld.

Zo mogelijk moet bij elk voertuig een hulpchauffeur zijn ingedeeld, die met de chauffeur kan afwisselen bij lange ritten. Tenslotte moet er voor worden zorg gedragen dat het personeel te voren voldoende rust krijgt en niet, zoals thans bij verschillende onderdelen is geschied, overdag druk bezig is met pakken en alle mogelijke andere zaken en dus zonder enige rust een lange nachtmars moet volbrengen.

b. De wegaanduiding door de Koninklijke Marechaussee was op een enkele uitzondering na goed.

Wat betreft de aanduiding van de plaatsen der onderdelen meende een enkel onderdeel dat dit niet gewenst was met het oog op de geheimhouding. Er wordt dan echter vergeten dat zo'n onderdeel voor eigen troepen en ordonnansen practisch ook niet te vinden is en dat hierdoor veel tijd verloren gaat en bevelen te laat komen.

Ik wijs er nog op, dat op de aanwijsbordjes het codenummer van het onderdeel moet staan en niet de naam in klare taal. De ordonnansen moeten dus op de hoogte zijn van de codenummers der onderdelen die zij moeten bezoeken. Wellicht verdient het aanbeveling — een suggestie die mij van geneeskundige zijde bereikte — om op de bordjes van de Geneeskundige Dienst naast het codenummer ook een rood kruis te plaatsen, zodat personeel dat geneeskundige hulp behoeft deze formules gemakkelijker kan vinden.

c. De aanduiding van Legerkorps en Divisie op voertuigen en aanwijsbordjes zal worden gewijzigd door hiervoor de badge van het betrokken onderdeel te nemen. Vooral bij avond spreken de thans gebruikte kleuren weinig; in het bijzonder zijn rood en oranje moeilijk te onderscheiden.

d. Alle verplaatsingen moeten worden uitgevoerd rekening houdende met luchtgevaar. Zie hiervoor Hoofdstuk 7 Velddienst Voorschrift punt 62 b. Geregeld moeten bij onze vredesoefeningen vliegtuigen worden aangevraagd en moeten dan ook inderdaad aanvallen op troepen op de grond worden uitgevoerd, zodat de troep leert hoe te handelen in dergelijke gevallen. Thans trekt de troep zich veel te weinig aan van luchtgevaar.

e. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de opleiding van de chauffeurs in het rijden bij nacht.

f. Bij een verplaatsing is indeling van radio's in de colonne gewenst om deze behoorlijk in de hand te kunnen houden.

Van verscheidene zijden is de wens naar voren gebracht om over motorordonnansen te beschikken met het oog op de regeling der marsen. Echter zijn er nu eenmaal geen motorordonnansen in onze organisatie en dit dient dus in voorkomend geval te geschieden door enkele jeeps, hetgeen — indien de voertuigen op de voorgeschreven afstanden rijden — ook geen bezwaar behoeft te zijn. Veelal wordt uit het oog verloren, dat de marscolonne in groepen en eenheden moet zijn inge-

deeld en dat niet in één lange colonne moet worden gemarcheerd. Ook hiervoor leze men het Velddienst Voorschrift na.

g. Door 1 LK was in de bevelen de mars geregeld tot ongeveer het einde van de autobaan, alwaar de verspreiding plaats vond. Het was zaak van de DCn en Cn-Legerkorpsonderdelen van daaruit het bezetten van de stellingen te regelen. Hierbij is n.m.m. de fout gemaakt, dat geen regelingen zijn getroffen en practisch alle voertuigen tot in de stellingen zijn gereden, waardoor opeenhopingen ontstonden.

Aangezien te voren door de voornaamste commandanten verkenningen in het terrein werden uitgevoerd hadden de plaatsen aangegeven kunnen worden waar de voertuigen aanvankelijk konden wachten totdat zij meteen naar hun juiste opstellingen konden worden gereden. Dit zou veel heen en weer gerij hebben voorkomen.

7. De Verbindingsdienst.

a. Algemeen.

Het bevelsapparaat en het verzorgingsorganisme, die beide nodig zijn om de soldaat aan het front te kunnen doen vechten, vereisen een uitgebreid netwerk van verbindingen.

De opzet van dit verbindings-stelsel, benevens de toepassing van de verschillende soorten vbd-middelen dienen te worden aangepast aan het strategisch karakter van de operatie.

Meer in het bijzonder op de niveaus boven de Divisie komt een dergelijke aanpassing naar voren en komen de grootste afwijkingen voor van het „boekje”.

In ieder geval dient de opzet van elk vbd-stelsel dusdanig te zijn, dat op vlotte wijze aan de eisen van de commandant kan worden voldaan. Echter zijn ook bij de VbdD de mogelijkheden begrensd, zodat zeer dikwijls de commandant zich op dit gebied moet beperken.

b. Toepassing bij Hold Fast.

Deze aspecten kwamen ook bij Hold Fast duidelijk naar voren.

Operatieve vbdn: Door het gehele bastion was een zeer wijd vertakt telefoonnet (1600 km veldkabel in totaal) gebouwd.

In de verdediging is de radio slechts een nood-vbd en in het algemeen zal er strikte radiostilte heersen in deze omstandigheden. (Vbd-veiligheid, aanpeilen van CPn/StKn).

Noot: bij Hold Fast werd op last van C- 1 LK uit oefeningsoverwegingen de radiostilte vrij spoedig opgeheven.

Logistieke Vbdn.

- 1) lange lijn vbdn (tfn en telex) plus radioschakels naar AMA/FMA.
- 2) lange lijn vbdn (tfn en telex) naar basisgebied (Nederland).
- 3) „vredes”-vbd via radio naar HKGS.

Ook hier duplicering door radio, omdat lange lijnen zeer gevoelig zijn, niet alleen technisch, doch ook voor sabotagehandelingen. Voorbereid waren Vbdn (radio en radio schakel) voor het geval, dat ons bastion geheel ingesloten zou worden.

Verkeersregeling en liaison vbdn hebben veel hoofdbrekens gekost, doch met opoffering van enkele minder belangrijke vbdn was een oplossing te bereiken.

c. Vbd-veiligheid.

Vormt een van de grootste remmen voor het stafwerk. In de verdediging geldt dit voor alle niveaus. In de aanval zullen de hoogste niveaus het voorzichtigst dienen te zijn.

d. Vbd-orders.

Een geruststellend woord over de grote hoeveelheden papier; er moeten voor de uitvoering v/d VbdD zeer veel details worden geregeld, derhalve zijn er ook zeer veel orders.

Elke functionaris heeft er echter maar een klein deel van nodig; de bijzondere inrichting van de papierbundels maakt het nazoeken van de gegevens eenvoudig.

e. Enige markante fouten.

1. In de uitoefening van de Stafdienst komt de VbdD niet of te laat aan de orde. De vbd-man is *geen* helderziende. Als hij kan meegroeien met de tactische plannen, kan hij tijdig de juiste service verlenen. Komt hij te laat met zijn vbdn, dan kan ook in de commandovoering stagnatie optreden.

2. Een vbd eindigt altijd op een bepaald punt. Als Cn de *locatie* van hun Cp/StK niet doorgeven, zal de vbd naar deze plaats er ook niet komen.

Een frappant geval; een lijnploeg v/h Vbd Bat heeft 1½ etmaal lopen zoeken naar de Cp v/e bepaald onderdeel, waarvan de Cdt zijn locatie „niet kon doorgeven” omdat hij geen vbd had.

3. Inrichting der netten (een fout derhalve van de VbdD zelve). In het algemeen was deze slordig, hetgeen te wijten was aan a) te korte voorbereidingstijd en b) te weinig ervaring en onge oefendheid van het kader. Inrichting geschiedde vóórdat het gros der troepen aanwezig was. Door gebrek aan „fantasie” waren er grove fouten in radio opstellingen en lijnroutes (mogelijke beschadiging door tanks en artillerievuur).

4. Ordonnansendiensten.

Als de techniek faalt is de mens het betrouwbaarste vbd-middel. Dikwijls wordt echter van het technische hulpmiddel te weinig gebruik gemaakt en de ordonnans wordt hiermede overbelast. Voor de ordonnans is een goede wegwijzing (vooral des nachts) onontbeerlijk. Te vaak wordt vergeten, dat officieren en kader „op dienstreis” gaande, de beste ordonnansen zijn.

5. Distributiecentrum.

De aansluiting van stafdienst aan verbindingdienst was nog niet geheel in orde. De kinderziekten zijn overwonnen, doch de procedure is nog niet geheel afgerond.

8. De Artillerie.

De Artillerieonderdelen hebben zich in het algemeen gesproken, op goede wijze van hun taak gekweten; in het bijzonder viel het in stelling komen, het ingraven en camoufleren te waarderen. Ik wil hierover slechts opmerken, dat het aanbeveling verdient de stellingen — vooral van het zwaardere geschut — zodanig te kiezen dat zij gemakkelijk

kunnen worden ingenomen en weder verlaten, zodat het innemen van een reserve- of verwisselstelling niet te tijdrovend wordt. Ook acht ik het beter om — indien de vijand nog veraf is — de vuurmonden aanvankelijk gedekt op te stellen tijdens het graven van de geschutsemplacementen. Dit laatste moet bij nacht of onder camouflagenetten plaats vinden.

Minder goed was het gesteld met de keuze van de juiste plaatsen van de *stellingen*, hetgeen te wijten is aan onvoldoende coördinatie. Voordat de verkenningen begonnen, hadden op stafbesprekingen terreinen voor de legerkorpsartillerie en de divisieartillerie moeten worden gereserveerd. Voor de legerkorpsartillerie is dit gebeurd, maar toen later van Northern Group een opdracht werd ontvangen, waardoor het noodzakelijk was aanvankelijk een vooruitgeschoven stelling in te nemen is verzuimd hieromtrent met de betrokken Div overleg te plegen. Nu kwam het voor, dat een onderdeel, dat aan geen bepaalde plaats gebonden was een terreingedeelte in beslag nam, dat de juiste plaats voor de stelling van een afdeling zou zijn geweest. Ik wil hier dan ook naar voren brengen dat de artillerie gezien haar dracht en schootsveld, haar taak slechts dan op goede wijze kan volbrengen, indien haar de juiste stelling-terreinen worden toegewezen; elke afwijking daarvan vermindert de prestaties.

De Cp van LKAC behoort dicht bij die van de LKC te zijn, aanvankelijk was deze te ver af, zodat verplaatsing nodig was. Een en ander was het gevolg van het feit, dat de LKAC en zijn staf te laat ter beschikking van het Legerkorps zijn gekomen. Een ander belangrijk punt is de *onvoldoende geoefendheid* in het gebruik van het *radiomaterieel*. Het zal aan een ieder bekend zijn, dat de artillerie voor de vuurregeling tijdens het gevecht bijna uitsluitend van haar radioverbindingen gebruik maakt omdat op de lijnverbindingen tijdens het gevecht niet te rekenen valt. Elke onvolkomenheid in de radioverbindingen wreekt zich dus in de aan de andere wapens te verlenen vuursteun. Nu mag gedeeltelijk als verontschuldiging gelden het feit, dat de Amerikaanse radio-toestellen slechts kort voor de oefening werden ontvangen, doch aan de andere kant werd toch niet altijd die energie ingezet om de hierdoor ontstane achterstand in te halen. Voorts bleek ook de bekendheid van de officieren (waarnemers, liaisonofficieren) met het Amerikaanse radiomaterieel, alsmede met de vorm van berichtenwisseling soms nog onvoldoende.

Vervolgens geven ook de gemaakte *vuurplannen* aanleiding tot het maken van enige opmerkingen. In het algemeen gesproken waren de vuurplannen te uitgebreid, hetgeen wijst op de grote ijver, waarmede gewerkt is. Echter zijn aan deze uitgebreidheid ook nadelen verbonden. Nu werden door sommige afdelingen een 40 tot 50-tal vuren voorbereid, hetgeen voor een waarnemer in het gevecht licht aanleiding tot verwarring kan geven; er behoeven in de verdediging per regiment (om de gedachten te bepalen ongeveer 10) vuren worden voorbereid op duidelijk zichtbare terreinvoorwerpen, zodat een waarnemer zich gemakkelijk kan oriënteren en geen vergissingen kan maken. Zijn andere vuren nodig dan kan de waarnemer, uitgaande van de voorbereide vuren deze snel en nauwkeurig aanvragen. Zowel de infanterist als de artillerist dienen zich in dezen een aanzienlijke beperking op te leggen. Voorts dienen in een vuurplan de vuren, welke tactisch bij elkaar behoren, tot een

„groep”, eventueel tot een „serie” bijeen te worden gevoegd, zodat een duidelijk geheel wordt verkregen.

Bezien wij de gemaakte vuurplannen afzonderlijk dan zijn over twee soorten nog enige opmerkingen te maken n.l. over de *tegenvoorbereidingsvuren* en het vuurplan van *de tegenaanval*.

Over de tegenvoorbereidingsvuren zijn enige misverstanden gerezen en het lijkt mij nuttig voorop eerst vast te stellen, dat tegenvoorbereidingsvuren slechts zin hebben als een groot aantal afdelingen kan worden ingezet; m.a.w. als regel zal tenminste alle artillerie van het legerkorps voor deze vuren moeten worden gebruikt. Vanzelfsprekend worden deze vuren dan ook als regel afgegeven op last van de LKAC, die tevens met de voorbereiding ervan belast is. Ook is dit nodig, omdat de LKC, beter dan een Div-C kan vaststellen of een bepaalde aanval het gebruik van zoveel artillerie wettigt. Het voortijdig ontketenen van het tegenvoorbereidingsvuur, waardoor onze artillerie zich demaskeert, wordt hierdoor ook minder waarschijnlijk. Een en ander is vastgelegd in ons voorschrift nr 2761 punt 49.

Het *vuurplan* voor de *tegranaanval* was opgezet als dat van een *gewone* aanval; men was daarbij blijkbaar uitgegaan van de gedachte, dat de vijand inderdaad in de positie zou zijn zoals in de Operatieve Instructie van C- 1 LK was verondersteld. Door het invoeren van een tijdschema en het aan elkaar koppelen van codewoorden was daardoor een zeer star geheel ontstaan, dat moeilijk te wijzigen viel. Toen de vijand dan ook een enigszins andere opstelling had ingenomen dan verondersteld was, moesten te elfder ure velerlei wijzigingen worden aangebracht, waardoor grote kans op misverstand ontstond. Het beste systeem lijkt mij dan ook voor een tegenaanval een aantal „losse” vuren voor te bereiden en, indien de toestand zich duidelijk heeft afgetekend, deze vuren tot een *eenvoudig vuurplan* samen te voegen, waarbij uiteraard het merendeel der vuren op „aanvraag” zal worden afgegeven. Ik moge overigens verwijzen naar het meer aangehaalde voorschrift nr 2761.

Een ander belangrijk punt is de *samenwerking met de DA'n*.

Bij de samenwerking van LKA en DA hebben zich enkele moeilijkheden voorgedaan. Deze moeilijkheden spruiten n.m.m. vermoedelijk grotendeels voort uit het feit, dat niet iedereen zich de bevelsbevoegdheden van de LKAC over de divisieartillerie goed voor ogen stelt. Gebaseerd op de van C- 1 LK ontvangen opdracht waarvoor de basis in de artillerieparagraaf van het algemeen bevel is gelegd heeft de LKAC het recht om rechtstreeks aan de divisieartillerie operationele bevelen te geven; deze bevelen hebben dan voorrang boven die van de DivCn. Men bedenke toch, dat de grote kracht van de artillerie in haar concentratie schuilt; een concentratie van voldoende kracht is uitsluitend in LK-verband te bereiken.

Een ander punt, waaruit bleek, dat de bevelsverhoudingen niet juist werden opgevat, was dat door G4-1 LK rechtstreeks bevelen werden gegeven aan de afdelingen van de LKA; LKC (G4) geeft deze bevelen aan de LKAC (S4). De LKAC staat ten aanzien van de LKA als de DivC tot zijn onderdelen.

Tenslotte nog enkele kleinere onderwerpen:

Vele artraps kwamen soms 3 uur na de melding aan de DACn bij de LKAC binnen en hadden daardoor veel van hun waarde verloren. Sommige door de scheidsrechters opgegeven beschietingen werden in het geheel niet gemeld. Het is noodzakelijk hierin verbetering te brengen.

Het niet indelen van een *staf en stafbatterij AMA* heeft zich gewroken; de verbindingen tussen de ver vooruitgeschoven art meetbatterij en de Cp LKA kwamen pas laat tot stand, zodat de meldingen van die batterij met veel vertraging te bestemder plaatse kwamen.

Bij de infanterie-commandant werd soms weinig medewerking ondervonden bij het opstellen van de *lichtmeetposten* (in het bijzonder de torenauto's) in hun steunpunten. Ik hoop, dat zij in den vervolge iets welwillender tegenover deze artilleriewaarnemingsorganen zullen staan. De infanterie mag niet vergeten, dat haar succes voor een groot deel afhangt van de steun, die de artillerie haar door middel van vuur geeft en de artillerie kan dit vuur slechts op de snelste en meest efficiënte wijze afgegeven door middel van een goede waarneming. De — ver vooruit geschoven — waarnemers moeten echter weer door de infanterie worden beveiligd.

In het algemeen waren Art waarnemers en liaisonofficieren bevreemd om het *vuur van meer dan een afdeling* aan te vragen, ook sommige VR's leden aan dit euvel. Men bedenke steeds dat „concentratie” de kracht van de artillerie is.

Tenslotte dit: al heeft een afd. R/S een liaisonofficier bij de C-Regt Inf, toch verdient het aanbeveling, dat de *Afd C* zich regelmatig op de Cp van de *regimentscommandant* bevindt.

9. De Cavalerie.

Mij werd gemeld, dat een tankbataljon de radiosets voor de verbinding infanterie-tanks niet had aangebracht, hoewel deze sets in Nederland aanwezig zouden zijn. Indien dit juist is, is dit een fout.

Overigens hebben de tanks bij de beide tegenaanvallen zeer goed werk gedaan.

Ook het gebruik van tanks in de verdediging bij de 3 Div. was juist. Op de voornaamste aanvalsrichtingen van de vijand waar de vijandelijke tankbedreiging het grootst was werd een eskadron tanks geplaatst in hull down positie, goed gecamoufleerd, terwijl voor het verkennings-eskadron eveneens een soortgelijke opstelling was voorbereid. Wenselijk ware het geweest om, nadat de posities een keer ingenomen en voorbereid waren het tankbataljon weer te verzamelen, in afwachting van de vijand, om eerst wanneer de aanvalsrichting duidelijk vast stond zonodig weer in deze stellingen te worden gereden. Op deze wijze ware het wellicht mogelijk geweest nog een eskadron te sparen voor een mogelijke tegenaanval.

10. De Genie.

Bij deze oefening is wel heel duidelijk naar voren gekomen hoe groot de behoefte aan genietroepen is. En nu hebben we ons nog vrijwel beperkt tot mijnenleggen, enkele vernielingsvoorbereidingen en wegverbetering. Het slaan en onderhouden van bruggen kwam hier niet

voor, terwijl voor het werkelijk goed inrichten van verschillende hogere commandoposten niet voldoende genietroepen aanwezig waren.

Het 4 Divisie geniebataljon heeft een bijzondere prestatie geleverd door in een minimum van tijd een record aantal mijnen te leggen in de lijn „Sour Grapes”, ten behoeve van onze bondgenoten. Bij één der Divisies had het geniebataljon als neventaak het optreden als Divisie-reserve — in de vorm van Infanterie —. Het gevolg is geweest, dat het bataljon, nadat de vijand contact had gemaakt met onze stellingen, als reserve bijeen werd gehouden, zodat het feitelijk aan zijn hoofdtaak, geniewerkzaamheden, werd onttrokken. Ik acht dit niet juist. Uiteraard moet in noodgeval de genie ook als infanterie kunnen worden ingezet — zoals feitelijk elk onderdeel — maar er was in de gegeven omstandigheden geen aanleiding de speciale geniewerkzaamheden hiervoor te onderbreken. Wat betreft het gebruik dat van het aanwezige stellingbouw-materiaal is gemaakt, merk ik op, dat ondanks het feit, dat uit financiële overwegingen slechts enkele honderden tonnen materiaal beschikbaar waren, dus zeer weinig, toch van de gelegenheid dit materiaal te betrekken onvoldoende gebruik is gemaakt.

Eenzijds is dit wellicht te wijten aan het gebrek aan ervaring hoe stellingen in te richten, anderzijds naar ik meen aan het niet vertrouwd zijn met de bevoorradingsprocedure. Mogelijk heeft ook de angst voor financiële gevolgen bij het zoekraken van dergelijk materiaal een rol gespeeld. Mitsdien zal de nodige aandacht moeten worden besteed aan het inrichten van stellingen, alsmede aan het beoefenen van de bevoorradingsprocedure.

Tenslotte nog dit — en dit geldt niet alleen voor de genie, maar ook voor de verbindingdienst en de technische dienst.

Het technische werk van deze diensten is uitstekend, maar te veel wordt vergeten, rekening te houden met vijandelijk optreden. Er wordt hard gewerkt, maar veelal zijn wapens en helm niet snel bij de hand. Ook aan het uiterlijk voorkomen en de discipline moet bij deze onderdelen nog extra aandacht worden gewijd.

11. De Geneeskundige Dienst.

Hierover kan ik kort zijn. *De geneeskundige dienst heeft op zeer goede wijze gewerkt.* Niet alleen dat dit op zichzelf reeds zeer goed is, maar van eminent belang is, dat de troep vertrouwen in de geneeskundige dienst heeft en dat de soldaat weet, dat wanneer hem iets overkomt er op uitstekende wijze voor hem wordt gezorgd. Op een enkel punt wil ik nog de aandacht vestigen. Officier van Gezondheid en troepencommandant moeten zeer nauw samenwerken en deze samenwerking moet van *beide* zijden komen. De troepencommandant moet de OvG op de hoogte houden van de tactische toestand; van de kans of er spoedig gewonden te verwachten zijn. De OvG moet de troepencommandant op de hoogte houden van de fysieke en psychische toestand van de troep. In het bijzonder moet van de zijde van de troepencommandanten aandacht worden besteed — en zo nodig advies en steun worden gevraagd — van de officieren van gezondheid voor wat betreft de hygiëne. Men bedenke, dat de officier van gezondheid van een onderdeel in feite hoofd van een speciale sectie in de staf van het onderdeel is. Men zie hiervoor ook punt 22 van het voorschrift A 1526 „Het Bataljon Infan-

terie". Hoewel veel beter dan vorig jaar is de hygiëne nog lang niet volmaakt en blijft deze de volle aandacht eisen.

Eén van de ervaringen die is opgedaan is, dat de soldaten die voor herhalingsoefeningen onder de wapenen waren, meer te lijden hadden van verkoudheidsziekten, dan de troepen, die reeds langer onder de wapenen waren. Blijkbaar zijn zij dus minder gehard, iets waarmee we dus de eerste tijd na mobilisatie eveneens rekening hebben te houden.

Er hebben zich vragen voorgedaan met betrekking tot het gebruik van het Rode Kruis. Zoals ik het op dit ogenblik zie hebben zowel chirurgisch veldhospitaal als doorvoerhospitaal terecht gebruik gemaakt van dit beschermende teken. Uiteraard moet er bij de opstelling van dergelijke formaties voor worden gezorgd, dat zij niet in de nabijheid van strijdende troepen worden opgesteld. Het komt mij gewenst voor, dat de verschillende tenten van deze inrichtingen op een behoorlijke afstand van elkaar staan. Zouden er dan ongelukken gebeuren b.v. een bombardement, dan wordt tenminste door één bom niet meer dan één tent getroffen.

12. De Geestelijke Verzorging.

Ik heb uit de mij geworden mededelingen zeer sterk de indruk gekregen dat ook voor de geestelijke verzorgers, onder wie er velen waren, die voor de eerste keer dergelijke oefeningen medemaakten, deze oefeningen van groot belang zijn geweest, omdat zij thans een indruk hebben, hoe zij hun taak te velde moeten uitoefenen. Nog niet altijd worden de geestelijke verzorgers door de troepen-commandanten voldoende op de hoogte gehouden van de gang van zaken en toch is dit evenals voor de geneeskundige verzorging nodig. Ook de geestelijke verzorgers moeten weten wat er te gebeuren staat, waar en wanneer wellicht veel gewonden te wachten staan, wanneer er mogelijkwijze gelegenheid is voor kerkdiensten, welke onderdelen of welke soldaten mogelijk wat extra morele steun nodig hebben.

Aan de andere kant zijn de geestelijke verzorgers ook verplicht de commandanten op de hoogte te houden van hetgeen zij, in de uitoefening van hun taak, merken van stemming en moreel van de troep; hun inlichtingen zijn voor de commandanten van grote waarde. De geestelijke verzorging heeft bij deze manoeuvres voor de moeilijkheid gestaan, hoe de kerkdiensten op de manoeuvre-Zondag te verzorgen; op deze dag toch ging voor de meeste troepen vrijwel de gehele dag het gevecht door en ik weet dat vele geestelijke verzorgers slechts met grote moeite en in kleine groepjes hun mensen bij elkaar konden krijgen voor een opwekkend woord.

13. Luchtmacht.

Samenstelling.

Voor de oefening Hold Fast werd *BLAUW*land gesteund door onderdelen van 2 nd ATAF. Bij het 1e Legerkorps was voor de verbindingen een luchtsteun verbindingsdetachement aanwezig, speciaal voor deze oefening samengesteld, terwijl de LSK vertegenwoordigd was door een aantal ALO's (Air Liaison Officers) en TACP's (Tactical Air Control Party).

Indeling.

Het aanwezige luchtsteun verb det was als volgt ingedeeld:
één tentacle op legerniveau (hoofdpost),
" " op LK niveau (inluisterpost),
" " bij 2 Div,
vier " bij 3 Div.

De overige tentacles bleven in reserve. De vier aanwezige TACP's werden allen ingedeeld bij 3 Div, aangezien dit de enige divisie met echte troepen was.

Verloop van de oefening.

Door slecht weer kon er niet veel gevlogen worden. Bovendien was de opzet zo, dat — met uitzondering van verkenningsaanvragen — de eerste dagen verzoeken om rechtstreekse steun niet noodzakelijk waren.

Over het algemeen kan gezegd worden, dat de tijd tussen aanvraag en vliegtuig boven doel te lang was. De oorzaak hiervan kan gezocht worden in gebrek aan routine bij staven en personeel van de Verb Dienst. Gedurende de oefening was er echter een aanzienlijke verbetering te constateren. Vertaling van Nederlands zou nog meer tijdverlies opgeleverd hebben, vandaar mijn order, de aanvragen direct in het Engels te stellen, iets dat bij Nederlandse officieren geen bezwaar oplevert.

Verbindingsdienst.

Ondanks het feit, dat er slechts korte tijd van voorbereiding was geweest, dat het materiaal vrij laat ter beschikking kwam, dat er met de beschikbare sets op het maximum bereik gewerkt moest worden, heeft het luchtsteun verbindings detachement uitstekend werk verricht. Geen enkele maal is gedurende de oefening, de verbinding met hoger en lager niveau verbroken geweest. Waren bij deze oefeningen verplaatsingen gehouden, dan was dit zeker wel het geval geweest.

TACP's.

Aangezien de luchtmacht geïntegreerd is, kon van te voren niet gezegd worden of Nederlandse, dan wel Engelse vliegers een aanvraag zouden uitvoeren, en was de commandant van de betrokken TACP nooit zeker of de vlieger over dezelfde kristallen beschikte als hij zelf. Het toeval heeft hierbij een rol gespeeld. Steeds heeft de TACP met de aanvallende vliegers kunnen spreken en hen op het doel kunnen leiden.

In den vervolge zal dit niet meer aan het toeval worden overgelaten, doch van te voren een afspraak worden gemaakt omtrent de te gebruiken kristallen.

De samenwerking tussen TACP's en piloten (ook Engelse) was goed te noemen.

Uit de aard der zaak zijn er ook fouten gemaakt.

Bijvoorbeeld: De LK staf gaf een aanvraag door voor voorbereide luchtsteun, bestemd voor de z.g. daily conference maar om vooral zeker te zijn dat deze op tijd zou komen, gaf ze de aanvraag door via het ASSU net. Aan de andere zijde begreep men dit niet, omdat nu eenmaal is vastgelegd, dat deze aanvragen via het commandonet verzonden moeten worden. Het resultaat was dan ook, dat deze aanvragen eerst na

afloop van de tegenaanval (de volgende dag) waarvoor zij bestemd was geweest, op de juiste plaatsen aankwam.

Concluderend kan men zeggen, dat ondanks de gemaakte fouten, de gehele luchtsteunorganisatie goed gewerkt heeft.

Nog een opmerking wil ik maken en wel over de *Austers*. Voor de oefening was een klein aantal (5) *Austers* ingedeeld, te weinig om deze aan onderdelen uit te geven. Het was echter bij alle grote onderdelen bekend, dat zij gebruikt konden worden. Slechts weinig *Cdtn* maakten hiervan gebruik, met uitzondering van *Cdt 32 RI*, die zoveel mogelijk officieren liet vliegen. Toch is dit *het* aangewezen middel om *Uw* camouflage te controleren.

Volgend jaar beschikken we over veel meer van deze vliegtuigen, die dan ook bij de onderdelen worden ingedeeld en die ik warm in *Uw* aandacht aanbeveel.

14. Geruchten.

Eigenaardig is, dat reeds bij deze manoeuvres allerhande geruchten opdoken over ongelukken en andere voorvallen, welke bij onderzoek volkomen onjuist bleken te zijn. Ik waarschuw er met de meeste klem voor om dergelijke geruchten te verspreiden, vooral omdat zij veelal van kwaadwillenden afkomstig zijn. Iedere commandant is verplicht geruchten, welke hem ter ore komen, met de meeste kracht en spoed te onderdrukken en zo spoedig mogelijk maatregelen te nemen om de oorsprong te ontdekken.

15. Discipline.

Tot slot nog een enkel woord over de discipline.

Hoewel een aanzienlijke verbetering te constateren valt bij het vorige jaar blijft dit toch het allervoornaamste punt, waaraan we onze aandacht moeten blijven wijden. De Nederlandse soldaat vertoont vaak een lofwaardig initiatief en een grote zelfstandigheid. Wij moeten er echter voor waken, dat deze goede eigenschappen niet over gaan in bandeloosheid, het niet opvolgen van bevelen, in ongedisciplineerdheid.

Ik verzoek de verschillende commandanten in het bijzonder aan het jonge officiers- en onderofficierskader hun aandacht te willen besteden en hen vooral te steunen in het handhaven van hun gezag. Te weinig wordt — op vrijwel alle niveaus — gecontroleerd of de gegeven orders ook worden uitgevoerd.

*Een veel voorkomend euvel was, dat personeel dat blijkbaar op een ogenblik niets te doen had, langs de weg slenterde. Het personeel werkt of het rust in of nabij de stellingen of het bivak. Het gaan *p a s s a g i e r e n* in een nabij gelegen dorp is uit den boze en mag niet worden toegestaan. *M.P.* moet hiervoor strenge orders hebben, maar in de eerste plaats moeten de *commandanten* hun personeel in de hand hebben.*

Mars discipline.

Hoewel verbeterd, laat deze toch bij verschillende onderdelen nog te wensen over. Ik wijs hier op:

- o behoorlijke houding op de voertuigen;
- o rijden op afstanden;

deze afstanden ook bij halthouden bewaren;
bij halthouden het personeel alleen op bevel uitsteigen;
bij halthouden al het personeel rechts van de weg blijven;
bij halthouden verkeersregelaars links van de weg, die dan ook het verkeer *inderdaad* moeten regelen, enz. Men leze hiervoor punt 51 van het voorschrift velddienst hoofdstuk 7.

Ik wil hieronder ook begrijpen de veel gemaakte fout, ik heb hem hiervoor reeds genoemd, dat de man (veelal officier of kaderlid) bij nachtmarsen naast de chauffeur gaat slapen inplaats van zelf wakker te blijven en er op te letten, dat de chauffeur niet in slaap valt. Door deze fout zijn de meeste ongelukken gebeurd.

Ik wijs de verschillende commandanten er op, dat we in het komende jaar herhalingslichtingen onder de wapenen krijgen, die het niet op deze wijze hebben geleerd, zodat het nodig zal zijn hier zeer bijzondere aandacht aan te besteden.

Te snel rijden.

Het zal allen zijn opgevallen, dat bij het rijden in colonne in het algemeen goed aan de voorgeschreven tempo's wordt vastgehouden. Zodra echter een chauffeur alleen rijdt wordt herhaaldelijk veel en veel te snel gereden. Hiertegen moet met kracht worden opgetreden en er mag niet worden gearzeld voorbeelden te stellen met strenge straffen en zo nodig inhouden van het rijbewijs. Kader dat mede in de betrokken auto zit, is eveneens verantwoordelijk voor de snelheid; indien het niet ingrijpt bij te grote snelheid niet geschikt om een rang te bekleden.

Verkeersdiscipline.

In het algemeen wordt veel te veel bij daglicht gereden. Overdag kan en mag er praktisch geen vervoer zijn wegens het luchtgevaar. Hierop bij oefeningen streng te letten. Nog altijd bestaat de neiging om de troepen tot *in* de stellingen te rijden, waardoor een groot aantal auto's te ver naar voren komt, het verkeer bemoeilijkt en de trefbaarheid veel te groot wordt. Zeer goed was de regeling van de doormars van de 6e Engelse Pantser Divisie door 1 LK, waarvoor 1 LK door zijn bondgenoten zeer werd geprezen.

Hygiënische discipline.

Ook hier een goede vooruitgang, maar het blijft een punt dat veel aandacht van de commandanten vraagt. Nog te veel wordt niet van de aangewezen latrines gebruik gemaakt; het geregeld onderhoud van deze latrines laat dikwijls te wensen over. Het opruimen van afval was bij de meeste onderdelen veel beter. Toezicht op de keukens blijft te allen tijde nodig.

Onderhoud van wapenen en voertuigen.

Dit laat bij verschillende onderdelen nog te wensen over. Men denke er om, dat ook de wapens van de officieren onderhouden moeten worden. Van elk vrij ogenblik moet worden gebruik gemaakt om wapens en voertuigen te onderhouden. Het is de taak van iedere commandant hierop constant toe te zien. Ik verzoek de verschillende commandanten geregeld tijdens oefeningen inspecties te houden.

Camouflagediscipline.

De camouflage was in het algemeen zeer goed, evenals de verduistering. Men denke er echter aan, dat bij een nachtelijke verplaatsing in de nabijheid van de vijand of bij het gereed stellen voor een nachtaanval niet alleen stilte moet heersen, maar ook geen gebruik moet worden gemaakt van zaklantaarns en zeer zeker niet mag worden gerookt. Chauffeurs moeten er nog meer op worden getraind bij halt-houden hun wagens nog meer verdekt op te stellen.

De verduistering is in het algemeen goed geweest. De methode van verduistering in de depots en aanvullingsplaatsen om met zo weinig mogelijk lichtuitstraling toch 's nachts te kunnen doorwerken wordt een punt van studie.

16. Slotbeschouwing.

Uit het bovenstaande blijkt, dat nog vele punten de voortdurende aandacht behoeven van alle commandanten. Wij zijn ook nog in opbouw en zullen voortdurend moeten blijven bouwen, blijven verbeteren. Het zal veel energie vragen van allen die hieraan medewerken, maar ik heb het volle vertrouwen dat wij, indien wij op de ingeslagen weg blijven voortgaan, bij de manoeuvres in 1953 wederom zullen blijik geven een flinke stap vooruit te zijn gegaan, dank zij het feit, dat wij ook in 1952 „zo hard hebben gewerkt”.

OPLEIDING TIRAILLEURS EN VERKENNERS VERKENNINGSESKADRON

Het artikel van Ritmeester Luining, Hoofd Wapendirectoraat Cavalerie te Bandung, verschenen in het nummer van November 1952, was ten dele gebaseerd op de Voor-
schriften nr 1534 en 1652. Naar aanleiding daarvan wordt er op gewezen, dat nr 1534
vervallen is behalve voor de inspecteurs Nat. Reserve en nr 1652 geheel vervallen is.

Nieuwe uitgaven

The 43rd Wessex Division at War, 1944-1945, door Major-General H. Essame. Uitg. W. Clowes & Sons Ltd. London. Imp. Meulenhoff & Co N.V., Amsterdam. Prijs f 12,60.

Dit werk is bedoeld als herinnering voor allen, die in — of tezamen met — deze Engelse Infanterie Divisie hebben gevochten. Als zodanig is het te beschouwen als een aantrekkelijk geschiedkundig werk, temeer omdat de vele gevechtshandelingen met naam en toenaam van de betrokkenen zijn vermeld.

Het is voorzien van goede actie-foto's en verschillende schetsen, welke door hun eenvoud voldoende duidelijk zijn.

De meeste gevechtshandelingen, met name die in Normandië en nabij Nijmegen, worden ingeleid door een korte terreinbeschouwing. Zij worden daarna zeer uitgebreid tot op bataljons-, soms zelfs

tot op compagniesniveau, behandeld. Hierdoor is het mogelijk deze acties op de voet te volgen. Ook uit studieoogpunt is het boek daardoor zeer lezenswaard.
v.v.t.v.

Vrouwen en spionnage, door Kurt Singer. Vertaling J. F. Kliphuis. Uitg. Hollandia, Baarn. Prijs f 7,90.

De verdienste van de schrijver-journalist is, dat hij een poging doet de motieven van zijn spionnen te verklaren, waartoe hij een onderzoek instelt naar de omstandigheden, die op hun karaktervorming van invloed zijn geweest. De auteur heeft overigens een ruime opvatting over spionnage. Psychologische oorlogvoering, ordinair verraad en zelfs krijgslist rekent hij eronder. Militaire waarde heeft het boek niet.

v. R.

Taak en wijze van optreden van territoriale eenheden

door W. DE BOER, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf

Algemeen.

Alvorens de taak en wijze van optreden van territoriale eenheden nader aan de orde te stellen, laten wij een algemene beschouwing hieraan vooraf gaan.

Wat moet onder territoriale verdediging worden verstaan?

Letterlijk betekent territoriale verdediging de verdediging van het territoir, dus de verdediging van het gehele grondgebied.

Zolang de landsverdediging binnen de grenzen wordt gevoerd, is deze in feite territoriale verdediging. Echter wordt als regel aan het begrip territoriale verdediging een beperkter betekenis gehecht en verstaan wij hieronder de verdediging, die gevoerd wordt door daarvoor aangewezen eenheden in die gebieden, niet bestreken door het veldleger, die door hun bijzondere waarde voor verdediging in aanmerking komen en welke tevoren kunnen worden bepaald.

Intergeallieerde samenwerking kan het nodig maken, dat de verdediging van het land tevoren buiten de landsgrenzen wordt gevoerd. Voor dat geval zullen territoriale troepen zijn aangewezen voor de verdediging van het gehele territoir.

De vraag rijst of door aanwijzing van voornoemde eenheden voor de territoriale verdediging niet in strijd wordt gehandeld met het hoofdbeginsel van de oorlogvoering, dat nl. concentratie van krachten op het hoofdoperatietoneel voorschrijft. Immers: „Wie alles wil dekken, dekt niets.” Dit moge in zijn algemeenheid juist zijn, doch zij, die zich de verdediging van het territoir zouden denken met een geconcentreerde strijdmacht, waarbij het grondgebied overigens nagenoeg volkomen van troepen wordt ontbloot, missen realiteitsgevoel en kennis van de krijgsgeschiedenis.

De toenmalige Luit-Kol Van Dam van Isselt, doceerde als Directeur van de Hogere Krijgsschool: „De moeilijkheid is om tussen beide uitersten de juiste middenweg te vinden. Daar landsverdediging geen wiskunde is, valt dit „juiste midden” voor elk geval ergens anders; m.a.w. het is niet van tevoren met juistheid te bepalen.”

Het zal duidelijk zijn, dat het nimmer mogelijk zal zijn om het genoemde hoofdbeginsel in zijn volle omvang toe te passen en dus alle krachten in te zetten op het hoofdoperatietoneel; steeds zullen voor beveiliging van bepaalde gebieden strijdmachten moeten worden aangewezen en dus aan het hoofdoperatietoneel worden onttrokken.

Troepen zullen moeten worden aangewezen voor veiligheidsbezetting van bepaalde gebieden en objecten; troepen, die het doel van de tegenstander, nl. uitschakeling van de regering, het scheppen van chaos in het achterland al of niet in samenwerking met een 5e colonne en daarmee de basis ontnemend aan het veldleger, doorkruisen; troepen, die de uitvoering van de mobilisatiemaatregelen mogelijk maken en helpen voltooien.

Steeds zal echter, om aan het hoofdbeginsel zoveel mogelijk recht te doen, moeten worden gestreefd om met *minimale* krachten een zo groot mogelijk deel van het grondgebied te behouden. Dit impliceert, dat aan deze minimale krachten bijzondere eisen dienen te worden gesteld, de leiding van de territoriale verdediging in zeer goede handen ligt, de beweeglijkheid zo hoog mogelijk is opgevoerd en de troepen over een goede uitrusting beschikken.

Ten aanzien van de sterkte van de territoriale troepen kan worden aangetekend, dat deze afhankelijk is van de min of meer bedreigde ligging van het gebied, waarin zij zullen moeten optreden en van de betekenis, die aan dit gebied moet worden gehecht. Doelen, welke een grote aantrekkingskracht op de vijand zullen uitoefenen t.w.: regeringscentrum, vliegvelden, havens, verkeersknooppunten, bruggen, radiozenden- en ontvangstations, radarstations, elektrische centrales, telefooncentrales, enz. en voor de oorlogsvoering van belang zijn, dienen tegen agressie te worden beschermd.

Een studie met betrekking tot het vraagstuk van de landsverdediging in zijn geheel en daarnaast van de territoriale verdediging zal ons, in het kader van het onderwerp, tot het inzicht moeten leiden, welke taken aan de territoriale troepen moeten worden opgedragen, waaruit als resultante volgt de sterkte aan troepen, die hiervoor benodigd is en de verdeling hiervan over het grondgebied.

Taak van territoriale eenheden.

Uit de inleiding moge de lezer de conclusie hebben getrokken, dat de eenheden, belast met de territoriale verdediging en waarop noodgedwongen het stempel van een minimale kracht rust, zich voor een zeer moeilijke opdracht zien gesteld. Ook bij de territoriale verdediging geldt: „Wie alles dekt, dekt niets”. Eerst dient te worden vastgesteld, hoeveel mobiele troepen nodig zijn, waarna kan worden vastgesteld, welke sterkte nog beschikbaar is om met bewakingstaken te belasten. Hierbij zal dan een keuze moeten worden gedaan uit de vele objecten, die in de eerste plaats voor een verdediging in aanmerking moeten worden gebracht, zonder echter het belang van het behoud van die objecten, welke daardoor automatisch naar het tweede plan verschuiven, uit het oog te verliezen.

Voor welke taken kunnen territoriale eenheden worden gesteld?

a. In tijden van spanning zullen de belangrijkste objecten moeten worden bewaakt. Op de maatregelen, die wij wenselijk achten, zal nader worden teruggekomen.

b. Zodra de politieke hemel zich zodanig begint dicht te trekken, dat de Regering het nodig vindt maatregelen te nemen, die een mobilisatie en concentratie mogelijk maken, zullen territoriale eenheden de aangewezen troepen zijn om deze te dekken ev. gecombineerd met reeds aanwezige, parate troepen. Het is nu eenmaal niet mogelijk uit economische en financiële overwegingen om de gehele Koninklijke Landmacht paraat onder de wapenen te hebben, al zouden wij dit gaarne zien. Zolang echter een mobilisatie en concentratie nodig blijven, vormt dit een zeer kwetsbaar gebeuren. Een verstoring hiervan is onaanvaardbaar.

Een zeer belangrijke taak is hier dus weggelegd voor territoriale

eenheden. In hoeverre door de uitbreiding van het aantal parate troepen een deel van deze veiligstelling kan worden opgevangen door deze parate eenheden zelf, laten wij hier verder buiten beschouwing. Doch vast staat, dat deze beveiligingseenheden op de juiste plaats en tijdig aanwezig moeten zijn. Uit het voorgaande volgt, dat de territoriale troepen op korte termijn beschikbaar moeten zijn, waartoe in vreedstijd reeds ker- nen en staven aanwezig dienen te zijn, die waarborgen, dat deze troepen snel gevechtvaardig zijn.

c. Zodra het Ned. veldleger is gemobiliseerd en geconcentreerd en daarna in een bepaald front wordt opgesteld, komen de territoriale troepen voor hun eigenlijke taak, nl. het verzekeren van de veiligheid ten behoeve van het hoofdoperatietoneel beschikbaar. Wat van deze eenheden wordt verwacht, is afhankelijk van de vraag, wat in een conflict van de vijand kan worden verwacht. Dit laatste wordt weer be- invloed door de ligging van het territoriale gebied ten opzichte van het hoofdoperatietoneel en van de betekenis van het territoriale gebied.

Zeker is, dat de gebieden in de rug van het veldleger wel de meeste aantrekkingskracht voor de tegenstander zullen vormen. Zij vormen de slagader, waardoor het veldleger in de ruimste zin van het woord wordt gevoed. Deze ader, eenmaal doorgesneden door de vijand, betekent het doodbloeden van het veldleger, betekent dat de aanvoer van de voor de voortzetting van de oorlog noodzakelijke krijgsbehoefte afgesneden is, betekent zich moreel niet meer gedragen voelen door een groot deel van het volk. De vijand is de ligging van deze slagader bekend en zal niet aarzelen bij zijn aanslag hierop van de hem ter beschikking staande luchtlandingstroepen gebruik te maken.

Berekeningen kunnen worden opgezet over het aantal divisies luchtlandingstroepen, waarover een agressor beschikt en welke hiervan in eerste aanleg tegen Nederland kunnen worden ingezet. Deze bereke- ningen kunnen als leidraad dienen bij de krachtenverhouding, welke daartegenover geplaatst dient te worden. Niettegenstaande het feit, dat de voorbereiding voor een aanval met luchtlandingstroepen nog meer in het verborgene plaats vindt dan in 1940, mag het element der verrassing niet die grote rol spelen. Speculaties, dat een tijdige onder- kenning van een waarachtige agressie met luchtlandingstroepen ons de tijd en de gelegenheid zullen laten om de territoriale eenheden te kunnen inzetten voor de hen toebedachte taak, zijn mogelijk te moti- veren, doch niet verantwoord.

De noodzaak dringt zich hier dus op bij voortdurend de beschik- king te hebben over kernen van territoriale eenheden. Niet alleen troe- pen, die een tegenstander de in bezitneming van gronddoelen bestrij- den, doch evenzeer luchtmachteenheden, die de aanvaller tegemoet gaan om hem waar mogelijk te beletten uitvoering aan zijn doel te geven en luchtdoelartillerie-eenheden.

Naast de genoemde taken zal o.m. aan terr eenheden kunnen wor- den opgedragen:

- handhaving van orde en rust;
- beveiliging van de belangrijkste verkeerswegen;
- dekken van transporten van het basisgebied naar het operatie- gebied van de strijdkrachten te velde;

- het onbruikbaar maken of vernielen van bruggen, bedrijven, voorraden enz. die dreigen in 's vijands handen te vallen;
- afvoer van schepen, voorraden enz.;
- hulp aan overheidsinstanties bij het verhinderen van een massavlucht van de bevolking;
- het overnemen van krijgsgevangenen, geïnterneerden en deserteurs en de bewaking daarvan;
- het uitoefenen en het handhaven van het militair gezag;

Van alle bovengenoemde taken vormt het optreden tegen luchtingstroepen wel de belangrijkste, tevens de moeilijkste taak. De wijze, waarop de verdediging tegen LL troepen moet worden gevoerd, blijft verder buiten beschouwing en zal in een afzonderlijk artikel nader worden behandeld.

Het optreden van territoriale eenheden.

1. *Inleiding.*

Ons land is verdeeld in gezagsgebieden, waarin territoriale bevelhebbers en — onder deze — territoriale commandanten optreden. Aan hen wordt de beveiliging en de verdediging toevertrouwd van het gezagsgebied met de beschikbaar te stellen territoriale eenheden. Zij dienen, teneinde de hen toevertrouwde troepen op de meest efficiënte wijze te gebruiken, vooraf over een uitstekende plaatselijke terreinkennis te beschikken; kennis te dragen van de economische en industriële betekenis van het gebiedsdeel; van de waterstaatkundige toestand; van het spoorwegen- en wegennet; van de lijnen en punten, die zich voor het bieden van weerstand bijzonder eigenen; van de gevoelige punten in het verkeersnet, die zich voor vernieling lenen; van de geest van de bevolking; van de ligging van vliegvelden, van centrales, van magazijnen enz.

Het zal duidelijk zijn, dat deze kennis eerst na moeizame studie vergaard kan worden, (om nog niet te spreken van de tijd, die er mede gemoeid is om de wetenschap tot een levend element te maken) en dat continuïteit in de bevelvoering noodzakelijk is. Maar gewapend met deze uitgebreide kennis van zijn gezagsgebied is de TB of TC er nog niet. Zij moeten, evenals ieder ander officier goed op de hoogte zijn van de tactiek en de techniek van de vermoedelijke vijand en daartegenover hun eigen tactiek stellen. Dit eist een grondige kennis van de gevechtsvoering, zoals deze zich in de wereldoorlog 1940—1945 heeft ontwikkeld en daarna, na bestudering van de oorlogslessen, is aangepast.

2. *Inzet van troepen.*

Met het naar verhouding gering aantal beschikbare troepen, zullen de TBs en TCn moeten woekeren, zodat zij een keus zullen moeten doen uit de reeks objecten, die voor bewaking en (of) beveiliging in aanmerking komen. Zij dienen zich af te vragen welke schade bepaalde objecten, indien zij in handen van de vijand vallen, toebrengen, terwijl de belangen voor het behoud van de objecten tegenover elkaar moeten worden afgewogen om op deze wijze te komen tot een verantwoorde krachtenverdeling. Steeds met het beginsel voor ogen niet meer dan de strikt noodzakelijke troepen hiervoor te bestemmen.

Heeft de vijand bij zijn aanval op een object succes en wil men het heroveren, dan dient daarvoor een normale tegenaanval met nog centraal in reserve gehouden onderdelen te worden ingezet. Dit grondbeginsel moet zowel bij het hogere als bij de lagere echelons krachtig worden doorgevoerd.

3. *Reserves.*

De kracht van de verdediger schuilt derhalve in een *beweeglijk* optreden met speciaal voor voornoemd doel bestemde *reserves*. Het streven moet voorzitten om van de beschikbaar gestelde troepen het grootste deel in reserve te houden. Bij de opstelling van de kleinere reserves moeten de normale regels worden toegepast; voor die van grotere eenheden staan wij voor de keuze:

- a. een verspreide opstelling van een groot aantal reserves van betrekkelijk geringe sterkte;
- b. een concentratie van een reserve van grotere sterkte op een gering aantal plaatsen.

Aan de tweede methode moet de voorkeur worden gegeven, omdat:

- a. de inzet van vijandelijke strijdkrachten geconcentreerd zal plaats vinden;
- b. het dichte en goed ontwikkelde wegennet in Nederland een geconcentreerde opstelling zonder al te veel risico's toelaat, mits de mobiliteit der reserves tot het uiterste is opgevoerd.

4. *Snelheid van optreden.*

Wij herhalen: „*De mobiliteit der reserves tot het uiterste opvoeren!*” Immers de acties van de tegenstander zullen zich kenmerken door snelheid en door verrassing. De aanvaller zal derhalve actief en offensief optreden, zodat de troepen van de territoriale verdediging ook bezielde moeten zijn van een offensieve geest en over de middelen in de ruimste zin van het woord moeten beschikken om deze offensieve geest te kunnen ontplooien. Onder deze middelen vallen in de eerste plaats die middelen, die de verdediger in staat stellen *snel* de plaats te bereiken vanwaar een aanval kan worden ingezet. Afhankelijk van de configuratie van het terrein, zal hiervoor het geëigende middel moeten worden gekozen. Rekening zal moeten worden gehouden, dat, als gevolg van een eventueel (c.q. plaatselijk en tijdelijk) vijandelijk luchtoverwicht geen troepenverplaatsingen van enige omvang, anders dan bij duisternis, kunnen plaats vinden.

Zo zal in Nederland gemotoriseerd vervoer bij dag van grote eenheden langs de grote verkeerswegen uiterst kwetsbaar zijn. Dit druist in tegen het beginsel snelheid van handelen, zodat, ondanks de grote gevaren, die aan een verplaatsing bij dag onder die omstandigheden kleven, toch verplaatsingen bij dag zullen moeten geschieden, waarbij het voertuig mogelijk moet worden vervangen door het rijwiel.

Opgemerkt zij, dat op indeling van LtLuA en/of bescherming door eigen vliegtuigen daarbij niet mag worden gerekend. Waar mogelijk zullen bij territoriale eenheden pantserstrijdkrachten moeten worden ingedeeld. Hierdoor verbeteren de kansen op succes voor de verdediger aanzienlijk. Tenslotte zal aan de eis snel te kunnen optreden alleen kunnen worden voldaan als de troepen steeds paraat zijn. Territoriale

eenheden moeten daarbij over een hoog moreel beschikken; uit goed getraind personeel zijn samengesteld; zelfstandig weten op te treden; de officieren en het kader moeten zijn geoefend in het snel uitvoeren van bevelen en weten te improviseren.

5. *Inlichtingen.*

Snel kunnen optreden wordt aanzienlijk bevorderd door een goed waarschuwingssysteem. De inlichtingen, welke over de vijand worden verstrekt, zijn bepalend voor de inzet van de reserves. Zijn die inlichtingen onvolledig of onjuist, dan bestaat de kans dat de reserves verkeerd worden gebruikt. Worden de inlichtingen te laat verstrekt dan is het mogelijk, dat ook de reserves niet meer aan het gestelde doel kunnen beantwoorden. Het grote belang, dat de hogere commandanten zo snel mogelijk omtrent de juiste opstelling van de vijand en de bereikte resultaten worden ingelicht, komt hier duidelijk tot uitdrukking.

6. *Verbindingen.*

Voor het overbrengen van de juiste inlichtingen moeten territoriale eenheden beschikken over snel werkende en betrouwbare verbindingen, zowel naar hogere als naar lagere en nevencommandanten. Aangezien territoriale eenheden naar verhouding over een groot terreinoppervlak zullen moeten optreden, is het van belang, dat de verbindingsafdeling voor wat betreft personeel en uitrusting hieraan zijn aangepast. Eventueel kan van bestaande PTT-verbindingen gebruik worden gemaakt, alsmede van motorordonnansen.

Met de organen van de luchtverdediging zal o.m. door middel van liaisonpersoneel een voortdurend en nauw contact moeten bestaan.

7. *Het aangrijpen van de tegenstander.*

Territoriale eenheden moeten de vijand aanpakken, zoals een spin zijn prooi behandelt, die in het web is gevlogen. Zodra een spin, zittende aan een der vangdraden de prooi in het web voelt, snelt zij er heen om die prooi in te wikkelen, in te kapselen. De spin maakt haar prooi immobiel. De dodende steek volgt later.

De vijand moet immobiel worden gemaakt door hem z.m. aan alle kanten te omsingelen, waarna de snel aangetrokken reserve hem, na vaststelling van de richting, waarin deze reserve de aanval moet inzetten, buiten gevecht moet stellen.

8. *De verzorging van territoriale eenheden.*

De verzorging van territoriale eenheden zal wegens het optreden over grote gebieden over het algemeen meer zorgen geven. De verpleging zal, indien de troepen niet meer op de normale wijze van aanvoer van levensmiddelen kunnen rekenen, door de bevolking moeten geschieden. Ernstiger is het bezwaar als een tekort aan munitie dreigt op te treden. Weliswaar maken de moderne middelen aanvoer van de lucht uit mogelijk, doch een wissel hierop te trekken, komt ons onjuist voor. Terr troepen zullen naar onze mening spaarzaam met munitie moeten zijn.

9. *Terrein.*

Tenslotte nog een korte beschouwing over het optreden van terri-

toriale troepen in het polderland. Het karakter van het polderland wordt — in tegenstelling met andere terreinen — beheerst door de waterstaatkundige toestand daarvan. Kennis van hogere commandanten en hun staven omtrent de waterstaatkundige toestand in de verschillende polders is een eerste vereiste. Kennis van het lezen en de interpretatie van waterstaatskaarten is daarom nodig. Deze kaarten moeten behoren tot de oorlogsuitrusting van de daarvoor in aanmerking komende onderdelen. De vereiste kennis moet reeds in vreedstijd aanwezig zijn en kan onmogelijk op het laatste ogenblik bij het uitbreken van een conflict worden opgedaan.

Deze kennis geeft onvoldoende waarborgen. Naast tactische oefeningen op de kaart, waarbij door waterstaatkundigen voorlichting wordt gegeven, zijn practische oefeningen in het terrein onontbeerlijk.

Overigens gelden voor het optreden in polderland dezelfde beginselen als voor aanval en verdediging in hoog gelegen terrein. De wijze van toepassing van deze beginselen is echter veel moeilijker.

De mogelijkheid, dat gemalen in 's vijands handen vallen, zomede de kans op het doorsteken van waterkeringen door de vijand, dwingen tot inrichting van weerstandskernen *langs de dijken* en niet in de eigenlijke polders. De verdediging draagt daarom het karakter van accesverdediging, welke over grote diepte zal moeten worden gevoerd. Aan deze accesverdediging moet niet die waarde worden toegekend, als zou een aanvaller uitsluitend zijn aangewezen om langs dit acces de aanval in te zetten. Een tegenstander, die over een hoog moreel beschikt en zich niet aan verliezen stoort, zal ondanks het feit, dat het polderland dras is gezet of is geïnundeerd, toch de aanval over de eigenlijke polders inzetten.

Het offensief optreden in polderland wordt in ongunstige zin beïnvloed; de verdediging draagt een nog meer passief karakter. In polderland moet derhalve het streven voorzitten met geringe krachten de vijand te binden, terwijl een voorafgaande grondige studie van de aanvalsmogelijkheden de gelegenheden moet aanwijzen om de vijand offensief aan te grijpen.

Door vernieling van oordeelkundig gekozen objecten kan, meer nog dan in hoog terrein, de opmars van de vijand aanzienlijk worden vertraagd. Indien de omstandigheden zich voordoen, dat onvoorbereide vernielingen van waterstaatswerken in de ruimste zin moeten worden uitgevoerd, dienen zij aan het *technisch oordeel van deskundigen* te worden onderworpen. Indeling van technisch inundatiepersoneel in de daarvoor in aanmerking komende staven is daarom zeer gewenst.

10. *Samenvatting.*

Uit het vorenstaande volgt o.m., dat territoriale troepen zich moeten kenmerken door:

a. initiatief, besluitvaardigheid, activiteit, durf, moed en snelheid van optreden. Onder alle omstandigheden, zowel bij dag als bij nacht, zullen terr troepen paraat moeten zijn;

b. stoutmoedig optreden met aanvaarding van risico's.

Voorts moet:

(1) iedere commandant een mobiele reserve in de hand houden, waarmede hij in staat is snel en beweeglijk op te treden;

- (2) de sterkte van de in te zetten reserve afhankelijk zijn van de mate van vijandelijke dreiging;
- (3) de tijd van voorbereiding van een tegenactie afhankelijk zijn gesteld van de vereiste snelheid van optreden;
- (4) een gedecentraliseerde bevelvoering de gelegenheid voor ondercommandanten scheppen tot zelfstandig, snel handelen;
- (5) een *bevel kort en mondeling worden gegeven.*

Slotbeschouwing.

Territoriale eenheden zullen in oorlogstijd worden geconfronteerd met talloze problemen. Om deze op te lossen zal iedere Nederlander het zijne hebben bij te dragen. De Ned staatsburger zal voor zijn vrijheid grote financiële offers moeten brengen, mogelijk nog zwaarder dan thans voor de opbouw van een goed leger, dat liefst voor een belangrijk deel *paraat aanwezig is*. Paraat aanwezig, dus staven en kernen van territoriale troepen, welke bij voorkeur geformeerd moeten worden uit personeel, dat in die streek woont, zodat het beginsel van verdediging van huis en haard tot uitdrukking komt.

De officieren en het kader van territoriale eenheden moeten veelvuldig oefeningen in het terrein houden, om hun plaatselijke terreinkennis te onderhouden. De oefeningen moeten grondig worden voorbereid en van korte duur zijn, maar veelvuldig worden herhaald en zo mogelijk op onverwachte momenten.

Wat in Engeland mogelijk is, moet ook in Nederland kunnen. Als voorbeeld van een goede en snelle mobilisatie wijzen wij in dit verband op hetgeen de 46ste Britse luchtlandingsbrigade tijdens de oefening „Hold Fast” te zien heeft gegeven. 's Zaterdagmorgens waren de betrokken parachutisten nog normaal in hun burgerbetrekking aan het werk. 's Maandagsmorgens waren zij weer op tijd terug. Doch inmiddels hadden zij op uitstekende wijze hun taak in de oefening „Hold Fast” verricht.

Ten slotte moet het vertrouwen in de enorme waarde, welke in een goede territoriale verdediging ligt, bij de officieren, kader en soldaten, die bij de terr eenheden zijn ingedeeld, worden aangekweekt en.... onderhouden. Het personeel behoeft niet, neen sterker gezegd, mag niet het gevoel hebben voor een tweederangsfunctie te zijn aangewezen. Het moet een gelijkwaardige opleiding en zeker gelijke uitrusting hebben als de troepen in het veldleger. De opleiding moet met een specialistische opleiding, namelijk het optreden in de terr verdediging, worden voltooid.

VERMELDING VAN ADRES

Vele inzenders van artikelen verzuimen op de kopij hun adres te vermelden. Dit adres is nodig voor het toezenden van de drukproeven en het overmaken van het honorarium.

VERMELDT DUS STEEDS UW ADRES

125-JARIG BESTAAN K.M.A.

In 1953 hoopt de Koninklijke Militaire Academie te Breda haar 125-jarig bestaan te herdenken. De Chef van de Generale Staf heeft er zijn goedkeuring aan gehecht, dat het herdenkingsfeest wordt gehouden op 20, 21 en 22 Juli 1953. De Gouverneur van de K.M.A. heeft reeds commissies ingesteld om de voorbereidingen te treffen.

Daar het ondoenlijk is alle oud-officieren-leraren, oud-burger-docenten en oud-cadetten aan te schrijven, verzoekt de Gouverneur allen, behorende tot een der bovengenoemde groepen, die de feestelijkheden geheel of gedeeltelijk willen meemaken, zich schriftelijk hiervoor op te geven, onder duidelijke vermelding van jaarpromotie, thans beklede rang en adres voor wat betreft de reünisten en de jaren van tewerkstelling aan de K.M.A. voor wat betreft de overige groepen. Op de enveloppe naast het adres te vermelden: „125 jaar K.M.A.". Te zijner tijd zal dan aan een ieder, die hierom verzoekt, een gedetailleerd programma worden toegezonden, waaruit een keuze kan worden gedaan. Waarschijnlijk vinden jaargenoten aanleiding om eerst contact op te nemen met hun „jaaroudste” en zich daarna en bloc te melden. Het is gewenst, dat de opgaven zo spoedig mogelijk de K.M.A. hebben bereikt.

Aan alle oud-leden van het Cadettencorps

Actief dienende- en oud-beroepsofficieren, oud-leden van het Cadettencorps, willen van hun medeleven doen blijken met het 125-jarig bestaan van de K.M.A. Om hieraan uitvoering te geven, is een herdenkingscomité gevormd. Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins der Nederlanden, Inspecteur-Generaal der Koninklijke Landmacht en der Luchtmacht, heeft zich welwillend bereid verklaard, daarvan het Erevoorzitterschap te aanvaarden. Voorts bestaat het comité uit:

Luitenant-Generaal B. R. P. F. Hasselman, Chef van de Generale Staf, Voorzitter.

Luitenant-Generaal A. T. C. Opsomer, Commandant 1 LK.

Luitenant-Generaal b.d. C. A. Prins.

Luitenant-Generaal D. C. Buurman van Vreeden, Nederlands Territoriaal Bevelhebber.

Luitenant-Generaal b.d. KNIL J. C. Koster.

Luitenant-Generaal I. A. Aler, Chef Luchtmachtstaf.

Luitenant-Generaal b.d. C. Giebel.

Luitenant-Kolonel A. T. J. M. Lohmeyer.

Majoor H. G. J. de Leeuw, 1e Secretaris.

Kapitein b.d. KNIL Th. C. K. Hagenaar, 2e Secretaris.

Majoor J. G. P. de Gilde, Penningmeester.

Het comité stelt zich voor om — na gepleegd overleg met de Gouverneur der K.M.A. — op 22 Juli 1953 een blijvend huldeblijk aan te bieden, aangebracht op een passende plaats in het Hoofdgebouw.

Het comité vraagt daartoe van U allen een bijdrage van f 1.50 (een gulden en vijftig cent) per persoon. Overmaking kan geschieden per postwissel aan de Penningmeester, Majoor J. G. P. de Gilde, Appelstraat 94, Den Haag, of op diens postrekening nr. 3 0 2 0 0 4, of — voor actief dienende officieren — door tussenkomst van hun korpsadministrateur. Daarbij wordt opgave verzocht van (laatst beklede) rang en jaarpromotie.

Een eventueel batig saldo zal worden overgedragen aan een of meer der militaire fondsen.

De tijd van voorbereiding is kort en er valt nog veel werk te doen. Helpt Gij daarbij, door Uw bijdrage over te maken vóór 1 Mei 1953. Het comité rekent op Uw aller daadwerkelijke belangstelling.

Het Herdenkingscomité 125-jarig bestaan K.M.A.

Meningen van anderen

Mortieren van 11 cm.

Het zou jammer zijn indien door een misleidende critiek van enkele regels in *De Militaire Spectator* (Nov. 1952, blz. 689) het vertrouwen van de Infanterie in haar zware mortieren zou worden ondermijnd. Elke mortierist is dan ook terecht verheugd over de waardering van Luit.-Kolonel G. H. Christan (Jan.-nummer blz. 49), die dit wapen op het gevechtsterrein heeft kunnen beoordelen.

Het komt mij echter nuttig voor om in aanvulling op de noot van de Redactie bij het artikel van Luitenant-Kolonel G. H. Christan, de grote verschillen tussen de Engelse en Amerikaanse zware mortieren toe te lichten en daardoor aan te tonen, dat de Engelse critiek voor het Amerikaanse wapen in het geheel niet opgaat. En het is dit wapen waarmee ons leger nu hoofdzakelijk wordt uitgerust!

In de Amerikaanse zware mortiercompagnie is organiek ingedeeld een terreinmeetdienstgroep. Deze groep bepaalt door metingen en berekening tot in meters nauwkeurig de plaats en hoogte van de pelotons en van punten in het doelengebied en geeft de hoofdrichting aan voor de pelotons tot een duizendste nauwkeurig, zonder gebruik te maken van de aan invloeden onderhevige kompasnaald. Aan de eerste eis om meteen gericht vuur te kunnen afgeven is dus voldaan, de pelotonopstellingen zijn bekend en de hoofdrichtingen zuiver. In de Engelse organisatie komt deze terreinmeetdienst niet voor. De pelotonsopstellingen worden niet nauwkeurig bepaald en de hoofdrichtingen met niet gedeclineerde kompassen uitgezet.

De schietgegevens worden in ons systeem bepaald op de kaart en de correctieschijf M10 of met behulp van de combinatie planchet-doelschijf-waaiervoelmeter. Dit gebeurt voor de richting tot een duizendste en voor de afstand tot enkele yards nauwkeurig. Correctiefactoren voor richting en afstand worden berekend, indien mogelijk na registratie, anders met behulp van meteoberichten afkomstig van de artillerie. Het is dus mogelijk om voordat een doel bevuurd wordt de schietgegevens te corrigeren voor weersinvloeden e.d. De Engelsen doen dit niet.

Om de stukken in de hoofdrichting te brengen beschikt elk peloton over een kompasrichttoestel. Met dit toestel wordt de hoofdrichting, die door de terreinmeetdienst is vastgelegd, overgebracht op

de stukken, en worden deze met max. een duizendste verschil onderling evenwijdig en in de hoofdrichting gebracht. Indien de terreinmeetdienst het peloton nog niet heeft bereikt bepaalt de commandant zelf de hoofdrichting met het kompasrichttoestel. Alle toestellen van de compagnie worden voor een bepaald stellinggebied op hetzelfde punt gedeclineerd. De Engelsen gebruiken een dergelijk toestel niet bij de zware mortieren.

Het Amerikaanse vizier is voor de richting verdeeld in duizendsten nauwkeurig, het Engelse daarentegen laat slechts een nauwkeurigheid toe van een halve graad. Mede hierdoor is het voor een Engels peloton niet mogelijk het vuur van alle stukken te concentreren op een puntdoel. De afstandverandering geschiedt bij het Amerikaanse stuk gewoonlijk door wijziging van het aantal ladingen aan het projectiel, terwijl de elevatie constant blijft. Hierdoor kan het inschieten veel sneller gebeuren; de derivatie blijft vrijwel constant over het gehele afstandbereik en de correctiefactoren in een beperkte zone eveneens.

De loop van de Amerikaanse mortier is inderdaad getrokken, in tegenstelling met de Engelse. Het 50% trefferbeeld van de M2 mortier is hierdoor op 2000 yards slechts 44 x 8, van het Engelse stuk plm. 150 x 40. De veiligheidsgrens bij vuur over eigen troepen is daardoor bij het Amerikaanse stuk slechts 200 yards, bij het Engelse 500 yards.

Ingegraven troepen en troepen in oneffen terrein kunnen bestreden worden door het gebruik van tijdbuizen en nabijheidsbuizen. De Engelse munitie kan alleen afgevuurd worden met schokbuizen.

Tenslotte is de dracht van de nieuwe Amerikaanse mortier M30, die thans in Nederland uitsluitend wordt gebruikt, max. 6000 yards, aanzienlijk groter dan de 4100 yards van het Engelse wapen en zeker groot genoeg om aan de opdrachten in het infanterieregiment te voldoen.

Ik hoop door deze toelichting er toe te hebben bijgedragen de verkeerde indruk weg te nemen, die door het artikel van Major Thomas kan zijn ontstaan, en tevens het vertrouwen van de infanteristen in een van hun zwaarste wapens te versterken.

J. J. DELESCEN,
1e Luitenant der Infanterie
Regiment mortieren
Menno van Coehoorn.

40-JARIG BESTAAN MILITAIRE LUCHTVAART

Naar de Chef Luchtmachtstaf meedeelt zal het op 1 Juli a.s. 40 jaren geleden zijn, dat de Militaire Luchtvaart werd opgericht. Plannen zijn in voorbereiding om dit jubileum op passende wijze te vieren. Hoewel het programma nog niet officieel is vastgesteld, kan reeds worden vermeld, dat de herdenking op 1 Juli zal beginnen met een kranslegging bij het monument voor gevallen vliegers te Soesterberg. Op dezelfde dag zal de Chef van de Luchtmachtstaf een receptie houden in het tot Officiersmess in te richten gebouw, dat thans nog bij de Geneeskundige Dienst van de Luchtmacht te Soesterberg in gebruik is. Nederlandse vliegtuigen, in hoofdzaak straaljagers, zullen die dag een rondvlucht maken boven Nederland en daarbij o.m. over alle provinciale hoofdsteden vliegen.

Op 2 Juli zal er een korpsmaaltijd plaats hebben, eveneens te Soesterberg, voor alle beroeps- en reserve-officieren, die tot de Luchtmacht behoren of behoord hebben.

Het hoogtepunt van de jubileum-viering wordt gevormd door een grootscheepse NATO vliegdemonstratie te Soesterberg op 18 Juli. Laatstgenoemde datum is o.m. gekozen in verband met de vele internationale oefeningen die voor 1953 op het programma staan. Getracht zal worden vliegtuigen uit alle NATO-landen naar ons land te laten komen. Op het programma staan voorts demonstraties met de oudste vliegtuigtypen, helicoptères, parachute-demonstraties, enz. Ook de modernste jachtvliegtuigen zullen niet ontbreken. Voorts zullen ook tentoonstellingen worden georganiseerd.

Een en ander eist een geweldige voorbereiding. Zijne Excellentie de Minister van Oorlog heeft toestemming verleend tot de oprichting van de „Stichting 40 jaar Luchtmacht”, die te beschouwen is als het centrale commando-orgaan van deze jubileum-viering. Daarnaast zijn vele comité's opgericht, die ieder een afgeronde taak zullen krijgen. Als de omstandigheden meewerken zal een groot deel van het Nederlandse volk op 18 Juli a.s. de groeiende Luchtmacht van de NATO-landen kunnen aanschouwen.

Pelotonsopleiding infanterie

door C. WESTLAND, Kapitein der Infanterie, Leraar KMA

Bekroond antwoord op Prijsvraag Nr 1

De Jury heeft bij dit antwoord aangetekend:

1. *Het aantal benodigde uren voor de schietopleiding blijft voor rekening van de inzender. Naar het oordeel van de Jury is het niet nodig de gehele schietopleiding te voleindigen alvorens tot schieten over te gaan. Zodra de man zo ver is, dat hij met de eerste schietoefening kan beginnen, moet daartoe worden overgegaan.*
2. *Het is te betreuren, dat de inzender geen nadere omschrijving heeft gegeven hoe hij tot het benodigde aantal schieturen is gekomen.*
3. *De grootte van de klassen is zeer afhankelijk van het te onderwijzen vak, (krijgstucht en geestelijke verzorging enerzijds, schietopleiding anderzijds).*

„The Platoon is the truly characteristic component part of an Army: it is the lowest unit commanded by a commissioned officer; it is the real and essential fighting unit, whose action conditions that of all other arms and formations; it is a little world in which the relations between the led and the leader, the men and their commander are immediate, actual, continuous and entirely real.

In deze uitspraak van de Engelse Lt. Col. Wardle komt duidelijk tot uiting de centrale plaats die het Peloton in een leger inneemt, waaruit de noodzakelijkheid volgt om van het Peloton uit te gaan bij beoordeling van de opleiding.

Ter beantwoording van de gestelde vraag: „hoe de tijd, beschikbaar voor Pelotonsopleiding, het best kan worden gebruikt om de soldaat tot man in het Peloton op te leiden”, zullen we de volgende problemen behandelen:

1. Wat willen we met de Opleiding bereiken en welke eigenschappen en kundigheden moeten we hiertoe ontwikkelen?

Het doel van de leiding moet duidelijk vast staan. Het Amerikaanse F.M. 21-5 geeft een helder beeld, het zegt:

„Het uiteindelijke doel van iedere militaire Opleiding is, in geval van oorlog, de overwinning zeker te stellen.”

Dat doel eist het aankweken bij de soldaat van een offensieve geestesgesteldheid, van een „fighting spirit” in het besef, dat alleen het offensief de overwinning kan verzekeren. De opleiding moet er dus op gericht zijn agressieve, vastbesloten en grondig geoefende soldaten af te leveren, beziel met de wil de vijand op te zoeken en hem te vernietigen. Daartoe moeten wij bij onze soldaten de volgende eigenschappen en kundigheden ontwikkelen:

- a. moreel,
- b. discipline,
- c. lichamelijke geoefendheid en uithoudingsvermogen,
- d. technische vakbekwaamheid,
- e. initiatief,
- f. aanpassingsvermogen,

- g. leiderschap,
- h. teamwork,
- i. tactische vakbekwaamheid.

2. Wat verstaan we onder bovengenoemde factoren en welke eisen stellen we hierbij?

a. *Moreel.*

De opvoering van het moreel moet in het centrum staan. Het oefent op alle andere factoren een grote invloed uit en omgekeerd. Geen factor is van zo groot belang voor de gevechtswaarde; maar er is niet één factor, waarvan de draagwijdte en betekenis zo moeilijk onder woorden te brengen zijn. Want „Moreel” is de resultante van een reeks factoren als vaderlandsliefde, gevoel voor eigenwaarde, wapentrots, kameraadschap, zelfvertrouwen e.d., die tezamen vormen de wil om te vechten, te winnen en vol te houden, ook onder zeer moeilijke omstandigheden.

Generaal S. L. A. Marshall zegt hierover:

„Morale is the thinking of an Army. It is the whole complex body of an Army's thought: the way it feels about the soil and about the people from which it springs. The way it feels about their cause and their politics as compared with other causes and other politics. The way it feels about friends and allies, as well as its enemies. About its commanders and goldbricks. About food and shelter. Duty and leisure. Payday and sex. Militarism and civilianism. Freedom and slavery. Work and want. Weapons and comradeship. Bunk fatigue and drill. Discipline and disorder. Life and death. God and the devil.”

Omdat „Moreel” dus onmiddellijk te maken heeft met het hart van de man die vecht, zal de beste technische en tactische opleiding waardeeloos worden, als er niet doorlopend naar gestreefd wordt om het Moreel op een zo hoog mogelijk peil te brengen.

b. *Discipline* kan ten dele niet van buiten worden opgelegd, maar wordt van binnen uit geboren uit het besef van de noodzakelijkheid om een gegeven bevel op te volgen en een gevraagd offer te brengen. Daarnaast moet de man gedwongen worden zich te schikken in regels, die indruisen tegen eigen wensen, en gewend aan orde, stiptheid en netheid. Laatstbedoelde „kazernediscipline” is een geheel andere dan die van het gevechtveld, omdat daar karaktereigenschappen opgeroepen worden, die sluimeren tijdens de opleiding, maar we moeten er veel aandacht aan schenken, want het opvolgen van bevelen, zelfbeheersing, netheid en stiptheid zijn de belangrijkste elementen uit beide. De ene vorm versterkt de andere. Generaal Patton zegt hierover:

„No sane man is unafraid in battle, but discipline produces in him a form of vicarious courage which, with his manhood, makes for victory.”

En als deze Patton wilde weten of een onderdeel een goede „fighting unit” was, ging hij kijken naar de „administratieve discipline”.

Wij Nederlanders hebben nog een extra reden om de meeste aandacht te schenken aan de discipline, want de ernstigste klacht door andere landen tegen onze Troepen ingebracht bij intergeallieerde manoeuvres, is juist het gebrek aan discipline.

c. *Lichamelijke geoefendheid en uithoudingsvermogen.*

De elk jaar zeer slechte resultaten van de proeven voor het insigne voor militaire lichamelijke vaardigheid, tonen aan dat de recruit in genen dele lichamenlijk geschikt is om de vermoeyenissen van het ge-

vechtsveld te overwinnen. Lichamelijke opvoeding moet dus een voor-
aanstaande plaats op onze oefenprogramma's innemen, roadwork,
hindernisbaan en veldloop. Bovendien moeten wij de soldaten aansporen
tot sportbeoefening in hun vrije tijd en die belonen door voorrechten
te verlenen aan hen, die met goed gevolg sportproeven afleggen.

d. Technische vakbekwaamheid.

Hiertoe strekt opleiding in schieten, wapentechniek, onderhoud,
handgranaatwerpen, geweervechten en organisatie, alsmede het aan-
kweken van terreinvaardigheden, zowel actief als passief, die de moderne
soldaat nodig heeft op het gevechtsveld. Wij moeten de opleiding er op
richten de vuuruitwerking van de man op te voeren, waarbij een grond-
dige *schietopleiding* aan het praktische schieten vooraf moet gaan.

We zullen bij onze opleiding oefeningen moeten inschakelen als de
„Infiltration course”, de „Close Combat course” en de „Combat in Towns
course” die de Amerikanen voor hun soldaten ontworpen hebben: de
„Battle indoctrination”. Het is een misvatting dat een dergelijke oplei-
ding onnodige risico's met zich mee zou brengen. In de Am. T.C. 13 en 14
is de inrichting van dergelijke banen beschreven, met de veiligheids-
maatregelen. Slechts als we hiertoe overgaan, zullen we tegemoet komen
aan de vraag om „meer en beter afgegeven vuur”.

Naast de schietopleiding moet een belangrijke plaats ingeruimd
worden voor het geweervechten. In de oorlog in Korea is de bajonet het
enige wapen gebleken om een felle strijd om het bezit van een sterkte
te beslechten. Voorts moeten we de soldaten in grote trekken op de
hoogte brengen met de uitwerking van de atoombom en op welke manier
zij zich tegen de uitwerking daarvan kunnen beschermen. Zij moeten
weten, dat tegen de atoombom voor hen wel degelijk een passieve ver-
dediging met goede kansen mogelijk is. Ter voorlichting van de troep
hierover kunnen dienen Nederlandse bewerkingen van het boekje
„How to survive an atomic bomb”, door Richard Gerstell, en het artikel
„The atomic weapon and the Infantry man”, verschenen in de Infantry
School Quarterly van Juli 1952.

Tenslotte moeten wij bij de wapenopleiding de soldaat vertrouwd
maken met zijn anti-tankwapens. Door middel van goede demonstraties
en praktische oefeningen moeten we hem leren, dat het wel degelijk
mogelijk is, op korte afstand tanks buiten gevecht te stellen.

e. Tactische vakbekwaamheid.

Hieronder wordt verstaan wat we de soldaat moeten leren opdat
hij zijn plaats in groep en peloton kan innemen. Deze opleiding begint
dus nadat de man geleerd heeft, hoe zich als individu te gedragen op
het gevechtsveld en nadat hij zich de „technische vakbekwaamheid”
heeft eigen gemaakt. Een aspect van deze opleiding komt in de betref-
fende Voorschriften niet of onvoldoende tot uiting: de „Combat isola-
tion”. Als we de man geleerd hebben hoe te handelen als lid van een
groep of peloton volgens de richtlijnen uit de Voorschriften, dan hebben
we hem pas gedeeltelijk voorbereid op wat de werkelijkheid hem brengen
zal.

Tijdens de opleiding heeft hij zich een voorstelling gevormd van
die werkelijkheid, afgaande op zijn velddienstlessen en zijn ervaringen

bij manoeuvres. Maar de werkelijkheid zal er heel anders uit zien. Ten eerste zal hij, als hij onder vuur komt, geen vijand zien. Bovendien zal hij zijn kameraden vergeefs zoeken, want ook zij hebben dekking gezocht en zijn voor hem onzichtbaar, kortom hij zal dan kennis maken met de „Combat isolation”, een verschijnsel waarop we hem moeten voorbereiden, anders zal zijn toch al tot het uiterste beproefde moreel het begeven.

Daarbij zullen ook de factoren initiatief, leiderschap en aanpassingsvermogen tot toepassing moeten komen. Onze man zal zelfstandig zijn opdracht, of die van zijn onderdeel moeten helpen uitvoeren. Wanneer de schoten vallen hoort hij niet meer de duidelijke commando's van het manoeuvreterrein, maar hij zal zelf initiatief moeten tonen, wellicht zelfs het bevel over zijn groep of deel daarvan moeten overnemen. Om hem dit te leren moeten wij er tijdens de opleiding al een gewoonte van maken de soldaten bij toerbeurt hun groep te laten commanderen.

Teneinde het zo nodige aanpassingsvermogen aan te kweken, moeten we de opleiding, en vooral dit deel hiervan, onder alle mogelijke omstandigheden doen plaats vinden, mede door veelvuldige meerdaagse oefeningen.

3. Hoe moet de beschikbare tijd worden verdeeld?

Ingevolge de richtlijnen in Voorschrift nr 1400 dient de opleiding tot en met die van het peloton voltooid te zijn in 28 *weken*. Deze zou ik willen splitsen in drie delen, nl.:

- a. gevechtsopleiding enkele man,
- b. groepsopleiding,
- c. pelotonsopleiding.

Deze delen vormen niet elk een afgerond geheel. De verdeling is een louter „technische” en dient om aan te geven waar het zwaartepunt ligt, tijdens elk van de perioden. De gevechtsopleiding enkele man is zeker niet beëindigd aan het eind van de betrokken periode, maar gaat door gedurende de gehele verdere opleiding. Hetzelfde geldt voor de beide andere perioden.

Aangezien de omstandigheden voor de verschillende opleidingscentra, wat betreft afstanden van oefenterreinen, hulpmiddelen e.d., in hoge mate verschillend zijn, is het niet mogelijk precies voor te schrijven hoeveel uren aan de meeste vakken per dag of per week besteed moeten worden.

Wel heeft de praktijk uitgewezen, dat aan ieder vak een bepaald minimum aantal uren moet worden besteed om een voorgeschreven opleidingspeil te bereiken, terwijl bovendien een richtlijn te vinden is in de volgende, tamelijk constante, factoren:

1. elementaire vakken,
2. technische vakken,
3. tactische vakken,

waarbij ik onder elementaire vakken versta exercitie, inwendige dienst, garnizoensdienst, medische verzorging, geestelijke verzorging e.d. Dan zullen in de periode waarover dit artikel zich uitstrekt, de volgende percentages van de beschikbare tijd gebruikt moeten worden voor

elementaire vakken 24

technische vakken	45
tactische vakken	31

Uitgaande van deze percentages, die ik heb samengesteld naar analogie van die van opleidingsschema's van het Amerikaanse Leger, kunnen we overgaan tot een gedetailleerde beschouwing van de drie opleidingsperioden afzonderlijk, wat nodig is om te komen tot het vaststellen van het aantal weken, dat aan elk van die perioden moet worden besteed.

a. Gevechtsopleiding enkele man.

In deze periode zal de man gereed gemaakt moeten worden zijn plaats in de groep in te nemen. Wij moeten hem allereerst leren zich aan te passen aan het militaire leven (ik zou hieraan het grootste gedeelte van de eerste twee weken willen wijden), terwijl we hem daarna zullen moeten leren hoe hij zijn eigen en de groepswapens moet gebruiken, hoe hij zich actief en passief teweêr moet stellen tegen de handelingen van de vijand en hoe hij het terrein moet gebruiken om de vijand te naderen, aan te vallen en te vernietigen. In deze periode staan de elementaire en technische opleidingen op de voorgrond.

Als we nu uitgaan van het belangrijkste onderricht in deze periode, nl. de *schietopleiding*, dan kunnen we als vaststaand aannemen dat ten minste 40 uren hieraan besteed moeten worden alvorens de man naar de schietbaan gaat. (Ik heb dit aantal aangenomen, rekening houdend met eigen ervaringen en met het feit, dat de Amerikanen en Engelsen resp. 60 en 35 uur noodzakelijk achten).

Dit betreft dus alleen de opleiding met het geweer, maar het wordt absoluut noodzakelijk geacht, dat de soldaat in deze periode ook leert omgaan en schieten met de andere wapens van het tirailleurpeloton, terwijl hij ook theoretisch en praktisch het handgranaatwerpen onder de knie zal moeten hebben.

Voor dit alles moeten ten minste 30 uren worden gereserveerd voor de theoretische opleiding.

Het praktisch schieten en werpen zal de soldaat in deze periode op de garnizoensschietbanen moeten beoefenen en aan het einde hiervan zal hij ten minste 1 week naar het Inf. Schietkamp moeten. Stellen we de gemiddelde oefenweek op 44 uren, dan zijn met dit laatste dus ten minste 40 lessen gemoeid.

Op deze wijze de verschillende, voor deze opleiding noodzakelijke vakken nagaand, kom ik tot de volgende *totalen*, nodig om de *recruut gereed te maken voor zijn opname in de groep*:

schietopleiding geweer	40 uur,
id. andere pelotonswapens	30 uur,
velddienst	48 uur,
krijgstucht	8 uur,
inwendige dienst en garnizoensdienst	16 uur,
organisatie	3 uur,
exercitie	36 uur,
marsdienst	14 uur,
medische verzorging	4 uur,

Totaal 249 uur

Deze minima zijn in de practijk van drie lichtenen nodig gebleken. Behalve deze, zijn er nog andere vakken die de recruut in deze periode beoefenen moet, maar die zijn niet kenmerkend voor deze periode, daar ze als „vaste uren” de gehele opleiding door terug komen. Deze zijn dus van geen nut voor het bepalen van de duur van de „Gevechtsopl. enkele man”. Deze vakken zijn:

lichamelijke opvoeding	wekelijks	5 uur.
militaire vorming	„	1 uur,
geestelijke verzorging	„	1 uur,
onderhoud	„	1 uur,
inspectie	„	1 uur,
verlof en bewegingsvrijheid gemiddeld ..	„	5 uur,
reserve	„	5 uur,
schieten	„	5 uur,

N.B. 1. Het practisch schieten zal pas in de 5e oefenweek kunnen beginnen, in verband met de stand der schietopleiding.

2. De, in dit staatje, voor de eerste 4 oefenweken uitgetrokken schieturen, komen voor die weken bij de 5 reserve-uren.

3. Zo ook de uren, vallende in de week van opkomst, die nl. niet mee mag tellen voor het opleidingstijdvak.

In totaal zijn er dus 24 uren, die gedurende de gehele opleiding vrijwel constant zijn en die dus niet mee kunnen gerekend worden voor het bepalen van de duur van één der perioden.

Als we nu uitgaan van een oefenweek van 44 lesuren, dan hebben we ook in dit aantal een compensatie voor het vrij grote aantal uren, dat normaliter uitvalt. Immers een niet onbelangrijk deel der oefenweken telt 49 lesuren.

Ter bepaling van de gewenste duur van de eerste opleidingsperiode moeten we dus het aantal daarvoor benodigde uren (249) delen door het aantal beschikbare uren per week (20), waardoor we vinden een *gewenste duur van 12 weken*.

Los van deze 12 weken dient dan te staan de week van opkomst, die gebruikt wordt voor: voorlichting, kleding ontvangen, bloedgroepbepaling, medisch onderzoek enz., terwijl vooral deze, zo belangrijke periode gebruikt moet worden om de recruut zich thuis te leren voelen, aan zijn omgeving en zijn kameraden te wennen en vooral: opgenomen te worden in het regiment waarbij hij werd ingedeeld.

b en c. Groeps- en pelotonsopleiding.

Hoeveel tijd blijft dan over voor de twee andere opleidingsgroepen?

Daar de soldaat tijdens de eerste 12 weken van zijn opleidingstijd vele van de vereiste elementaire en technische bekwaamheden al geleerd heeft, zullen we daar in het vervolg niet zoveel aandacht aan behoeven te besteden (anders dan regelmatige herhaling), dus we zullen onze aandacht in hoofdzaak kunnen wijden aan de tactische opleiding.

N.B. Dit is ook in overeenstemming met de percentage-verhouding, die we hiervoor zagen. Immers, in totaal mag 69 % van de opleidingstijd aan elementaire en technische zaken besteed worden, of wel, in oefenweken gerekend, 19 weken. We hebben van de eerste 12 weken ongeveer 90 %, dus 11 weken hieraan besteed, dus resten ons nog 8 oefenweken. Trekken we hier van af de 5 uren verlof en de 5 uren reserve, dan wil dit

zeggen dat we over de komende 16 oefenweken nog 8 x 34 dus 272 lessen mogen gebruiken voor elementaire en technische vakken.

Uit dit staatje van „vaste lessen” blijkt dat per week al 14 uur tot die rubriek gerekend moeten worden, hetgeen wil zeggen 16 x 14 of 224 uur, waaruit volgt, dat we voor herhalingen van het geleerde en aanvullingen nog 48 uur ter beschikking hebben of 3 uur per week. Daar in deze periode het vak exercitie slechts gedurende maximaal $\frac{1}{2}$ lesuur achtereen beoefend dient te worden, terwijl aan schietopleiding geen speciale lessen meer mogen worden besteed (daar deze dagelijks enige minuten gegeven dient te worden), komt het mij voor dat dit aantal van 3 uur per week voor elementaire en technische vakken zeker voldoende moet worden geacht.

Hoewel meer nog dan tussen de eerste en tweede periode de grens tussen groeps- en pelotonsopleiding vaag en allesbehalve recht te trekken is, meen ik dat een verhouding van 2 : 3 de meest juiste zijn zal. Immers, het peloton is een grotere eenheid, is dus moeilijker te leiden en zal bovendien een grotere verscheidenheid van opdrachten kunnen ontvangen. Bovendien zal de opleiding van de groep, ook tijdens die van het peloton, steeds kunnen doorgaan. In elk van deze periodes ligt het zwaartepunt dus op de „tactische vakken”.

Om tegemoet te komen aan de eis, de opleiding zo reëel mogelijk te doen zijn, dienen de soldaten in elk dezer twee tijdvakken ten minste één week naar het Inf. Schietkamp te gaan, niet slechts voor het schieten van gevechtsschietoefeningen, maar tevens voor het doorlopen van de, hiervoor genoemde „infiltration course”, „close combat course” en „combat in towns course”.

4. Welk opleidingssysteem zullen we moeten volgen?

De meest gebruikelijke systemen zijn:

- a. mondelinge lessen, al dan niet met hulpmiddelen,
- b. voordrachten,
- c. demonstraties,
- d. „coach and pupil” methode.

Voor ons doel is de methode ad b minder gewenst, terwijl ook die ad d niet kan worden toegepast, omdat deze een geoefendheid bij de leerlingen veronderstelt, die in het stadium, waar wij over spreken, zeker niet aanwezig is.

Neen, als we er van uitgaan, dat het *visueel onderricht, gekoppeld aan het zelf doen*, de beste methode is, dan is het aangewezen opleidingssysteem:

1. *mondelinge uitleg*, waarbij de instructeur vertelt waar het om gaat. Deze uitleg wordt gevolgd door:

2. *demonstratie*. Het beste is hierbij, dat de handeling of beweging gedemonstreerd kan worden, zoals die in werkelijkheid wordt uitgevoerd, met het originele apparaat en/of in de werkelijke omstandigheden.

Is dit niet mogelijk, dan moeten we gebruik maken van één der volgende hulpmiddelen: zandbak, verkleinde modellen, film, filmstrip, lantaarnplaatjes, platen, kaarten of schoolbord. Hierna krijgen we:

3. *Practische uitvoering* door de leerlingen.
4. *Bespreking* van gemaakte fouten e.d.

5. Hoe moeten we het beschikbare kader indelen en beantwoorden onze voorschriften aan de gestelde eisen betreffende de opleiding?

1. *Instructeurs.* Wil een vruchtdragende opleiding gewaarborgd zijn, dan moeten we de *klassen niet groter* maken dan 15 à 20 man.

Aangezien bekend is, welke sterkte een bepaalde lichte voor een opleidingseenheid hebben zal, zou men aan de hand hiervan de nodige instructeurs moeten indelen, welk aantal evenwel verhoogd zou moeten worden met 10 % wegens dagelijkse „verliezen” door wacht, weekdienst, verlof, ziekte e.d. Daar deze ideaaltoestand wel nimmer bereikt zal kunnen worden, geef ik voor de „opleiding enkele man”, het volgende systeem in overweging:

De beschikbare instructeurs per compagnie (beter, doch moeilijker uitvoerbaar ware: per Instr. Bataljon) centraliseren. Uit deze „pool”, een paar man aanwijzen, die alleen schietopleiding geven, een paar anderen voor velddienst enz. (Ook combinaties van vakken zijn mogelijk). Deze „vakinstructeurs” geven op daartoe aangewezen plaatsen de gehele dag in hun vak(ken) les, en de recruten trekken daar langs in klassen van 15 à 20 man, terwijl het minimale aantal kaderleden ingedeeld wordt voor het toezicht (bv. de A.O.O.I. van de Cie). Om te voorkomen dat de instructeurs op deze wijze te veel specialist worden, zou men ze bv. bij iedere lichte kunnen doen omwisselen.

Op deze wijze zou het onderwijs grondiger zijn en door de kleinere klassen en doordat de instructeur niet die grote verscheidenheid van lessen voor te bereiden heeft, die hij gewoonlijk dagelijks geven moet bij het huidige systeem.

Het spreekt overigens vanzelf, dat een dergelijk systeem niet uitvoerbaar is bij de verdere opleiding, terwijl het ook tijdens de eerste periode slechts overweging verdient bij ernstig kadertekort.

Helaas staat de ruimte niet toe enige woorden te wijden aan het gehalte der instructeurs en hoe dit te verbeteren, een onderwerp dat zeker de volle aandacht waard is.

2. *Voorschriften.*

a. *Algemeen.*

aa. Er valt het laatste jaar een verheugende vooruitgang waar te nemen in aantal en kwaliteit der verschenen voorschriften.

bb. Vaak treedt evenwel nog verwarring op, omdat uit het Engels bewerkte exemplaren, naast de uit het Amerikaans ontstane, blijven voortbestaan. Het komt mij gewenst voor, ook in dit opzicht één lijn te trekken.

cc. Hetzelfde geldt voor de gebruikte terminologie en de tekens, welke laatste nog niet alle in overeenstemming zijn met die uit V 1565-1.

b. *Gevechtsopleiding enkele man.*

aa. Het lijkt mij nuttig de lesindeling, gegeven in de Voorschriften betreffende bren-, sten- en handgranaten, aan de praktijk te laten testen door ervaren instructeurs, aangezien ik er niet van overtuigd ben, dat deze indeling in alle opzichten juist en logisch is. Het ware juist deze indeling te laten afhangen van factoren als peil van klas en instructeur, aanwezigheid van hulpmiddelen enz., zodat het beter lijkt deze verdeling van de stof plaatselijk te doen gebeuren.

bb. Het Voorschrift betreffende de sluipschuttersopleiding is verouderd en behoeft herziening.

cc. Evenals trouwens het Voorschrift pionieren, dat nu strijdig is met A 1527, terwijl ook het Exercitiereglement herziening behoeft, waarbij dan tevens de tekens in overeenstemming met die uit V 1565-1 te brengen waren.

dd. Aangezien het Amerikaanse Garand geweer ingevoerd zal worden, dient ook het Voorschrift Geweervechten vervangen te worden, waardoor het tevens meer in overeenstemming zijn zal met de betreffende instructiefilm.

c. Groeps- en Pelotonsopleiding.

Als bijzondere opmerking zou ik hier willen wijzen op de behoefte aan een Voorschrift „De ondersteuningscompagnie”.

Bovendien zou het de opleiding ten goede komen als voor de groeps- en pelotonsopleiding beschikt kon worden over boekjes zoals het Engelse „Guide to War Certificate A” of het Amerikaanse „Small Unit Tactics”, waarin oefenstof staat, die het Voorschrift niet of onvoldoende geeft.

Tenslotte zou ik nog willen wijzen op het volkomen ontbreken van aanwijzingen betreffende de psychologische kant van het gevecht, een aspect, dat bij de opleiding toch zeker niet verwaarloosd mag worden.

3. Instructiemiddelen.

Over het algemeen is de situatie op dit gebied zeer bevredigend, hoewel een wat ruimere financiële toewijzing en een soepeler regeling betreffende de plaatselijke aankoop van materiaal, gunstig zouden werken. Bovendien hebben de meeste onderdelen dringend behoefte aan een goed ingerichte geweervechtbaan.

6. De Opleiding van de Specialistische Infanterie Pelotons.

Bij het beoordelen van de wijze, waarop voor deze pelotons de tijd, beschikbaar voor pelotonsopleiding, het best kan worden gebruikt, moeten we er van uit gaan dat de op te leiden soldaten *in de eerste plaats infanterist zijn*. Dit brengt ons tot de conclusie dat ook voor hen de „gevechtsopleiding enkele man” in zijn volle omgang doorlopen moet worden. Hierna begint zich echter een duidelijk verschil af te tekenen. Waar de tirailleurs hierna een in hoofdzaak tactische opleiding krijgen, dienen nu de bedienaars van de specialistische wapens een groot deel van hun tijd door te brengen met de zuiver wapentechnische opleiding, waaronder ik ook versta het „in stelling komen”, „van stelling veranderen”, enz.

Vrijwel de gehele periode, die voor de tirailleurs uitgetrokken werd voor groepsopleiding, zal op deze wijze gebruikt moeten worden. En dit is ook niet erg. Immers, de rol die aan deze ondersteunende wapens in het algemeen toebedeeld zal worden, zal zijn: versterking van een tirailleureenheid en slechts bij hoge uitzondering zullen ze zelfstandig optreden. Daarom leucht moeten de bedieningen der specialistische wapens deze tijd gebruiken om zich voor te bereiden voor hun taak: de ondersteuning van de tirailleurs. En wanneer deze zover gekomen zijn, dat ze beginnen met de pelotonsopleiding, moeten de specialisten zover zijn, dat ze daarbij in hun specialistenrol kunnen worden ingeschakeld.

N.B. Voor de tirailleurpelotons vonden we een percentageverhouding van 24,45 en 31 voor resp. elementaire, technische en tactische vakken. Ook voor de opleiding der specialisten is een dergelijke verhouding aanwijsbaar, hoewel daar een groter percentage toevalt aan de technische vakken. Op dezelfde wijze te werk gaand als voor de tirailleuropleiding, kom ik tot de volgende percentages:

a. elementaire vakken	24
b. technische vakken	63
c. tactische vakken	13.

Dit betekent voor de praktijk het volgende. In totaal kunnen we voor deze specialisten, aan elementaire en technische vakken in de beoordelingsperiode besteden 87 % van de beschikbare tijd of 24 oefenweken.

Daar we, evenals voor de tirailleurs voor de „gevechtsopleiding enkele man”, hiervan al 11 weken nodig hebben, hebben we dus nog 13 weken beschikbaar. Aannemend, dat we de tweede periode vrijwel in haar geheel besteden aan de specialistische, technische vorming, dan resten ons aan het eind hiervan nog 7 oefenweken à 34 lessen (de „reserve”- en „verlof”-uren werden er weer afgetrokken), hetgeen wil zeggen 238 lessen.

Rekening houdend met het feit, dat per week al 14 „vaste uren” tot die groep behoren, blijven voor de laatste periode 238—140 of 98 lessen voor technisch en elementair onderwijs, hetgeen neerkomt op 9 à 10 lessen per week, te bestemmen dus voor herhaling en aanvulling van het in beide eerste perioden behandelde.

7. Conclusies en suggesties.

1. De tijd, bestemd voor pelotonsopleiding, kan het best als volgt worden ingedeeld:

a. gevechtsopleiding enkele man	12 weken,
b. groepsopleiding	6 weken,
c. pelotonsopleiding	10 weken

2. Tijdens ieder dier perioden ten minste één week schieten in het infanterieschietkamp.

3. Inschakelen bij de opleiding van „infiltration, close combat en combat in towns courses”.

4. Aandacht schenken aan de psychologische aspecten van het gevecht.

5. Voorrechten geven aan militairen, die met goed gevolg sportproeven afleggen.

6. Het geven van deskundige „interne voorlichting”.

7. Persoonlijke beschermingsmaatregelen tegen atoomwapens onderwijzen.

8. Regelmatig de stand der opleiding controleren door het afnemen van korte tests.

9. De bestaande voorschriften wijzigen c.q. uitbreiden, overeenkomstig de gedane suggesties.

10. De praktische oefeningen voor ten minste 30 % bij duisternis doen plaats hebben.

11. Bij de oefeningen veelvuldig „gewonden” laten vallen en het probleem der „munitieaanvulling” praktisch behandelen, teneinde de soldaat zijn gedragingen op deze punten grondig te leren.

Bronnen:

Foundations of Soldiering, Lt. Col. M. K. Wardle.

Men against Fire, Col. S. L. A. Marshall.

War as I knew it, Gen. G. S. Patton.

Guide to War Certificate "A", Brian M. Forrest.

Guide to basic Training, "a Training Officer".

F. M. 7-10: Rifle Company Inf. Regt., Department of the Army.

F. M. 21-5: Military Training, War Department.

Verantwoordelijkheid en initiatief

*door Mr. P. WESTERDIJK, Majoor Militair Juridische Dienst
Nederlandse Militaire Missie in Indonesië*

Een op zichzelf staand individu, dat niet rechtens enig gezag over een ander of anderen kan uitoefenen is slechts verantwoordelijk voor wat het zelf doet of laat. Hij daarentegen, die met gezag over anderen is bekleed, draagt in principe niet slechts de verantwoordelijkheid voor zijn eigen doen en laten, maar binnen bepaalde grenzen ook voor dat van zijn ondergeschikte(n).

Zo is de vader tot op zekere hoogte verantwoordelijk voor het doen en laten van zijn minderjarig kind, de onderwijzer voor dat van zijn leerling, de werkgever voor dat van zijn werknemer enz. en zo brengt elk hiërarchisch opgebouwd systeem en dus ook het militaire een ware stalencarta van de meest uiteenlopende verantwoordelijkheden mee.

Zit zo'n systeem logisch in elkaar, dan zal, al naar gelang de functie, welke men er in bekleedt, hoger of lager is, de te dragen verantwoordelijkheid groter of kleiner zijn: een divisie-commandant bekleedt een meer verantwoordelijke positie dan een compagniescommandant.

Het vorenstaande doet de vraag rijzen, of de verantwoordelijkheid, die de commandant van een militair onderdeel te dragen heeft, nu niet anders is dan de som van de op de diverse ondercommandanten rustende verantwoordelijkheden plus zijn eigen (individuele) verantwoordelijkheid.

Het antwoord op deze vraag zal ontkennend moeten luiden, omdat het onmogelijk is ook voor de meest gezaghebbende commandant zijn mensen volledig in de hand te hebben en te houden en verantwoordelijkheid daar ophoudt, waar de mogelijkheid om gezag of invloed uit te oefenen niet meer aanwezig is, mits natuurlijk dit laatste niet een gevolg is van fouten of verzuimen, waarvoor de commandant aansprakelijk kan worden gesteld.

Zo zien we dus, dat al naar gelang de functie, welke men vervult hoger en dus „verantwoordelijker” is, de verantwoordelijkheid minder diep doordringt, minder detailquesties omvat, meer tot hogere regionen beperkt blijft.

Wat betekent dan in feite nog de verantwoordelijkheid voor het

doen en laten zijner ondergeschikten, welke in principe op de schouders van een gezagsdrager rust?

Toch altijd dit: dat prima facie de meerdere geacht zal worden voor dit doen en laten aansprakelijk te zijn en dat hij dus steeds zal moeten aantonen, dat en waarom hem geen blaam treft. Ter verduidelijking het volgende voorbeeld: Een schildwacht wordt slapende aangetroffen. Daar de wachtcommandant verantwoordelijk is voor het goed functionneren van zijn onderdeel (de wacht), zal hij prima facie geacht worden (mede) aansprakelijk te zijn voor het verzuim van de schildwacht. Kan hij aantonen, dat hij zijn normale ronden gelopen heeft en blijkt niet, dat de schildwacht een aan abnormale slaapzucht lijdende is en dus bijzonder toezicht nodig heeft, dan zal de wachtcommandant en zullen ook diens meerderen doorgaans vrij-uit gaan.

Ik zeg doorgaans, omdat ik mij ook gevallen kan indenken, waarin de verantwoordelijkheid, welke op de schouders van de opeenvolgende commandanten van een schildwacht rust, met zich medebrenghet, dat men hen *wel* een verwijt kan maken als die geslapen heeft. Zo bv., wanneer dit laatste niet als een op zichzelfstaand feit is te beschouwen, maar als een symptoom van de slappe tucht, welke bij het grotere of kleinere onderdeel herst. Alsdan zou het slapen van deze ene schildwacht de druppel, die de emmer doet overlopen, kunnen zijn, en zou bv. de compagniescommandant deswege van zijn functie kunnen worden ontheven. Immers, dan brenghet de verantwoordelijkheid, welke de meerdere draagt, wel diens aansprakelijkheid voor de daad van één zijner ondergeschikten met zich mede.

Hoe meer plichten een mens heeft en hoe groter de vrijheid is, welke hem bij het vervullen van deze plichten gelaten wordt, des te groter is zijn verantwoordelijkheid. Wie zelf zijn medewerkers mag uitkiezen zal eerder voor de door dezen gemaakte fouten aansprakelijk gesteld kunnen worden dan hij, die deze macht niet bezit. Bij de eerste kan „culpa in eligendo” oftewel schuld in het uitkiezen aanwezig zijn, bij de tweede natuurlijk niet.

De aan hogere functies verbonden verantwoordelijkheid omvat ook veelal de plicht om onder bepaalde omstandigheden initiatief te nemen. Aan lagere militaire commandanten zal, althans in vredetijd, doorgaans weinig ruimte tot het ontplooiën van initiatief gelaten worden. Zij zijn te vergelijken met de raderen van een machine, wier enige taak het is om de door de krachtbron geschapen beweging naar elders door te geven. Hoe hoger de functie is, die men bekleedt, des te groter is de verantwoordelijkheid, welke men draagt en des te meer initiatief zal men moeten ontplooiën. Overigens zijn er twee vormen van initiatief, die men wel van elkaar moet onderscheiden: naar beneden en naar boven.

De militaire commandant, die op het gevechtsveld het contact met zijn chef verloren heeft en dientengevolge geen bevelen van deze meer ontvangt, zal op eigen initiatief moeten handelen, wil hij zijn plicht doen en niet bij de pakken gaan neerzitten. Dit is initiatief naar beneden.

De militaire commandant, die, eveneens op het gevechtsveld, een bevel krijgt, dat, bv. omdat het van een onjuiste praemisse omtrent de

terreinsgesteldheid uitgaat, z.i. onuitvoerbaar is, zal dat aan zijn chef weten te rapporteren en zo nodig aan deze moeten voorstellen het bevel in een bepaalde zin te wijzigen. Dit is initiatief naar boven. Hieronder valt ook het advies, dat door het hoofd van een dienst ongevraagd aan zijn chef gegeven wordt om deze dienst anders te organiseren of om haar taak uit te breiden.

De plicht om zowel in het ene als in het andere geval initiatief te nemen, vloeit voort uit de verantwoordelijkheid, welke men als commandant van een onderdeel of hoofd van een dienst draagt. De chef, die niet wenst, dat zijn ondergeschikten initiatief hetzij naar beneden hetzij naar boven ontplooiën, ontlast hen daardoor wel van een deel van hun verantwoordelijkheid, hij verlaagt hen echter tot werktuigen, hetgeen in het bijzonder in oorlogstijd zeer noodlottige gevolgen kan hebben.

Tijdens de veldtochten in Noord Afrika van 1940-1942 was Generaal Ritchie geruime tijd commandant van het Engelse achtste leger. Hij werd door zijn chef, generaal Auchinlek, Commander in Chief Middle East, die zijn hoofdkwartier te Cairo had, dusdanig aan de touwtjes gehouden, dat hij maar weinig gelegenheid had om initiatief te ontplooiën. Churchill achtte dit een ongewenste toestand en hij adviseerde Auchinlek om aan Ritchie meer vrijheid van beweging en dus grotere verantwoordelijkheid te geven, maar dit advies werd in de wind geslagen. Mede als gevolg daarvan, althans volgens Churchill, maar die zal ook hierin wel gelijk hebben, ondervond het achtste leger een aantal zware tegenslagen, culminerende in de val van Tobroek en de overhaaste terugtocht tot even voor Alexandrië. Auchinlek werd door Alexander vervangen en Ritchie door Montgomery. De nieuwe C.i.C. Middle East gaf aan zijn „luitenant” Montgomery de gelegenheid om in ruime mate naar eigen inzicht te handelen, welke kans Auchinlek aan Ritchie onthouden had. De uitslag van de slag bij El Alamein en de daarop volgende snelle opmars van het achtste leger tot aan Tunis toe, leveren het bewijs op van het juiste inzicht van Churchill en de juiste tactiek van Alexander (alsmede natuurlijk van de bekwamheid van Montgomery als woestijnstrateeg).

Dat Duitsland tenslotte ook de tweede wereldoorlog verloor, vond mede zijn oorzaak in de weinige vrijheid van beweging, welke Hitler, zelf maar een veldheer van twijfelachtige waarde en hoe langer hoe meer van waanideeën vervuld, als opperbevelhebber van de Duitse weermacht aan zijn generaals en admiraals liet (wanneer deze initiatief naar boven trachtten te nemen werd dit niet op prijs gesteld). Zo zijn er in de krijgsgeschiedenis nog tal van andere voorbeelden van te straffe en daardoor de verantwoordelijkheid van ondergeschikten te veel beperkende leiding, welke catastrophen veroorzaakte.

Men bewande de dus als militair gezagsdrager ook hier de gulden middenweg; men late aan zijn ondergeschikten de nodige vrijheid van beweging en gelegenheid om initiatief te nemen; men lette er evenwel op, dat zij hiervan geen misbruik maken door uit de band te springen. Men beperke dus zo min mogelijk de verantwoordelijkheid, welke zij normaliter te dragen hebben en stelle hen slechts aansprakelijk voor die fouten en tekortkomingen, welke als een gevolg van hun beleid zijn aan te merken.

Veldpamflet voor troepleiders

door H. E. GRAMBERG, Eerste-Luitenant N.D.V.N.

In Korea maken de Amerikanen thans veel gebruik van kleine opvouwbare pamfletten, waarin zeer gecompriemd, maar toch overzichtelijk richtlijnen voor de commandanten te velde zijn aangegeven. Op een kwarto-vel papier, in vieren gevouwen, staan bijvoorbeeld:

- a. de gegevens voor een Shellrep;
- b. de richtlijnen, hoe te handelen bij het maken van gevangenen;
- c. de richtlijnen voor het buitmaken en vinden van vijandelijke documenten;
- d. hoe te handelen met buitgemaakte wapens, enz., enz.

Door het gebruik van ezelsbruggetjes worden deze richtlijnen zelfs nog vereenvoudigd. Andere pamfletten geven kaart- en veldtekens weer of voorbeelden van wiel- en rupsindrukken van de vijandelijke voertuigen. Daar schrijver tijdens zijn verblijf in Korea goede ondervindingen met deze pamfletten heeft opgedaan, beveelt bij de aanschaf hiervan ook voor ons leger aan.

INHOUD VAN EEN VELDPAMFLET

1.

When You capture a P.W.

1. **Search** for weapons and documents.
2. **Segregate** whenever practical.
3. **Silence** Don't let P.W. talk to each other.
4. **Speed** evacuation to the next higher headquarters.
5. **Safe guard** against escaping.

2.

P.W. Identification TAG

Prisoner of War
Date of capture
Place (or sector) of capture
Unit making capture

Be sure any documents or papers go with the P.W.!!

3.

P.W. document TAG

Prisoner of war documents
Name
Rank
Place (Or sector) of capture
Unit making capture

4.

Captured enemy equipment and material

Date of capture
Location of capture
Unit making capture
Type of action

Circumstances of capture

5.

Reporting of informations of the enemy

S.A.L.U.T.E.

S — Size.
A — Activity.
L — Location.
U — Unit.
T — Time.
E — Equipment.

6.

Shellrep

YOU are an excellent source of counterfire information.

You can see Smoke, Sound or Flash HELP destroy enemy guns by getting the following information.

Date

- A. Who reporting
- B. Your map location
- C. Estimated direction of enemy guns by furrow, crater, flash, smoke or sound (Tell which)
- D. Estimated distance of enemy guns or angle of fall (average)
- E. Coordinates of area shelled
- F. Time shelling started
- G. Time shelling ended
- H. Number, and type of guns firing
- I. Number and types of shells
- J. Nature of shelling
- K. Damage
- L. **Flash-bang** seconds-remarks.

Nieuwe uitgaven

Vrede of oorlog. De wereld, West-Europa en de Benelux onder de dreiging van onze tijd, door Generaal Mr H. J. Kruls. Met een inleidend woord van Z.K.H. de Prins der Nederlanden. Ad. M. C. Stok, Zuid-Hollandse Uitgevers-Maatschappij, Den Haag. Prijs f 7,90

Een hoogleraar in de psychiatrie aan een onzer Universiteiten gaf onlangs als zijn mening te kennen, dat het Nederlandse volk het luchthartigste is van alle volkeren. Spreker bedoelde daarmee, dat ons volk — van hoog tot laag — de ogen er voor sluit, dat het mede gewikkeld is in een wereldomspannende strijd en, hoewel zuchtend hogere defensielasten betalende, voortleeft alsof wij ons in volle vrede bevinden. Wij geloven, dat deze struisvogelhouding minder voortspruit uit luchthartigheid, dan uit angst voor de realiteit. Men beseft vaag het gevaar, doch voelt zich hiertegen onmachtig en zet daarom de gedachten aan gevaar van zich af. Deze houding is verlamd voor onze defensie-inspanning op psychologisch, economisch, civiel en militair gebied en trekt zodoende het gevaar aan in de plaats van het te bezweren.

De oprichting van het *Defensiestudiecentrum* op 1 September 1951, is een poging geweest om de leiders van onze volksgemeenschap enerzijds een helder beeld te geven van de Nederlandse positie in het huidige wereldbestel en anderzijds van de totaliteit der defensiemaatregelen, nodig en mogelijk om deze positie te handhaven. Dit Centrum bereikt uiteraard slechts kleine kringen, hoewel mag worden gehoopt en verwacht, dat deze zich zullen uitbreiden zoals de kring veroorzaakt door een in het water geworpen steen.

Als tweede poging begroeten wij het eind 1952 verschenen boek van Generaal Kruls, dat door het voorwoord van de Prins der Nederlanden voor ons volk een nog verhoogd gewicht heeft gekregen. Dit boek geeft in voor ieder ontwikkelde lezer klare taal, een beeld van de huidige wereldsituatie en de oorzaken, die hiertoe hebben geleid, van de strategische positie, het potentieel en de parate krachten der beide antagonisten, van de oorlogvoering in heden en toekomst, van de doeleinden en methoden van het Kremlin, om te eindigen met „de weg naar eenheid en vrede” en de positie en taak van Nederland.

In het eerste gedeelte zet schrijver uiteen, hoe het samentreffen van de expansiedrang van de continentale Russi-

sche staat met het religieuze imperialisme van de communistische heilsleer geleid heeft tot de *huidige wereldspanning*. Hij geeft daarbij als zijn mening, dat de Sovjet-Unie doelbewust streeft naar de wereldheerschappij, daarbij een algemene oorlog niet wensende doch wel risikerende. De grootte van dit risico blijkt uit het volgende hoofdstuk. Potentieel is de Sovjet-Unie verre de mindere van de NATO-landen, doch zij bezit een zodanige overmacht aan parate strijdkrachten, dat de mogelijkheid bestaat om door snelle aanvangsoperaties tegen West-Europa (industrie) en het Midden Oosten (olie) de potentiële verhoudingen te wijzigen. Er moge in dit verband aan worden herinnerd hoezeer Generaal Kruls zich ook reeds in zijn vroegere functie voor de vorming van parate strijdkrachten heeft ingezet.

In het hoofdstuk gewijd aan de *oorlogvoering* geeft schrijver een beeld van de totale oorlog, de hedendaagse strijdmiddelen, de oorlog te land, ter zee, in de lucht en in het achterland, zomede van de aspecten der atoomenergie op deze gebieden. Schrijver betoogt daarbij, dat in een oorlog tegen de Sovjet-Unie land- en tactische luchtmacht krachten weliswaar onontbeerlijk zijn om de vijand te stoppen en terug te slaan, evenals zeevrijheid om de zeevrijheid open te houden, doch dat de beslissing slechts kan worden gebracht door de strategische luchtmacht krachten. Wij zouden dit zo willen opvatten, dat de beslissing door de strategische luchtmacht krachten moet worden voorbereid door het scheppen van een zodanige chaos in het vijandelijk achterland, dat de vijandelijke krijgsmacht uiteen valt, de sleutelpunten kunnen worden bezet en daarmee de geordende weerstand onmogelijk gemaakt. De „coup de grâce” zal o.i. altijd door de landstrijdkrachten moeten worden toegebracht.

Grote aandacht wijdt schrijver ook aan de ondergrondse strijd en de psychologische oorlogvoering, waarbij hij zich de vraag stelt: „*Waar vechten wij voor?*” Hij wijst er op, dat de volken van het Westen weliswaar in hun Christelijke geloofsovertuiging een bindende ideologie hebben, doch dat deze overtuiging niet door alle vrije volkeren wordt gedeeld en verschillend beleden. Ook de nationale waarden „Koningin en Vaderland” kunnen wel bepaalde volken bezielen, maar vormen geen allen bindende elementen. In dit verband kent schrijver grote waarde toe aan de bewe-

ging voor morele herbewapening, wier ideologie steeds meer mensen van verschillende nationaliteit, religie, aanleg en afkomst samentrekt. Wij waarderen het in hoge mate, dat schrijver centraal heeft gesteld wat inderdaad centraal moet staan, nl. de vraag naar de drijvende ideologische krachten in de huidige wereldstrijd. Deze toch zullen uiteindelijk beslissend zijn al moeten wapenen en economie zorgen, dat het eigen krachtveld niet gewelddadig wordt weggevaagd.

Schr. zal er zich van bewust zijn geweest, dat juist dit gedeelte van zijn boek niet even voetstoots zal worden aanvaard als de hoofdstukken met feitelijke gegevens. Naar onze persoonlijke overtuiging zal een soort eenheidsreligie of wil men levensbeschouwing nimmer in staat zijn de harten in gloed te zetten en wij vragen ons af of de strijd van de in vrijheid verenigde mensen tegen de opdringende horde, want dat is o.i. de kern der tegenstelling, niet kan geschieden onder verschillende banieren, die ieder symboliseren wat dragers en volgers in vrijheid als het hoogste in hun leven hebben erkend.

In *de weg naar eenheid en vrede* beschrijft Generaal Kruls de groeiende samenwerking tussen de vrije volkeren en geeft zijn visie op de daarmee verbonden problemen. Wij stippen hierbij aan, dat hij het nodig acht tot een meer centrale politiek en militaire organisatie van de Westelijke wereld te geraken, beide geleid door een driemanschap onder voorzitterschap van de Verenigde Staten. Hoewel zulks ongetwijfeld ten goede zou komen aan doeltreffendheid en besluitvaardigheid der organisatie, denken wij niet, dat de kleinere mogendheden in een dergelijke centralisatie zullen bewilligen alvorens zij de warme oorlog onmiddellijk aanstaande achten of deze zelfs reeds is uitgebroken. Ook de jongste bijeenkomst van de Atlantische Raad heeft uitgewezen, dat de kleinere mogendheden er weinig voor voelen het veld hunner verplichtingen uitgebreid en dat van hun invloed beperkt zien.

Schr. eindigt met de positie der Beneluxlanden tezamen en van Nederland in het bijzonder nader te bezien en zegt daarbij over de brandende vraag „Zal Nederland verdedigd worden?” de beharrenswaardige woorden:

„Wanneer wij het mogelijke willen doen om tot het voor ons gunstigste plan te geraken, dan zullen wij een zo groot en zo goed mogelijk bijdrage aan de gezamenlijke middelen moeten leveren en zullen wij in ons ondiepe landje tevens

zeer doelmatige maatregelen moeten nemen om ons achterland te beveiligen tegen gevaren van buiten, van binnen en uit de lucht. Daarbij behoort het aankweken van een krachtige wil tot verzet tegen iedere indringer”.

Wanneer het boek van Generaal Kruls er toe zou bijdragen dit tot gemeengoed te maken van iedere Nederlander zou het zijn waarde reeds hebben bewezen. Het biedt echter oneindig meer. Wij hopen, dat het vorenstaande hiervan een indruk geeft, al konden wij uiteraard slechts enkele facetten belichten.

„Vrede of Oorlog” behoort in de boekenkast van iedere officier. Het geeft hem achtergrond en perspectief van zijn dagelijks werk. C.

Gedenkboek, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Nationale Bond „Het Mobilisatiekruis”. Prijs f 3,75 incl. porto. Bestellingen per giro Nr 363734, „Het Mobilisatiekruis”, Nijmegen.

Door tegenslagen van economische en andere aard is het eerst thans mogelijk dit gedenkboek het licht te doen zien. De redactiecommissie biedt hiervoor, in een voorwoord, haar verontschuldiging aan.

Het meer dan 100 bladzijden tellende boekwerk, rijk geïllustreerd, geeft na een drietal speciaal voor de leden bestemde artikeltjes enige verhandelingen over de wording en geschiedenis der Artillerie, Cavalerie, Wielrijders, Genie, Luchtstrijdkrachten en Koninklijke Marine. In deel II behandelt het vervolgens de wederwaardigheden van de strijdkrachten gedurende de jaren 1938-1945, waarbij zeer veel plaats wordt ingeruimd voor de verrichtingen van de buiten onze landsgrenzen opererende delen daarvan. Deel III geeft een overzicht van de twee politieke acties in Indonesië, alsmede korte verhandelingen over verrichtingen van het Koninklijk Nederlands Indisch Leger en de Mariniers.

Alle artikelen zijn op schrift gesteld door prominente officieren, die vaak zelf een werkzaam aandeel hebben gehad aan de verrichtingen, welke door hen zijn beschreven.

Ten slotte wordt deze zeer interessante Jubileum-uitgave van de Bond besloten met een verslag van de feestelijke en stijlvolle herdenking van het 25-jarig bestaan.

Een boekwerk, dat ook buiten de werkingssfeer van de Bond de volle aandacht verdient. v. H.

Uit de Buitenlandse Vakpers

Het bataljon Infanterie.

1. Opdracht van het bataljon als voorhoede.

a. Iedere vertraging die de opmars van de hoofdmacht zou kunnen hinderen, voorkomen, daarom:

- wegennet verkennen (versperringen, vernielingen)
- contact opnemen met de vijand en deze vernietigen zo de krachtsverhouding dit toelaat.

b. de hoofdmacht beveiligen tegen vijandelijke actie, waardoor de hoofdmacht tijd en ruimte krijgt om zijn maatregelen te treffen, hetzij offensief dan wel defensief.

2. Samenstelling van het voorhoede-bataljon meestal versterkt met:

- een of twee pelotons vechtwagens van de Vechtwagen Compagnie van het Regt;
- een peloton van de Cie Zw Mortiers van het Regt;
- een peloton Genietroepen;
- verbindings- en waarnemingspersoneel van de artillerie.

Soms versterkt met:

- een vooruitgeschoven tentacle;
- een of meer ploegen van het peloton antitankmijnen van het Regt;
- het gehele of een deel van het inlichtings- en verkenningpeloton van het Regt.

3. Echelonnering van de voorhoede (zie schets).

4. De voerspits (spitspatrouille).

De marsweg en de onmiddellijke omgeving verkennen; bij stoten op de vijand:

- commandant spits inlichten;
- zelden aanvallen (voerspits is daarvoor te zwak);
- als vijand aanvalt: spits beschermen en standhouden;
- als vijand terugtrekt: voeling bewaren.

5. Spits.

Bij stoten op de vijand:

- commandant voorhoede inlichten;
- vijand vernietigen door front- of flankaanval;
- als vijand te sterk is: contact houden en rest van de voorhoede beschermen;
- als vijand terugtrekt: voeling bewaren.

6. Voorste echelon.

- vijand die niet door de spits vernietigd is, alsnog vernietigen;
- voorhoede reserve beschermen;

7. Voorhoede-reserve.

Wanneer contact met vijand tot stand is gebracht, de aanval voortzetten, dan wel een zodanige stelling innemen, dat de hoofdmacht zich op de juiste wijze kan ontplooiën.

8. Flankhoeden (flankdekking).

— alarmeren voor het geval de vijand een flank nadert;

— colonne vrijwaren tegen verrassing.

9. Beveiliging tegen vijandelijke luchtmiddelen.

- alarmeringssysteem;
- luchtdoelartillerie van hogere eenheden hetzij verdeeld over de colonne, dan wel opgesteld langs de marsweg;
- mitrailleurs 30 vuurgereed; mogen slechts vuren wanneer vijandelijke vliegtuigen aanvallen;
- commandant voorhoede beslist op welk ogenblik de niet-luchtafweerpwapens moeten worden gebruikt tegen aanvallende vijandelijke vliegtuigen.

10. Beveiliging tegen vijandelijke tanks.

- delen van de compagnie vechtwagens van het regiment;
- delen van het bataljon zware vechtwagens van de divisie;
- antitankkanonnen;
- bazooka's.

Het infanteriebataljon in de aanval bij dag.

1. Het Inf Bat valt gewoonlijk aan in regimentsverband; kan ook alleen aanvallen, maar moet dan versterkt worden.

2. Het bataljon strijdt door *vuur, beweging en stootkracht*.

a. *vuur*: de vijand neutraliseren, de manoeuvre mogelijk maken.

b. *manoeuvre*: de aanvallende troepen bij de vijand brengen.

c. *stootkracht*: vijand vernietigen in handgemeen.

3. Soorten van manoeuvres (zie schetsen).

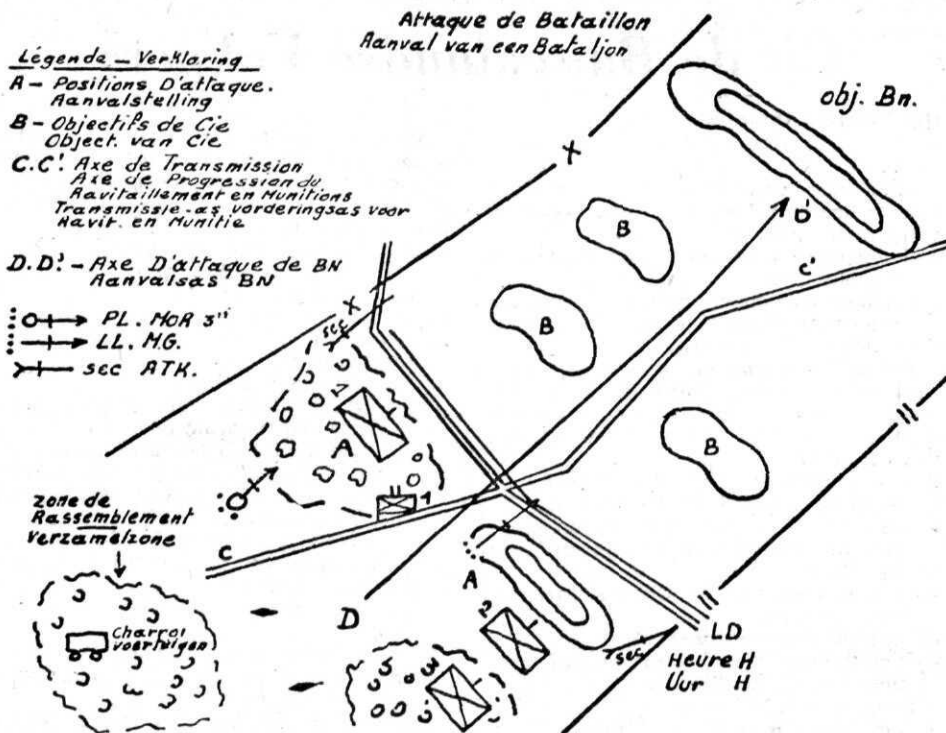
Phasen van de aanval.

1. Verkenning.

Zodra de EC zijn opdracht heeft ontvangen, gaat hij op verkenning, vergezeld van enige officieren van zijn staf en van de ondersteunende wapens, teneinde zijn aanvalsplan vast te stellen.

2. Verzamelplaats.

Onderwijl voert plaatsvervangende BC het bataljon naar de verzamelplaats. Deze moet dekking bieden tegen grond- en luchtwoarneming alsmede tegen

rechtstreekse beschietingen. De troep wordt hier gevechtsklaar gemaakt (munitie, levensmiddelen, materieel).

3. Aanvalsplan.

Gegrondvest op bestudering van: opdracht, vijand, terrein, eigen middelen.

Omvat: manoeuvreplan, vuurplan, veiligheidsmaatregelen, verzorging, evacuatie, verbindingen, consolidatie en reorganisatie na de aanval.

Het manoeuvreplan omvat:

1. Keuze van het aanvalsdoel.

Moet zichtbaar zijn van de startlijn uit. Mag niet verder weg liggen dan 1000 m (met het oog op de steun van de ondersteunende wapens).

2. Indeling der Fus Cie (Fuselier = tirailleur Cie).

— afhankelijk van de breedte van het aanvalsfrent;

— sterkte van de vijand;
— mogelijkheden van het terrein;
— beveiliging flank(en).

3. Samenwerking met de vechtwagens.

a. de tanks steunen de inf met vuur en sluiten daarna op zodat Inf en tanks tezamen de stormaanval kunnen uitvoeren;

b. de tanks gaan de Inf vooraf (50—500 yards);

c. tanks en infanterie vallen afzonderlijk aan langs convergerende assen;

d. tanks en inf vallen gezamenlijk aan met de snelheid der inf;

e. tanks gaan sprongwijze vooruit en steunen van daaruit oprukkende inf met vuur;

f. combinaties van a t.m. e.

4. Frontbreedte.

Normaal: 200—500 yards.

Mogelijk: 500—1500 yards.

5. Aanvalsas.

Bepaald door opeenvolgende merktekens of kompasstand.

6. Startlijn.

Lijn die gemakkelijk in het terrein te vinden is.

Loodrecht ligt op aanvalsas.

Beschermd is tegen rechtstreekse beschietingen.

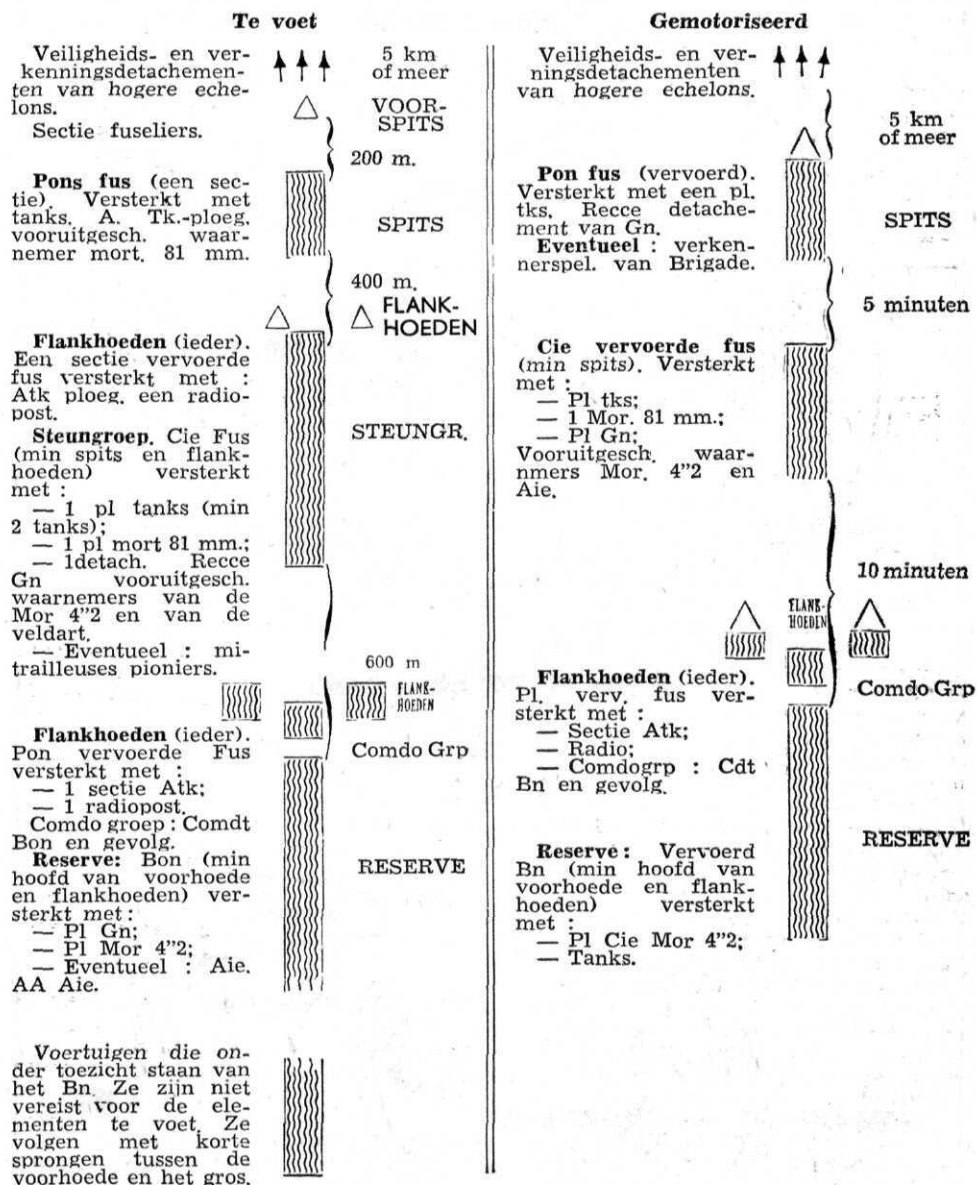
De startlijn wordt op uur „U” (aanvalsuur) gepasseerd.

7. Uur „U” (aanvalsuur) vastgesteld door R.C. of B.C. (tijdstip of sein).

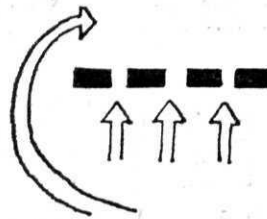
Vuurplan.

Omvat alle vuren die nodig zijn om de beweging en stormaanval mogelijk te maken. Nauw gecoördineerd met manoeuvreplan.

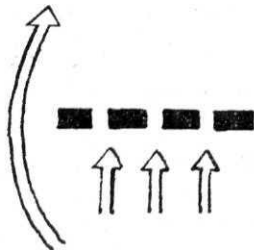
De echelonnering van een voorhoede (Infanteriebataljon met normale versterking)

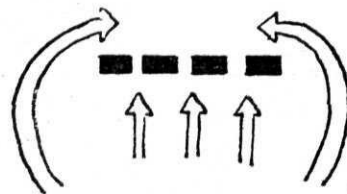
Afb. 1

Omsingeling
(Enkele omvatting)

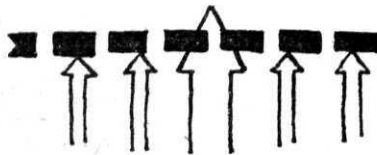

Omsingelende beweging
(Omtrekking)

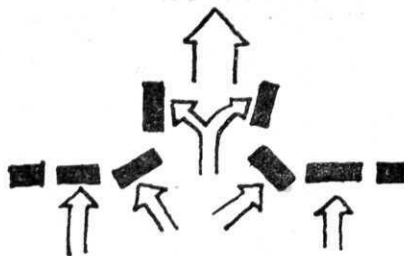

Dubbele omsingeling
(Dubbele omvatting)

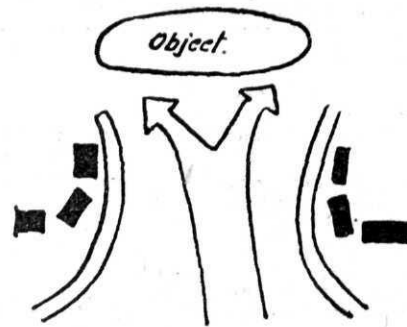
Vormen van omvatting

1. Bres in de stelling

2. Verbreiden van bres.

3. Inname van objectief.
(Aanvalsdoel)

Afb. 2 — Phases van een penetratie

9. *Ondersteunende wapens van het bataljon.*

Gewoonlijk geconcentreerd onder controle van B.C. tenzij het terrein of de verbindingen dit niet toelaten. Steunen de aanval.

10. *Mort 4.2.*

Vernietigen of neutraliseren vijandelijke doelen, die de vooruitgang van de voor cïen beletten en die door hen sneller buiten gevecht kunnen worden gesteld dan door de artillerie.

11. *Artillerie.*

Bereidt aanval voor volgens tijdfabel en steunt tijdens de aanval met vuren op aanvraag.

Gewoonlijk is een vooruitgeschoven artilleriewaarnemer bij iedere Fus (Tir) Cie.

12. *Vuren der vechtwagens.*

Bijzonder doeltreffend om de vijand te neutraliseren op het ogenblik, waarop andere wapens van stelling moeten veranderen of hun vuur moeten verleggen.

13. *Rook.*

— om vijandelijke waarneming te beletten;

— eigen manoeuvre te maskeren.

Rookscherm wordt gelegd door de mortieren (van alle kaliber) en de artillerie.

Een peloton Mort 3" kan een rookgordijn van 800 yards lengte leggen. Rekening houden met de wind!

De bevelen.

Meestal mondeling, omvatten:

1. gegevens;
a. vijand; b. eigen.
2. opdracht;
3. uitvoering;
4. administratie;
5. verbindingen.

Na de uitgifte der bevelen, moet iedere ondercommandant de nodige tijd hebben om zijn verkenningen uit te voeren en zijn orders te geven.

Verloop van de aanval.

1. *Beginselen.*

Soepelheid, groepering in de diepte, vastberaden, reserves daar inzetten waar succes behaald wordt, steeds grootst mogelijke vuursteun, wederzijdse steun.

2. *Reserve.*

Sprongsgewijze verplaatsing volgens aanwijzingen BC; reserve wordt gebruikt: daar waar vijand wijkt, voor omsingeling, aflossing uitgeputte eenheden, afslaan vijandelijke tegenaanval, bescherming flank(en).

3. *Stormaanval.*

Onmiddellijk nadat de steunende vuren verlegd zijn. Er wordt lopende gescho-

ten, doorgaan tot achterste grens aanvalsdoel.

4. *Reorganisatie.*

Na bereiken aanvalsdoel. Onmiddellijk met consolidatie beginnen. Vijand wordt zover mogelijk met vuur vervolgd, verdediging organiseren of zich voorbereiden voor verdere aanval.

(De Commandant van de Belgische Infanterieschool zette met het artikel „Het bataljon Infanterie” in het Augustusnummer 1952 van het „Tijdschrift voor Militaire Documentatie” zijn puntsgewijze uiteenzettingen op tactisch gebied voor het bataljon voort. Hier en daar hebben wij enkele typische Vlaamse uitdrukkingen met Nederlandse aangevuld maar het overige zoveel mogelijk in het origineel gelaten, mede om daarmede samenwerkingsmogelijkheden tussen Belgische en Nederlandse troepen te kunnen vergemakkelijken. Het is goed als men elkaars uitdrukkingen kent. B. K.).

B.K.

De invloed van geleide projectielen op de strijd op de grond.

Er zijn in het algemeen twee typen van geleide projectielen, die als type het best getypeerd worden door de V1 en de V2 der Duitsers. De V1 heeft voor zijn voortdrijving de zuurstof van de atmosfeer nodig, de V2 niet en kan zich dus door de stratosfeer bewegen. Het V1-type is veel langzamer dan het V2-type. Daardoor is dit type veel kwetsbaarder, alhoewel er sinds zijn eerste verschijning in Juni 1944 al zeer veel aan dit type verbeterd is, zodanig zelfs, dat men in het algemeen het V1-type het beste acht voor de kleinere afstanden en het V2-type voor de grotere afstanden. De Amerikanen noemen deze strijdmiddelen S.S.M., wat betekent: „Surface to surface Missile”. Wat is het gebruik der S.S.M.? Zij zullen worden gebruikt tegen doelen onder speciale omstandigheden, waardoor hun gebruik meer lonend is dan de inzet van vliegtuigen en/of artillerie. Artillerie is beperkt door de dracht en de vereiste nauwkeurigheid. Dat laatste kan worden geneutraliseerd door massainzet. De dracht zal wel niet groter worden dan 40 km, daar de vuurmonden zo groot en zwaar worden, dat zij voor veldgebruik niet meer zijn te benutten. S.S.M. kunnen dus ingezet worden tegen doelen, die met grote nauwkeurigheid geraakt moeten worden om ze in korte tijd te vernietigen. Buiten de dracht der artillerie kan vanzelfsprekend ook het vliegtuig worden ingezet. Maar de weersomstandigheden, de krachtsverhouding

in de lucht, de mate van luchtverdediging rondom een bepaald doel, kunnen het noodzakelijk maken, dat ook hier de S.S.M. het werk moet doen. Toch zal S.S.M.-vuur op dezelfde wijze moeten worden toegepast als artillerievuur, namelijk in massa en wel a. voor het materiële en morele effect op de vijand en b. ten aanzien van de waarneming. Daarom zullen de startbanen in afdelingsverband moeten worden georganiseerd, waarbij — afhankelijk van de dracht — deze afdelingen bij het Legerkorps, het leger of de legergroep dienen te worden ingedeeld. In de aanval kunnen de S.S.M.s bij elke actie worden gebruikt. Bij de vervolging zullen zij eveneens van veel nut zijn. In de verdediging zijn zij eveneens in hoge mate bruikbaar, in het bijzonder voor concentraties op zich voor de aanval gereedstellende eenheden. Door de grote dracht zijn enorme vuurconcentraties mogelijk.

Majoor N. Parson: The impact of guided missiles on ground warfare.

MILITARY REVIEW, Aug. 1952. B. K.

Artillerie in de verdediging op een breed front.

Brede fronten zijn tegenwoordig scherping en inslag. Zij zijn een noodzakelijk kwaad, zolang de vrije wereld nog steeds niet genoeg divisies voor zijn verdediging heeft. Men moet proberen er het beste van te maken, dat wil zeggen een zodanige tactiek bedenken, dat men nog het meest efficiënte gebruik van de beschikbare middelen kan maken. In normaal terrein kan een infanterie-divisie een front van 6 tot 7 km goed verdedigen. Wanneer echter de fronten breder worden moet de Divisiecommandant vooral niet trachten om de gehele toegevoerde frontbreedte aaneengesloten onder vuur te leggen, zoals dat bij een normale verdediging het geval is, want dan houdt hij geen troepen over voor reserves, die de offensieve verdediging moeten voeren door het uitvoeren van tegenaanvalen. In het algemeen moet het beginsel bij de verdediging van brede fronten zijn: „hoe groter de breedte, hoe groter de diepte”. De taken der artillerie acht schr. de volgende:

1. Steun aan de veiligheidseenheden van de Divisie.
2. Steun aan de steunpunten van de hoofdweerstand vóór de frontlijn.
3. Steun aan de eenheden bestemd voor de tegenaanval.

4. Steun aan de steunpunten in de hoofdweerstand.

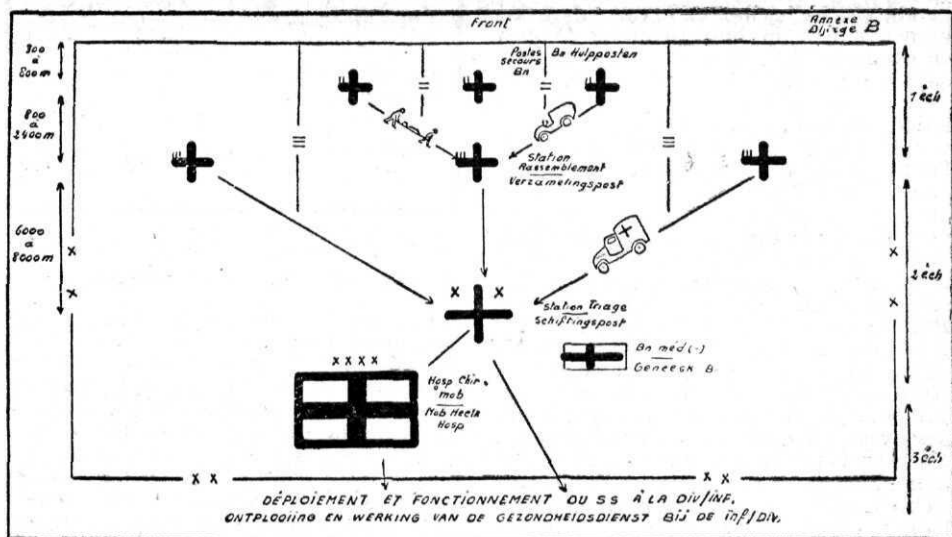
5. Storende vuren.

6. Bestrijding van de vijandelijke artillerie en mortieren.

De maximum dracht van de 25 pponder is 13.000 m. Op deze afstand is de totale spreiding 600 m. Van de taken 1 tot en met 4, waarbij steun tot zo dicht mogelijk voor de eigen infanterie noodzakelijk is, kan derhalve de maximum dracht beslist niet worden gebruikt. In die gevallen moet vuursteun tot op 200 m voor de infanterie mogelijk zijn. Door steun aan de infanterie is de maximum dracht dan ook 8000 m. Dit betekent, dat die vuurmonden welke steun vlak voor de frontlijn moeten kunnen brengen (stormvuren) dus op hoogstens 7800 m achter de frontlijn mogen staan. Voor steun aan de veiligheidsafdelingen zullen vuurmonden meer voorwaarts stelling moeten nemen. Met vuurmonden op 7800 m achter de frontlijn kan een maximum frontbreedte van 8000 m worden bestreken met inachtneming van de nodige nauwkeurigheid t.a.v. de veiligheid ten opzichte van de voorste eigen troepen. Worden de fronten breder, dan zullen de vuurmonden dus meer naar voren moeten komen, maar voor de steun aan tegenaanvalen en vuren in de hoofdweerstand zijn ook de meer achterwaarts gelegen opstellingen noodzakelijk, zodat er meer opstellingen in de diepte aanwezig moeten zijn. Dat houdt echter in, dat op een bepaald ogenblik niet alle kanonnen voor de zelfde taak aanwezig kunnen zijn. Om hieraan zoveel mogelijk tegemoet te komen is een zo groot mogelijke beweeglijkheid der artillerie noodzaak. „Self propelled” artillerie acht schrijver daarvoor de beste oplossing. Een andere mogelijkheid is stellingname op de flank — als dat tactisch mogelijk is — hoewel dat weer moeilijkheden ten aanzien van de waarneming oplevert. De middelbare artillerie zal veelal voor storende vuren en artilleriebestrijding worden gebruikt. Ten aanzien van het luchtgevaar dient de nodige verspreiding in opstelling in acht te worden genomen. Ook moet met het kiezen der opstellingen rekening worden gehouden met directe aanvalsmogelijkheden van infanterie en tanks. Tenslotte wijst schr. er op, dat alle verspreiding ten spijt, dit niets mag afdoen aan het beginsel van de gecentraliseerde controle.

Luitenant-Kolonel F. Evans: Artillery in the Defence on a wide front in Australian Army Journal van Februari 1952.

MILITARY REVIEW, Aug. 1952. B. K.

Algemene gegevens over de huidige organisatie van de geneeskundige dienst in de gevechtzone

Als gevolg van de vooruitgang van de geneeskunde zelf en de organisatie daarvan in de strijdkrachten daalt het sterftecijfer der gewonden zeer aanzienlijk. In de tweede wereldoorlog was dit percentage al veel lager dan in de eerste wereldoorlog, terwijl het nu in Korea de helft is van het percentage uit de tweede wereldstrijd. Dat is van bijzondere betekenis voor het moreel. De ondervinding heeft geleerd, dat de kans op redding of voorkoming van blijvend letsel het grootst is, als de gewonde zo snel mogelijk geopereerd kan worden. De uiterste grens lag in de eerste wereldoorlog tussen de 24 en 36 uur na de verwonding. Nu stelt men 9 à 12 uur als eis. De snelheid van ingrijpen is afhankelijk van de tactische noodzaak van echelonnering in de diepte, van de behandelingsinrichtingen en aan de andere kant van het aantal gewonden. Het belang van de gewonden zelf en het werk in de behandelingsinrichtingen eisen, dat deze inrichtingen een betrekkelijke veiligheid en stabiliteit hebben. Elke geneeskundige groep is voor wat haar werk betreft noodzakelijkerwijs tot een zekere stilstand verplicht. Het materieel van de geneeskundige formaties is aanzienlijk (14 drie-tonners voor een mobiel hospitaal, 32 twee en een half tonners voor een semi-mobiel doorvoerhospitaal, 125 twee en een half tonners voor een doorvoerhospitaal van

750 bedden). De geneeskundige formaties moeten daarom over eigen vervoersmiddelen beschikken. De tijd benodigd voor het inrichten en weggaan varieert — afhankelijk van de grootte der formaties — van enkele uren tot enkele dagen. Bijgaand schema geeft een duidelijk overzicht van de ontplooiing der geneeskundige eenheden in een divisie-vak.

(Daar de beschouwingen in dit artikel geheel gegrondvest zijn op de Amerikaanse doctrine, die ook door ons is aangevaard kunnen wij de bestudering van dit artikel bijzonder aanbevelen. B. K.).

Kolonel Dr Wibin, Directeur-Generaal van de Belgische Geneeskundige Dienst: Algemene gegevens over de huidige organisatie van de geneeskundige dienst in de gevechtzone.

TIJDSCHRIFT VOOR MILITAIRE DOCUMENTATIE, Augustus 1952. B. K.

De noodzaak van bescherming van het lichaam.

De vooruitgang die de medische wetenschap heeft gemaakt en een zeer doelmatige organisatie van de militaire geneeskundige dienst hebben het mogelijk gemaakt, dat het dodenpercentage van 45 op 1000 gewonden uit de tweede wereldoorlog, nu in de Koreaanse oorlog is gedaald tot 23 per 1000. Om dit percentage verder te verlagen zal men naar andere wegen moeten uitzien. Schrijver meent dat deze mogelijkheid ligt in bescherming van het lichaam. Deze bescherming zal levens sparen, juist zoals

de invoering van de stalen helm dat deed. Gebleken is dat mitrailleurkogels en scherven van artillerie en mortieren, handgranaten en mijnen elk 50% van de gesneuvelden op hun rekening hebben en eveneens 50% van de gewonden. Het aantal gesneuvelden — tijdens de actie zelve — is voor 27% het gevolg van hoofdverwondingen, 35% van rompverwondingen. Voor de gewonden is dit 16% hoofd en 14% romp. Sterfte als gevolg van verwondingen is 28% bij hoofd, 31% romp. Hieruit blijkt wel van hoeveel betekenis een speciale bescherming van de romp is. Bescherming met staal is uitgesloten, daar een dergelijke bescherming de man alle beweeglijkheid zou ontnemen. Talrijke proeven werden genomen. Tijdens de operatie BOAR (Body Armor Research) werd de 3e Infanterie Divisie uitgerust met een vest van geperst fiberglas en nylon. Het weegt nog geen 3 kg, terwijl de beschermende werking beter is dan die van de stalen helm. Het bleek dat het vest in alle opzichten bruikbaar was. Ook het psychologisch effect was zeer goed. De proefnemingen worden voortgezet, om nog verbeteringen aan te brengen.

Luitenant-Kolonel R. Holmes: The need for body armor.

COMBAT FORCES, Sept. 1952. B. K.

Banden 1952

Banden beschikbaar voor de jaargang 1952 à 2.75 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr. 44715) of per postwissel.

MOORMAN's PERIODIEKE PERS
Zwarteweg 1 — Den Haag

Nieuwe Amerikaanse 81 mm mortier.

In Amerika is een nieuwe 81 mm mortier in productie, „the M 29”. Zij heeft de volgende voordelen boven de bestaande mortier van hetzelfde kaliber. Het gewicht is teruggebracht tot 115 pounds. De nieuwe tweedelige grondplaat geeft een betere stabiliteit en 360° schootveld, zonder verplaatsing van de grondplaat. De maximum dracht is met de M43A1 (light, high-explosive shell) 4000 yards.

New Developments.

ORDNANCE, September/October 1952.

v. d. H.

ELECTROTECHNISCHE FABRIEK
EN HANDELMAATSCHAPPIJ

Eot & Beers

ZAANDAM

Telef. 3396

LICHT-, KRACHT- EN SCHEEPSINSTALLATIES

Handel in:

Motoren, Schakelmateriaal, Kabel, enz.

- **Waterzuivering**
door DROOGFILTRATIE
- **Electrische behandeling**
van water
- **Afvalwaterzuivering**
voor gemeenten en industrie.

ALLES VOLGENS DE NIEUWSTE SYSTEMEN

c.v. technisch handelsbureau

LOUIS VAN RIEL

ringbaan oost 331 — tilburg

**STALEN RAMEN
DEUREN**

N.V. TECHNOVUM

ROSENDAAL

SPOORSTRAAT 99

TELEFOON K 1650-870